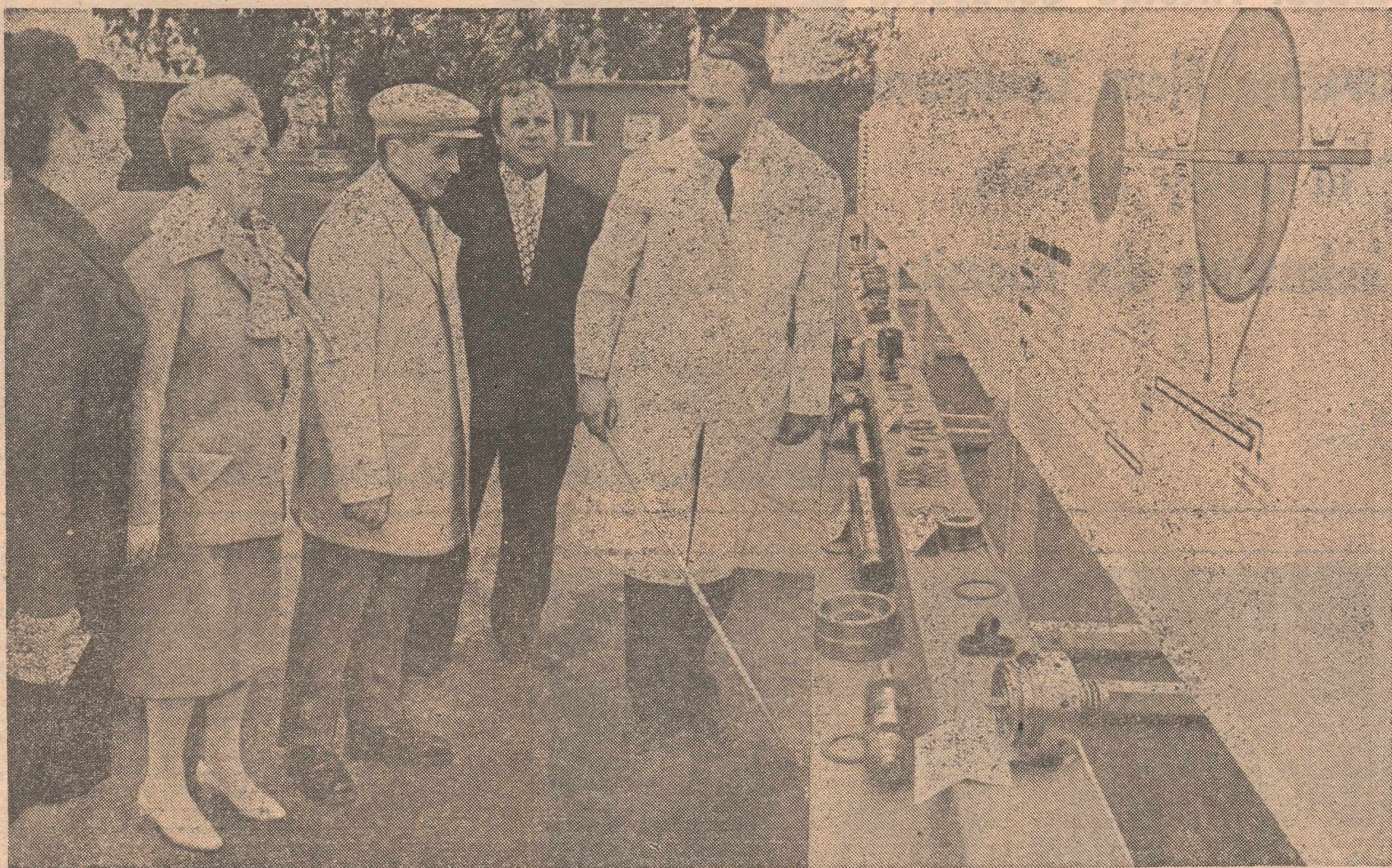


La temelia marilor izbânzi, un adevăr confirmat zi de zi

CU POPORUL, PENTRU POPOR



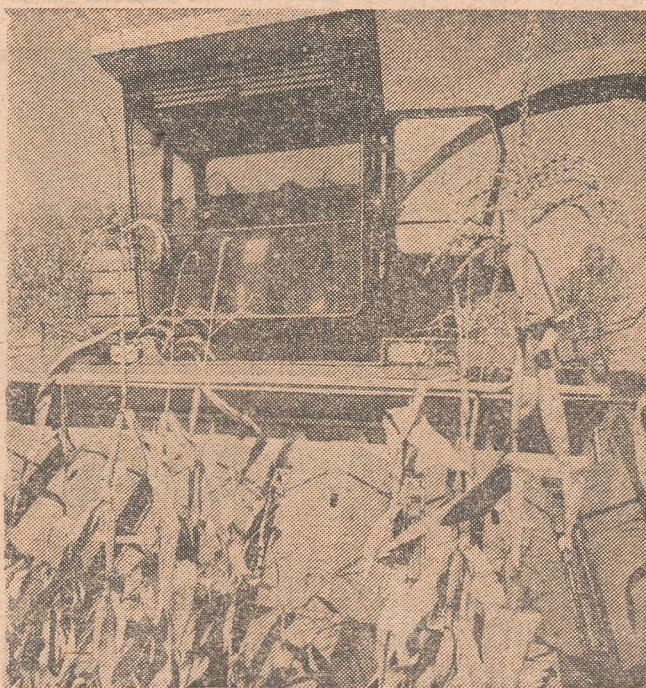
Tovarășul Nicolae Ceaușescu și tovarășa Elena Ceaușescu s-au întâlnit cu oameni ai muncii din județul Ialomița. Conducătorul partidului și statului a făcut vizite de lucru și în unități industriale și de cercetare din Capitală

(Comentariu în paginile 2-3)

Continuă competiția marilor recolte

În ultima săptămână, vrednicii lucrători ai ogoarelor au raportat noi și îmbucurătoare succese, care se înscriu în cartea de aur a recoltelor îmbelșugate. În telegrame adresate tovarășului Nicolae Ceaușescu, Comitetul județean Brăila al P.C.R. a raportat terminarea recoltării cartofilor de toamnă și realizarea unei producții medii de 80 950 kg la hectar, iar Comitetul județean Timiș al P.C.R. terminarea recoltatului cepei și realizarea unei producții medii de 77 100 kg la hectar. Sectorul Agricol Ilfov a încheiat recoltarea la soia cu o producție medie de 6 420 kg la hectar, iar județul Teleorman a terminat recoltatul ricinului și a obținut în medie 6 120 kg la hectar.

Tot în această săptămână, așa cum se poate vedea în pagina 24 a revistei noastre, la rubrica **Ultima oră**, tabelul producțiilor record realizate de unele unități agricole a suferit importante modificări care, vizând bunăstarea țării, sporesc bucuria tuturor.

TIB '89 —
ultimele pregătiri

Alături de tricolorul românesc, steagurile altor 31 de țări vor fi arborate la cea de-a XV-a ediție jubiliară a Tîrgului Internațional București care se va desfășura între 14 și 22 octombrie. Printre țările care și-au anunțat participarea și, în aceste zile premergătoare inaugurării își amenajează standurile, se numără Albania, Australia, Austria, Belgia, Brazilia, Bulgaria, Canada, Cehoslovacia, Chile, Costa Rica, Cuba, Elveția, Franța, R.D. Germană, R.F. Germania, Israel, Italia, Iugoslavia, Japonia, Nigeria, Norvegia, Palestina, Polonia, Spania, S.U.A., Suedia, Turcia, Ungaria, U.R.S.S. și Zair. De altfel, a precizat dr. OCTAVIAN MOARCĂS, directorul Întreprinderii de Tîrguri și Expoziții Internaționale din cadrul Camerei de Comerț și Industrie a României, ediția din acest an a TIB va reuni un număr sporit de exponanți.

Eveniment expozițional-comercial, remarcabil în plan european, tîrgul de la București

(Continuare în pag. 16)

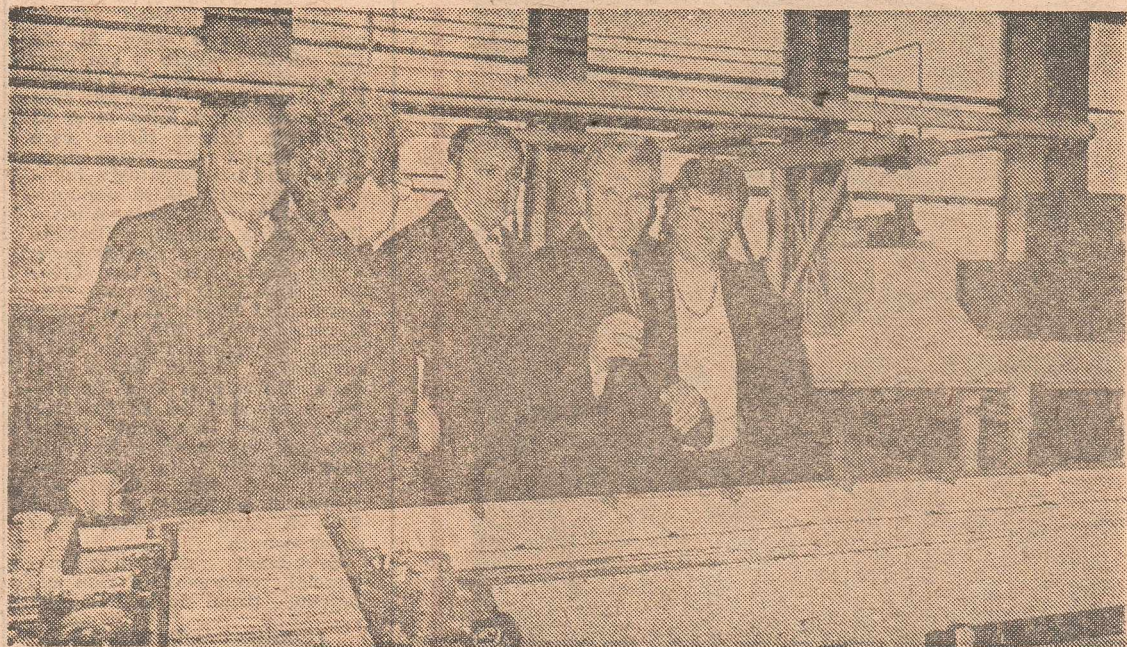
IOAN ROȘCA

Mereu în mijlocul oamenilor, însuflețind energiile creatoare ale națiunii

**Tovarășul Nicolae Ceaușescu
și tovarășa Elena Ceaușescu
în unități agricole
și industriale din Ialomița**



Tovarășul Nicolae Ceaușescu s-a întâlnit cu oameni ai muncii din unități bucureștene ale industriei alimentare, prilej de rodnică analiză a activității din acest domeniu



În atmosfera de puternică efervescență politică generată de dezbaterile în întregul partid și cu întregul popor a documentelor programatice pentru Congresul al XIV-lea al Partidului Comunist Român, de intensă muncă creatoare și fermă angajare patriotică, revoluționară pentru îndeplinirea programelor de dezvoltare a tuturor sectoarelor de activitate, pentru realizarea exemplară a planului pe trimestrul IV, pe acest an și pe întregul cincinal, muncă ce caracterizează perioada premergătoare marelui forum al comunistilor români, au avut loc în ultima săptămână vizite de lucru ale secretarului general al partidului, președintelui republicii, tovarășul Nicolae Ceaușescu, în unități agricole și industriale din județul Ialomița, în unități ale industriei alimentare din Capitală. Componentă importantă a stilului de lucru al conducătorului partidului și statului, dialogul cu făuritorii de bunuri materiale și spirituale a marcat de fiecare dată momente de seamă în activitatea colectivelor unităților vizitate, în viața politică a țării. Întimpinându-l pe tovarășul Nicolae Ceaușescu cu sentimente de stimă și prețuire, oamenii muncii din unitățile recent vizitate au reafirmat, alături de întregul popor, deplina aprobare față de propunerea de reallegere a tovarășului Nicolae Ceaușescu, la cel de-al XIV-lea Congres, în suprema funcție de secretar general al partidului.

Producții tot mai mari în agricultură

Din aprecierile făcute de secretarul general al partidului în timpul vizitelor la Cooperativa Agricolă de Producție Gheorghe Doja din județul Ialomița, la Institutul de Cercetare Științifică și Inginerie Tehnologică pentru Mașini și Utilaje Agricole, precum și la recenta ședință a Comitetului Politic Executiv al C.C. al P.C.R., se desprind sarcini de mare importanță pentru oamenii muncii din agricultură în ceea ce privește termenele și condițiile de calitate în care trebuie executate recoltarea culturilor de toamnă și însămânțarea cerealelor păioase, în general pregătirea recoltelor de anul viitor, sarcinile în domeniul mecanizării. Lucrările cele mai urgente sînt stringerea și punerea la adăpost a întregii recolte, însămînțarea neîntîrziată a grîului, a celorlalte culturi ce sînt cuprinse în programul acestei campanii. În acest scop, se cere folosită fiecare oră bună de lucru în câmp, se cer utilizate cu randament maxim mijloacele mecanice din dotare, astfel încît pînă la 10 octombrie însămînțările să fie încheiate pe întreaga suprafață de 3,5 milioane de hectare, iar recoltarea culturilor de toamnă, în primul rînd a porumbului, ricinului, cartofilor și orezului să se termine în cîteva zile. Apreciind experiența C.A.P.-ului vizitat, tovarășul Nicolae Ceaușescu a cerut extinderea anul viitor a cultivării porumbului în rînduri dese, a irigațiilor în brazdă. S-a indicat să se asigure într-un timp cît mai scurt mijloacele mecanice de recoltare a porumbului cu densitate mai mare, astfel încît cel puțin 80 la sută din suprafețe, pe ansamblul țării, să fie recoltate mecanizat. Secretarul general al partidului a arătat că, în ceea ce privește grîul și porumbul, obiectivul este obținerea a 15 000 de kilograme de grîu la hectar și a 50 000 de kilograme de porumb și țiuțe la hectar.

Dezvoltarea și modernizarea industriei alimentare

În realizarea programelor privind ridicarea continuă a nivelului de trai, a calității vieții întregului nostru popor, un rol de cea mai mare importanță îi revine dezvoltării și modernizării industriei alimentare. Iată de ce probleme legate de activitatea acestei importante ramuri a economiei naționale, de progresul ei neconținut au fost dezbătute în timpul vizitelor făcute de conducătorul partidului și statului la Întreprinderea de Ulei din Slobozia, la Întreprinderea de Industrializare a Sfeclei de Zahăr, și la Fabrica de Ulei din Tîndărei, la Întreprinderea de Produse Zaharoase și la Întreprinderea de Sucuri și Băuturi Răcoritoare din Capitală. În cadrul analizei s-a pus accentul pe creșterea și diversificarea producției în domeniul industriei alimentare, pe îmbunătățirea permanentă a calității produselor, care trebuie să

În miezul fierbinte al vieții, în făurirea unui măreț și luminos viitor



asigure, potrivit obiectivelor stabilite, valorificarea cât mai eficientă a producțiilor realizate în agricultură, să satisfacă în condiții cât mai bune cerințele de consum ale populației, în concordanță cu prevederile programelor de autoaprovizionare.

Vizitând fabricile de ulei amintite, tovarășul Nicolae Ceaușescu a apreciat că se impune adoptarea unor metode de lucru avansate, care să asigure sporirea cantității de ulei extras din aceeași cantitate de materii prime. S-a cerut ca acțiunea de modernizare să fie concepută în profunzime, vizând toate fazele procesului de fabricație, astfel încât să aibă efecte pozitive majore atât în planul creșterii producției, cât și în cel al îmbunătățirii calității. În acest sens, s-a indicat să se perfecționeze operațiunile de decojire, separare și presare a semințelor de floarea-soarelui, care să ducă la sporirea calității tuturor produselor, uleiuri, halva, șroturi proteice pentru hrana animalelor. Conducătorul partidului și statului a cerut specialiștilor să studieze și să experimenteze metode noi, care să asigure un înalt grad de puritate a uleiului la o primă extracție, urmind ca rafinarea să se aplice îndeosebi celui obținut din a doua extracție. La întreprinderea de Industrializare a Sfelei de Zahăr, secretarul general al partidului a indicat să se acorde în continuare o atenție deosebită modernizării și perfecționării proceselor de fabricație, în scopul reducerii pierderilor tehnologice și sporirii randamentului de extracție a zahărului din materia primă. În timpul vizitei în cele două unități ale industriei alimentare din București, tovarășul Nicolae Ceaușescu a apreciat că este necesar să se ia măsuri hotărâte ca într-un timp cât mai scurt să se îmbunătățească baza de producție și să sporească substanțial volumul produselor zaharoase fabricate de întreprinderile bucureștene. S-a cerut să se elaboreze și să se introducă în producție tehnologii modernizate, care să ducă la simplificarea fluxurilor de fabricație, la diminuarea consumurilor specifice de materii prime și energie, la sporirea eficienței economice. Secretarul general al partidului a cerut factorilor de resort să realizeze pentru produsele de bază linii tehnologice moderne, complet mecanizate, care să funcționeze în flux continuu.

Pentru realizarea obiectivelor noii revoluții agrare

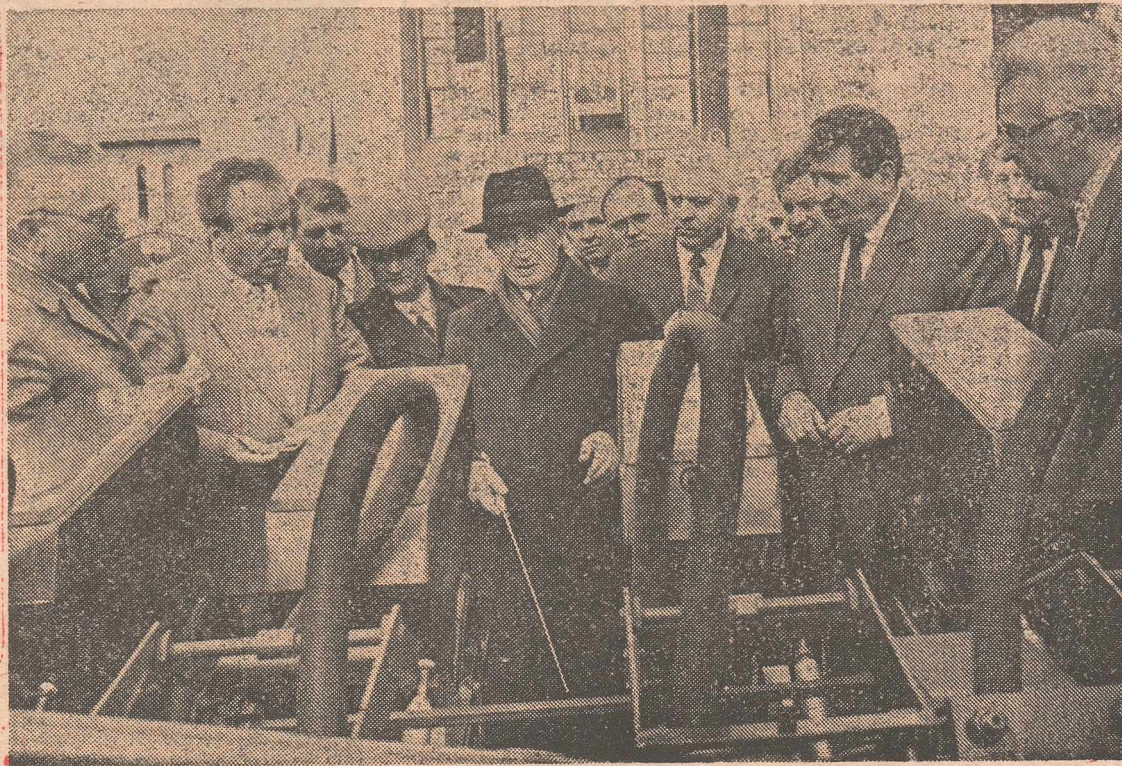
La Institutul de Cercetare Științifică și Inginerie Tehnologică pentru Mașini și Utilaje Agricole au fost abordate probleme privind înnoirea și modernizarea continuă a producției de mașini agricole, privind extinderea, în general, a bazei tehnice, a mecanizării în agricultură, factor esențial al creșterii tot mai puternice a producțiilor vegetale și animale. Dialogul de lucru s-a desfășurat în cadrul unei expoziții special amenajate pe platoul din fața institutului, unde erau prezentate o serie de mașini și utilaje agricole la care, pe baza indicațiilor tovarășului Nicolae Ceaușescu, au fost aduse îmbunătățiri în vederea adaptării acestora la noile tehnologii de cultură, în scopul creșterii rolului mecanizării în sporirea substanțială a recoltelor de cereale. În contextul analizei, o atenție deosebită s-a acordat modernizării tehnologiei de mecanizare a culturii porumbului. Făcând o serie de observații, secretarul general al partidului a cerut să se acționeze în continuare pentru perfecționarea neîntrepută a întregului sistem de mașini și utilaje agricole, astfel încât acestea să asigure executarea la timp și de calitate a tuturor lucrărilor agricole, în vederea obținerii de recolte tot mai mari, în concordanță cu cerințele și obiectivele noii revoluții agrare.

În toate unitățile vizitate, factorii de răspundere, specialiștii și oamenii muncii au dat expresie hotărârii de a face totul pentru transpunerea neabătută în viață a importanțelor sarcini stabilite cu prilejul vizitei conducătorului partidului și statului, pentru îndeplinirea prevederilor de plan pe acest an și pe întregul cincinal, pentru întimpinarea Congresului al XIV-lea cu noi și mari succese, pentru sporirea contribuției agriculturii și a unităților din industria alimentară la creșterea bunăstării întregului popor, la progresul necontenit al României socialiste.

ION D. GOIA ■



În perspectiva înnoirii și modernizării producției de mașini agricole



În adunările de dare de seamă
și alegeri ale organizațiilor de partid

Participare și responsabilitate comunistă

Dezbaterile de către întregul nostru popor a documentelor pentru Congresul al XIV-lea al P.C.R., implicarea activă a tuturor oamenilor muncii, a întregii noastre națiuni în viața politică a țării, prin însușirea aprofundată a conținutului și sensului istoric creator al programului devenirii viitoare a patriei, prin identificarea mijloacelor concrete și asumarea responsabilă a sarcinilor nemijlocite ce revin fiecărui colectiv de muncă, fiecărui cetățean pentru transpunerea sa în viață au, în aceste zile, un puternic catalizator în adunările generale de dare de seamă și alegeri ale organizațiilor de partid, care se afirmă ca adevărate linii de forță ale voinței politice a națiunii.

Prin întreaga lor desfășurare, prin mobilizarea amplă a comunistilor care-și afirmă cu principialitate, fermitate și intransigență opiniile, dezbaterile desfășurate în aceste zile în întregul partid se afirmă ca o expresie pregnantă a profundului democratism al vieții interne a partidului. Realitatea vie a funcționării principiilor democratice ale partidului dă acestor dezbateri un semnificativ caracter de lucru; adunările generale constituie — pentru că au realmente această putere — cadrul în care se iau hotărârile esențiale pentru viața și activitatea colectivelor, în care se afirmă cu putere voința comunistilor de a-și perfecționa continuu rolul de factor politic care mobilizează energiile tuturor oamenilor muncii. Puternic încetățenite în viața partidului, a întregii societăți în perioada inaugurată de Congresul al IX-lea — în care poporul nostru a obținut cele mai mari victorii din întreaga sa istorie tocmai pentru că în acești ani, ca niciodată în istoria sa, și-a putut valorifica integral potențialul de muncă și creație, afirmându-și, în libertate și demnitate, voința liberă —, principiile democrației muncitorești-revoluționare, ale democrației comunismului românesc evidențiază încă o dată, acum, în pregătirea Congresului al XIV-lea, forța partidului nostru de a exprima cu adevărat unanimitatea de voință și conștiință a națiunii, de a conduce opera de construire a socialismului cu poporul și pentru popor.

Caracteristica esențială a adunărilor generale este profundul lor caracter participativ; prin intervenții directe, concrete, prin propuneri și soluții, comunistii, întregul partid analizează în detaliu toate aspectele legate de dezvoltarea economico-socială, toate problemele legate de bunul mers al unităților și instituțiilor economice și social-culturale. În cadrul acestor analize complexe, o atenție deosebită se acordă modului în care organizațiile de partid îndrumă și sprijină activitatea organizațiilor de masă și obștești, a organizațiilor democrației muncitorești-revoluționare, adoptându-se măsuri complexe pentru perfecționare acestui cadru politic larg, materializat în structurile funcționale ale Frontului Democratice și Unității Socialiste, astfel încât să se realizeze o continuă întărire a legăturilor partidului cu masele de oameni ai muncii.

În general, dezbaterile comunistilor exprimă cu putere poziția clasei noastre muncitoare în ansamblu, a țărănimii și intelectualității în întregul lor, ele reprezintă chintesența politică a voinței întregii națiuni. Reverberând profund în conștiința colectivelor de oameni ai muncii din care fac parte membrii fiecărei organizații de partid, discuțiile, propunerile, hotărârile adoptate sunt privite de toți membrii societății noastre ca pilduitoare manifestări de responsabilitate politică și civică, având calitatea de a-și confirma în viața și activitatea concretă reprezentativitatea. Muncind și acționând împreună cu toți cetățenii patriei, comunistii alcătuiesc un partid indisolubil legat de poporul din care provine și împreună cu care conduce societatea. Partidul Comunist Român nu are secrete de partid față de poporul român. Dezbaterile din interiorul său sunt principial deschise către întreaga societate, așa cum marele forum al partidului este pregătit de comunistii împreună cu toți oamenii muncii ca un eveniment politic de referință deopotrivă al partidului și al întregului nostru popor. De aceea, adunările generale de dare de seamă și alegeri ale organizațiilor de partid, conferințele, Congresul pe care țara întreagă îl întâmpină cu fapte de muncă remarcabile, într-o deplină unitate de gând și voință, sunt expresii nemijlocite ale indisolubilei legături între partid și popor, ale unității de neclintit a întregii națiuni în jurul partidului, al secretarului său general, tovarășul Nicolae Ceaușescu, de activitatea cărui se leagă cea mai fertilă perioadă din întreaga noastră istorie. Viitorul ne care-l prefigurează documentele pentru Congresul al XIV-lea al Partidului Comunist Român.

C DUMITRU ■

Prestigiul fabricii, datoria tuturor!

În unanimitate, cu emoție, căldură și maturitate politică, muncitorii susțin re alegerea tovarășului Nicolae Ceaușescu în funcția supremă de secretar general al partidului, la al XIV-lea Congres al Partidului Comunist Român, pentru că întreprinderea „Pionierul” mai păstrează azi doar adresa, Tăbăcari 7, și trista amintire a vieții aspre a tăbăcarilor.

Într-o secundă, cu puterea extraordinară a minții, îmi „proiectez” filme autentice, zguduitoare, văzute la Arhiva Națională. Sint pe „ecran” rude directe ale celor care astăzi iau cuvântul, categoric și răspicat, în adunarea generală de dare de seamă și alegeri a organizațiilor de bază. Când îndrăzneau ei —



atâta dată — să exprime o părere cu privire la conducerea întreprinderii și a țării? Girboviți, sub saci de sute de kilograme, cu țepete cadaverice de nemincare, case igrasioase și aerul irespirabil din ateliere, cistigau câțiva bani, luându-li-se șapte piei.

La întreprinderea „Pionierul” schelele au lăsat vederii o impresiune clădire, unde este și prețiosul depozit cu eleganta încălțăminte sport destinată exportului. Electrocarele și motocicletutele sunt moderne elemente curente de lucru. Muncitorii, în halatele lor albe, par medici. Au priviri deschise și senine, statura dreaptă, de neînduplecat. Ca într-un fotomontaj, mintea mea alătură chipul tăbăcarului Traian Ungureanu și pe al fiului său Ionuț... Imagini diametral opuse, din același loc de muncă; cu adevărat răscolitoare, pentru că sint istorie trăită într-un timp care nu se măsoară cu secole, și nici măcar cu o jumătate de veac.

„Miracolul” românesc se re-

simte și la „Pionierul” pentru că Partidul Comunist Român a repus în drepturi libertatea, demnitatea, respectul pentru om și valoarea lui intrinsecă. Nu se mai iau în calcul averea moșiei sau contul din bancă.

Constantin Dumitrescu a făcut parte dintre primii muncitori care, după naționalizare, au absolvit Școala profesională „Dimbovița”.

A trecut ca prin urechile acului la selecționarea hotărâtoare pentru că, încă, se cereau tăbăcarilor să fie înalți și musculoși ca să facă față condițiilor grele de muncă. Se ridicau saci de 100 de kilograme, se purtau pe spate piei de zeci de kilograme. Condiția tăbăcarului era egală cu a hamalului.

— În cel mai bun caz ne bînuiam pe Stan și Roibu, cei doi cai care erau disputați între tăbăcari. Nici astăzi, după atîta ani liberi, nu-mi erez ochilor cum am evoluat toți, cum a evoluat întreprinderea noastră, cum a evoluat țara. Clarvăzător, Partidul Comunist Român ne-a îndrumat fiecare pas, confirmându-se tot ce a prevăzut tovarășul Nicolae Ceaușescu la al IX-lea Congres al partidului, privind industrializarea. Îl urmăm cu același devotament pentru că mai avem multe de făcut.

Orice biografie de la „Pionierul” poartă în ea esența grandioaselor transformări na-

ționale. Este impresionant cum vorbesc astăzi muncitorii, de cită conștiință politică dau dovadă, cum gospodăresc întreprinderea cu chibzuință din casa lor. Nimic nu scapă analizei adunării de la secția încălțăminte sport care, prin înalta ei calificare, lucrează numai pentru export. Confectionera Maria Uveghes, secretară a organizației de bază, este o femeie scundă, pe care crezi că o doboară un vînt puternic; blîndă, caldă, dar extraordinar de fermă. Cuvîntul ei este cuvînt, omenia-omenie, respectul-respect, corectitudinea-corectitudine.

Munca bine făcută și la timp răsplătește orice efort, spune maestrul Lucian Pall. În cinstea Congresului al XIV-lea al Partidului Comunist Român planul pe tot anul va fi îndeplinit pînă la 15 noiembrie.

Grija deosebită pentru ziua de mîine îi preocupă în primul rînd pe cei care vor gusta curînd din binemeritata pensie. Muncitori „din linia întâi”, excepționali profesioniști, propun ca la Liceul de încălțăminte „Dimbovița” să se înființeze o clasă de modeleri, pentru că ultimii specialiști vor părăsi în curînd întreprinderea și nu sint pregătiți alții care să le ia locul.

Mă impresionează modul cum gîndesc acești oameni, efi de profund sint atașați de întreprinderea lor. Vasilița Lazăr, secretara comitetului de partid are o deosebită înțelegere pentru absolvenții care le sint repartizați în număr foarte mare, la „Pionierul”.

— Unii sint dezamăgiți că n-au intrat în facultate și li s-a pare prea neînsemnat să lucreze la o mașină de cusut. Trebuie să fim apropiați de ei, să-i facem să treacă peste rețența lor. Depinde și din ce familie vin, cum au fost educați pentru muncă, dacă cunosc prețul muncii al banului. Cei mai mulți vin cu gîndul să lucreze într-un birou și după ce cunosc adevărata fabrică nici cu forța nu l-am mai putea obliga să fie funcționari. Florentina Peagu este specialista la mașina de cusut, și nu are decît un an de cînd este în fabrică. Să mă lerte ceilalți tineri, la fel de buni, pe care nu i-am putut menționa, aici.

— Am remarcat că nu s-au ridicat probleme sociale, care altădată erau covârșitoare într-o sedință de partid.

— Cantina, creșa, grădinița, biletele la tratament sint într-adevăr în sfera grijii noastre. Mai sint muncitori care așteaptă schimbarea casei, pentru că familia li s-a mărit, dar știu că lista se respectă întocmai; am solicitat I.T.B.-ului, fără soluții pozitive deocamdată, prelungirea în Berceni a unor linii de autobuze și troleibuze necesare pentru foarte mulți muncitori, care pînă la metrou au de parcurs distanțe lungi și consumă timp prețios. Apoi mai sintem nedumeriți de ce ni se repartizează numai bilete la concerte de muzică populară? Unii dintre noi sint amatori de spectacole la Teatrul Național, la Teatrul Mic, și noi sintem în tură cînd casele de bilete sint deschise. Am fost învățați de partid să analizăm comportarea noastră, dar și pe a celorla din jurul nostru, critice și autocritice.

Putem să facem mult mai mult. Numai să vrem, să învățăm continuu, să fim modeste, corecți, să fim alături de țară la tot ce are nevoie, la tot ce ea ne cere.

Vasilița Lazăr, exprima simplu și omenesc ceea ce simțim cu toții, în acest moment de adîncă analiză prin care trece țara, în așteptarea Congresului al XIV-lea al Partidului Comunist Român.





„Şantierul” continuă

La Centrala de construcţii industriale — Antrepriza generală Bucureşti, de două ori Erou al Muncii Socialiste, o zi nu seamănă cu alta. Face parte din frumuseţea muncii această diversitate în... unitate.

— În esenţă, oricum am numi-o şi oricum ne-am referi la ea, munca este viaţa noastră, a spus tehnicianul Tudor Ghiţă în darea de seamă la Conferinţa pentru alegeri a comitetului de partid nr 6. De aceea, insist asupra capacităţii de a rezolva problemele într-un spirit revoluţionar, aşa cum ne învăţă partidul, aşa cum am dat dovadă în altele rinduri şi la construcţia Metroului.

Se analizează în spirit critic şi autocritic ce se face continuu



pentru ca fiecare zi de lucru să se încheie cu rezultate din ce în ce mai bune. Intră în argumentele vieţii noastre socialiste înlocuirea cu timpul, cu performanţele, nemulţumirea chiar cind putem fi felicitati, depăşirea unor greutăţi. Constructorul, prin firea sa, ia pieptiş nu numai subteranul, ci şi viaţa. Sînt multe de învăţat pentru cel care vrea să înveţe mereu, cum sînt comuniştii din organizaţia de partid nr. 6 de la Antrepriza construcţiei Metrou.

În darea de seamă se menţionează punerea în funcţiune a staţiei de metrou Iancului cu 75 de zile înainte de termen şi intrarea în funcţiune a extinderii Magazinului Unirea, cu un an înainte de termen. Antrepriza are o contribuţie esenţială la toate marile lucrări de înfrumuseţare şi renovare a Bucureştiului. Se propune să se simtă mai mult sprijinul Centralei, care are sarcina să asigure ritmicitatea cu dispoziţive de impuscare a bolţilor în planşee.

— Vrem ca orele de lucru să fie folosite pentru muncă, nu pentru aşteptări.

Punctualitatea la program caracterizează marea majoritate a lucrătorilor din acest colectiv, dar unii întârzie pentru că pînă la staţia de epurare de la Gîlna, unde este un şantier în plină desfăşurare, mijloacele de transport în comun trebuie combinate. Drumul ia una şi două ore. Lăcătuşul Vasile Bourceanu şi subinginerul Ion Mihăilescu propun ca să se închirieze autobuze de la I.T.B. care să transporte muncitorii din Piaţa Unirii pînă la Gîlna şi seara să-i readucă în centrul oraşului.

Deosebita mîndrie a constructorilor de a lăsa în urma lor opere durabile, care să fie o mărturie grăitoare a civilizaţiei socialiste, reiese şi din cuvîntul inginerilor Mihai Verbiţă, Petre Simoiu, al arhitectului Iordan Loghin. „Construcţiile” de conştiinţă sînt mereu ţinta pentru împlinire.

— Sîntem fericiţi că ne-am legat numele de altele mari obiective sociale, culturale, economice, că, acum, croim alte direcţii Metroului bucureştean, dar, înainte de toate, aşezăm modul nostru comunist de a privi, de a înţelege şi de a pune umărul la edificarea lumii noi.

Tînărul duigher Vasile Brea-

băn ştie bine ce spune pentru că este cunoscut pentru seriozitate, iniţiative, dirigenţie. Tot ce iese din minile sale este excelent.

— Conferinţa de dare de seamă şi alegeri este o înaltă şcoală de educaţie politică, revoluţionară şi n-am nici o îndoială că toţi gîndim la fel, a spus Armand Daneliuc, directorul Antreprizei. De aceea trebuie să ne propunem pentru următoarea perioadă de timp, cu toată activitatea noastră non-stop, să căutăm să ne lărgim orizontul de cunostinţe cultural-stiinţifice, care se află permanent în atenţia partidului.

Inginerul Armand Daneliuc a găsit deplina adevărată a adunării.

S-a scris şi se va mai scrie despre devotamentul, sacrificiul şi ideile preţioase ale celor care ne-au dat trenul subteran, fără de care nu ne mai putem imagina transportul în Bucureşti. Metroul este o operă colectivă, mi şi mi de nume se adună la temelii, dar fără

„construcţia” de conştiinţă n-ar fi fost nimic posibil.

— Sustin realegerea tovarăşului Nicolae Ceauşescu în suprema funcţie de secretar general al partidului, pentru că România este mai bogată şi mai frumoasă, pentru că mi se respectă munca, pentru că fiul mei au învăţat în facultăţi, pentru că libertatea şi demnitatea sînt aceleaşi pentru 23 de milioane de români.

La Antrepriza de construcţii Metrou o zi nu seamănă cu alta. Astăzi se croiesc noi galerii şi se continuă „construcţiile” conştiinţei, care au nevoie de „şantier” continuu.

Succesul nostru comercial ? Buna servire !

Harnică, uitînd de timp, aşa este cunoscută Floarea Cîrstea în cele 32 de magazine care formează Intreprinderea Comercială „Cocorul”.

După 16 ani neîntrerupţi de lucru, şefa de etaj este recunoscută după inconfundabilele date personale şi de foarte mulţi cumpărători.

Cunoscătoare pînă în amănuntul amănuntului a tot ce trebuie pentru păstrarea şi creşterea prestigiului întreprinderii, este, alături de directoarea Fănica Georgescu, elementul-motor, dinamic, de acţiune. Floarea Cîrstea a fost reală de cîteva zile secretara comitetului de partid. Este preocupată ca şi sectorul comercial să răspundă cît mai bine, mai prompt, mai exact, orientărilor subliniate recent de către tovarăşul Nicolae Ceauşescu, secretarul general al partidului, pentru ca toate sarcinile economice să fie rezolvate exemplar.

— Planul nostru de vânzări este de 3 milioane lei pe zi. Este de lucru, nu glumă şi trebuie ca fiecare cumpărător să fie mulţumit de felul în care e servit la noi în magazin.

— Vânzarea se poate realiza cu politeţe, cu amabilitate sau cu îmbufnarea vinzătorilor. Dacă avem nevoie însă trebuie să cumpărăm !

— Acceptăm şi acest punct de vedere, care nu ne caracterizează. Între sute de vinzători se mai găseşte unul, ca şi ne ghina în grin. Ne luptăm să eurmăm astfel de exemple negative. Calitatea în comerţ înseamnă să vindem la înalt nivel ce au produs alţii la înalt nivel. Obiectele frumoase, bine lucrate, care trebuie să producă bucurie cumpărătorului, dacă sînt aruncate peste teighea cu o privire mohorîtă, contravin comerţului. Comitetul nostru de partid a organizat cursuri de

reprofesionalizare, care includ şi pe cei mai buni. Fiecare are ceva de învăţat sau de comunicat care să servească tuturor.

— Lupta cu vechiul, respectarea normelor morale, revin, ca un fir roşu, în toate documentele de partid.

— În adunările de partid, de dare de seamă şi alegeri am pus accentul pe analiza calităţilor morale ale lucrătorilor din comerţ. Cei puşi pe căpătuială şi învîrteli se descoperă singuri. Transformările în gîndirea şi conştiinţa noastră sînt cel mai greu de „operat”. C.O.M.-ul a luat hotărîrea ca toţi cei care nu respectă regulile de comportament, de civilizaţie, de etică socialistă, să nu mai lucreze cu publicul, şi dacă totuşi vor să rămînă în întreprinderea noastră, îl repartizăm în cele mai grele sectoare de muncă, unde „rătăcirile” dispar.

— La dumneavoastră foarte mulţi învăţă. Cu ce consecinţe pentru noi, cumpărători ?

— Am creat condiţii de lucru, încît toţi cei 40 de elevi de la Liceul economic pentru comerţ şi cei cîţiva din învăţămîntul superior să fie bine pregătiţi. Contăm pe ei şi ne bucurăm că vinzători Simona Bancu şi Jean Claudiu Nicolau au intrat cu note mari la A.S.E. Comitetul de partid încearcă să înrădăcineze ideea că productivitatea muncii nu se aplică la vânzare, că nu este o calitate care îl recomandă pe vinzătorul grăbit, lipsit de tactul de a stabili contactul între el şi cumpărător. Avem o gazetă care critică,

tuţă în adunarea de dare de seamă şi alegeri încît să venim în sprijinul nevoilor populaţiei şi să mărim rentabilitatea. Am avut mare succes comercial cu masa de croit pentru că orice femeie, pentru tariful maxim de 27 de lei, pleacă cu rochia numai bună de tras la maşină. Festonarea mochetelor este iar foarte căutată, şi, de asemenea, intră în plin sezon atelierul pentru retuşul şi călcătul pălărilor. Încercăm să găsim idei, mici şi mari, pentru a răspunde sarcinilor care ne revin, căutăm soluţii pentru eficienţă sporită, pentru confort şi trai mai bun. Aplicăm cu seriozitate principiul muncii colective în C.O.M. şi folosim talentele şi posibilităţile reale ale echipei de conducere în aceeaşi direcţie. Ioana Mărgineanu are înclinăţi literare şi nu ne mai costă reclama comercială pentru magazinele noastre. Contabilă sefă şi-a asumat, cu talent, răspunderea alcătuirii textelor pe care le difuzăm prin staţiile de radio-amplificare.

„Ninge, ninge peste case, ninge la Cocor” (cu anticipaţie), dar în magazin sînt din abundenţă articole pentru iarnă.

Floarea Cîrstea, tînăra secretară de partid, energică şi devotată cauzelor luminoase, care se vor dezbate şi la Congresul al XIV-lea al partidului, este un om de nădejde din marea familie românească.

P.S. Am mai răţăcit prin magazin după discuţia cu secretara de partid şi la ora 13 am



care felicită, uşor de dedus ce publică, încît tot ce priveşte viaţa întreprinderii este foarte cunoscut. Fiecare merceolog, vinzător, gestionar, este la curent cu ceea ce directorul comunică în întîlnirile săptămînale cu propagandiştii. Îmbinăm politicul cu economicul. Munca noastră înseamnă corectitudine, cinste, eficienţă, vânzare. Propagandiştii noştri, cunoscători ai problemelor de politică, de economie politică, sprijină în acest fel activitatea economică prin semnalarea principalelor noastre preocupări.

— De pildă ?

— De pildă, acum pregătăm diversificarea prestărilor de servicii cu plată, prin introducerea lor în mai multe magazine. Avem în vedere, în primul rînd, noul venit, „Confortul”. Această idee a fost dezbă-

văzut 35 de Feti-Frumosi, absolvenţi ai Liceului economic pentru comerţ, repartizaţi la Intreprinderea Comercială „Cocor”, care, cu timiditate treceau de la un etaj la altul, prezentîndu-li-se locul de muncă.

Secretara comitetului de partid şi directoarea întreprinderii l-au primit cu mari speranţe, ca pe „ghiocei în mijlocul iernii”. De aici încep, cu dreptul, drumul în viaţă. Primirea tinerilor este un moment de autentică sărbătoare, de o parte şi de alta. Prima zi de lucru trebuie să rămînă însoţită, caldă, ca şi celelalte să fie la fel. Face parte din morala noastră să tindem către înălţimi.

CARMEN DUMITRESCU ■

Pregătirea pentru Congresul partidului:

O cerință a prezentului,
un imperativ al viitorului:

**Să facem din calitate
problema numărul unu
a activității
în toate domeniile**



Sub lupa autoexigenței muncitorești

Așchia care sare și nodul care nu merge!

Imaginea dominantă a României acestui ceas istoric este a unui întreg popor chemat a medita profund, responsabil, asupra căilor și resurselor devenirii sale, transformând acțiunea de împlinire a proiectelor de dezvoltare economică și socială într-o grandioasă operă civilizatoare prin care țara se aliniază celor mai fertile direcții de progres. În această perioadă când documentele pentru Congresul al XIV-lea al partidului se află în dezbaterile comuniștilor, a întregului popor, România socialistă se prezintă, astfel, în panoramele-i largi ca și în detaliu, ca un vast șantier al ideilor în efervescență, ca un șantier al cărui constructori dau străluciri și dimensiuni noi actului creator al muncii. Fiind un adevăr incontestabil că prin remarcabilele succese raportate zilnic de colective muncitorești din toate județele în îndeplinirea sarcinilor de plan, a programelor stabilite, se plămădește însăși substanța din care se configurează viitorul, destinul țării, propășirea și libertatea sa.

Noua calitate — platformă de muncă și viață așezată de partid în fața întregului popor — se conturează ca un proces laborios, ca un spațiu dinamic de referințe materiale și morale ce evidențiază, la scara întregii națiuni, un susținut efort de autodepășire.

Într-adevăr, relevind cerința imperioasă de a se conferi calității atributului de „problemă nr. 1 a activității în toate domeniile”, tovarășul Nicolae Ceaușescu a subliniat adeseori că, în contextul mecanismului economico-financiar care guvernează întreaga noastră activitate productivă, promovarea cu consecvență a principiului eficienței superioare — întemeiată în mod esențial tocmai pe asigurarea unei calități sporite a muncii — este menită să ducă la creșterea mai accentuată a venitului național, la acumularea unor valori noi, mai ample, mai bogate, capabile să ne propulseze spre cotele înalte ale progresului și bunăstării înscrise în programele noastre de dezvoltare multilaterală.

Consolidarea factorilor intensivi în sfera activității economice — obiectiv strategic fundamental în concepția secretarului general al partidului privind trecerea la un stadiu nou de progres și civilizație socialistă — presupune însă valorificarea deplină a potențialului tehnico-material și uman de care dispune astăzi economia românească. În temeiul acestei cerințe, au fost elaborate legi și acte normative care reglementează, în mod explicit, procesul de asigurare și realizare a unei calități superioare pentru toate categoriile de produse fabricate de industria noastră. Avem, de asemenea, programe și hotărâri judicioase ce se regăsesc la toate nivelurile din structura economiei naționale și de prevederile cărora depind nu doar beneficiile directe ale unei anumite unități, ci, pe un plan mai larg, chiar progresul nostru general, bunăstarea fiecăruia dintre noi. Nu este un secret însă că mai există locuri în care trebuie să se acționeze cu mai multă fermitate în vederea întronării unui climat de puternică răspundere colectivă și individuală pentru realizarea produselor la un înalt nivel calitativ. Este nevoie, prin urmare, ca pretutindeni să se ia măsurile ce se impun, fie ele de ordin tehnic sau organizatoric, pentru îndeplinirea întocmai a Programului de ridicare a nivelului tehnic și calitativ al produselor, program din ale cărui prevederi cităm în legătură cu ceea ce trebuie să fie controlul de calitate și în special autocontrolul: „Fiecare muncitor, la locul său de muncă, are obligația de a fi primul controlor al produselor pe care le execută, purtând în această privință răspunderea directă”.

În lumina concluziilor formulate de tovarășul Nicolae Ceaușescu la recenta ședință a Comitetului Politic Executiv al C.C. al P.C.R., este absolut necesar ca pretutindeni unde se manifestă încă anumite neajunsuri în sfera calității să se treacă neîntârziat la eliminarea lor, potrivit înaltelor exigențe stabilite în acest domeniu de legile țării și de hotărârile conducerii superioare de partid. Eficiența economică superioară, obținută prin realizarea unor produse de înalt nivel calitativ, cu un grad sporit de competitivitate pe piețele externe ca și pe piața internă, trebuie să devină expresia definitorie, cotidiană, de manifestare a priceperii și abnegației tuturor celor ce sînt proprietari, producători și beneficiarii avuției naționale nu numai de drept, ci și de fapt. Pentru că de calitatea muncii fiecăruia depinde, în cele din urmă, calitatea vieții noastre, a tuturor.

D. CONSTANTINESCU ■

Întreprinderea de prelucrare a lemnului Galați exportă 42 la sută din totalul producției anuale. Zeci de mii de piese de mic mobilier și vreo câteva mii de garnituri de mobilă de bucătărie și pentru sufragerii trimise în acest an, până acum, pe adresa unor beneficiari externi, fără a se fi înregistrat între timp nici o reclamație, constituie cea mai bună dovadă că în această întreprindere calitatea produselor poate fi și chiar este ireproșabilă. Cum mai bine de jumătate din producția ei este destinată pieței interne, întreprinderea face eforturi notabile, totodată, pentru a răspunde cerinței subliniate adeseori de secretarul general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, de a se asigura tuturor produselor realizate o calitate unică, superioară, indiferent dacă ele sînt vîndute în țară ori sînt livrate la export. Oprindu-ne asupra uneia dintre condițiile esențiale ale realizării unor produse de bună calitate, și anume asupra autocontrolului exercitat de fiecare om la locul lui de muncă, investigația noastră a dus însă la concluzia că îndeosebi în procesul de fabricație al produselor contractate pentru piața internă se impune o înțelegere mai profundă a problematicii calității, a adevărului că înfățișările multiple ale acestei problematice — asigurarea, realizarea, controlul calității — fac parte integrantă din planul de producție al întreprinderii.

Noi, adică fiecare

Secția 1 A. Împreună cu Eugen Ivanovici, de la Inspectoratul județean pentru controlul calității produselor, desfacem câteva cutii de carton în care au fost ambalate piesele unor garnituri de mobilă pentru sufragerie. Nici un defect de calitate.

În altă încăpere a secției,

mai multe garnituri de același fel așteaptă să se usuce lacul de pe ele și să fie ambalate, chiar astăzi, după ce Vintilă Staicu și Miltiade Iancu le-au făcut controlul final. Observații: asperități la finisajele interioare și exterioare; neasortarea furnirelor; colțare strimbe sau, cum zice inspectorul Eugen Ivanovici, „poziționarea necorespunzătoare a unor elemente componente”. Pe peretele lateral al unui bufet se vede ceea ce însuși tehnicianul Constantin Căliman, care răspunde de secție, consideră a fi „o greșală mare”. E vorba de o „exfoliere de furnir” și trebuie precizat că defectiunea cu pricina se întinde pe o suprafață destul de mare. Constantin Căliman se miră cum a putut să se strecoare o asemenea greșală grosolană pe sub atîția ochi și totuși să n-o sesizeze nimeni, mai cu seamă că de la presă și pînă în locul unde se află acum bufetul a călătorit exact 12 zile, trecînd prin mai multe operații: formatizări, găuriri, profilări de canturi, șlefuire în alb, colorare-băițuire, lăcuire. În cazul vreunui defect ascuns al plăcii de dedesubt sau al furnirului de deasupra, cel mai tîrziu la operația de băițuire cineva putea să observe ce s-a întîmplat și să ia măsuri. Prin urmare, spunem, putem vorbi cu cineva care să vadă în această defectiune rodul propriei neatenții. Dar cu cine? Constantin Căliman zice că nu știe și la fel zice Ioana Radu, șefă de echipă. Insistăm: „Bufetul ăsta n-a fost făcut aici, de dumneavoastră? Atunci greșala cum poate fi a nimănui?”. În cele din urmă, Ioana Radu rostește numele unei muncitoare din echipa ei, Catinca Mehedințu. Dar aceasta lucrează în schimbul de după-amiază.

Mai notăm: canturi insuficient prelucrate; urme de clei neînălțurate la curățirea și șlefuirea lemnului; niște ciu-

date urme albe pe suprafața lăcuită a unui bufet, în timp ce la alt bufet a mai rămas un loc care trebuie „colorat”. Stratul de lac, aplicat între timp, nu face decît să scoată și mai mult în evidență locul rămas ne băițuit. Dar și de data aceasta greșala e anonimă. Mai exact, ea se ascunde și ține să-și piardă urma în rîndurile colectivului. Dacă nu printre cei 320 de oameni care lucrează în secție, atunci printre cei 20 din echipa Ioanei Radu. O întrebăm pe aceasta din urmă dacă ea știe cît costă o astfel de garnitură de mobilă. „Vreo 8 000 de lei”, zice. Și o mai întrebăm dacă ar da acești bani chiar pe una dintre garniturile aflate aici, gata să fie ambalate. Nu ezită o clipă: „Da”. Dar probabil că știe ea ce știe atunci cînd ne răspunde, de data asta, atît de scurt și clar. Ca să ne lămurim și noi, Constantin Căliman adaugă: „Se pot face rețușuri”.

Retușuri după controlul final?

Atenție la imbinări

Împreună cu inginerul șef al întreprinderii, Nicolae Odea, urmărim fluxul de fabricație în aceeași secție, 1 A. Atenția ne e reținută la un moment dat de „șlefuirea penetrantă” a tăbliei unei mase de televizor. Chiar în mijlocul panoului, la operația de șlefuire furnirul a fost ras pînă la placa de dedesubt. De notat ar fi că defectiunea datează de vreo trei zile și că abia acum e descoperită, după ce între timp s-a făcut și operația următoare, aplicarea unei borduri. Șlefuitoarea Catinca Burlăciuc, de 40 de ani și avînd 15 ani vechime în această muncă, recunoaște cîntit: „Trebuie să fim mai atenți! Adică trebuie să fim mai atenți!”. Și este omenesc de înțeles că atunci cînd, într-o zi de muncă, șlefuieste

un examen lucid de conștiință și faptă

atția și atția metri pătrați de plăci furniruite, poate să apară o greșală, fie a omului, fie a mașinii. Piesa defectă poate fi recondiționată, fără îndoială, dar dacă rețușul — în cazul arătat, aplicarea altei bucăți de furnir pe toată placa — reprezintă o cheltuială suplimentară pentru întreprindere, această cheltuială crește substanțial pe măsură ce defectiunea înaintază, neobservată, către fazele finale ale producției. Or, în ce ne privește, tocmai asupra acestui aspect vrem să insistăm. Discuția cu șeful de echipă Gheorghe Sabuc rămâne semnificativă însă pentru o mentalitate ce nu poate fi înțeleasă nicidecum, aceea de-a justifica greșelile cele mai elementare în loc de-a le recunoaște deschis și-a căuta să se facă remedieri cit mai puțin costisitoare. O scindurică pe care interlocutorii noștri o numesc „traversă ramă vitrină”, trecind prin atâtea mâini și pe sub atția ochi, a ajuns tocmai la montaj și abia acolo s-a descoperit, în sfârșit, că are o așchie sărită. Asta înseamnă că ea era defectă încă din prima fază a producției, acolo unde răspunzător este chiar Gheorghe Sabuc. Dar acesta zice că, desigur, pinza circularului n-a tăiat prea bine. Și uită, vorbind astfel, că timplarii de care răspunde el nici nu au voie să lucreze cu pinze neascuțite. Dar nici nu se pune o astfel de problemă, zice inginerul șef Nicolae Odea, din moment ce alte șipci de același fel au fost tăiate foarte bine și, oricum, dacă din capătul uneia sârise o așchie, ea putea fi retezată și rezulta un reper mai scurt, utilizabil în fabricarea altei piese de mobilă. O tăietură perfectă, chiar pe nodul aflat la capătul unei „șipci de legătură”, lămurește definitiv discuția dacă pinzele de ferăstrău sînt ascuțite sau nu. Dar îl întrebăm pe Gheorghe Sabuc: „Se respectă vreo regulă a meseriei dacă îmbinările mobilei se fac chiar pe locul unde lemnul are noduri?” „Merge”, ne răspunde el. Și nu mai avem încotro, din simplă curiozitate am vrea să-l întrebăm pe distinsul șef de echipă cam pînă unde crede că poate merge această teorie personală cu privire la necotocirea unor reguli elementare ale meseriei de timplă. Numai că, în clipa următoare, el adaugă: „Nu merge, într-adevăr”. Înregistrînd aceste opinii schimbătoare ale lui Gheorghe Sabuc, nu avem de ce să ne mai mirăm că respectiva „șipcă de legătură” trecuse și ea prin mai multe etape ale fabricației, fiind respinsă ca necorespunzătoare tocmai atunci cînd era cit pe ce să fie montată. „Problema este că ea a fost numărată între timp ca reper bun — spune inginerul șef Nicolae Odea — și iată că din cauza unui lemnșor întîrziem acum cu finalizarea produsului care în acest caz e un dulap de bucătărie”.

Cotele răspunderii

Întreprinderea are toate condițiile de a face mobilă de bună calitate. Dispune de utilaje moderne și, în plus, cum ne încredințează inginerul șef Nicolae Odea, „nu se poate spune că nu avem de lucru, că nu avem materiale sau că nu avem contracte”. Și dacă am relatat despre modul superficial al unora de a-și privi propria muncă, propriile interese și deopotrivă interesele întreprinderii, nu trebuie să pierdem din vedere că la I.P.L. Galați lucrează, cu siguranță, mulți oameni de nădejde. Prin creșterea numărului acestora din urmă, în ultimii ani întreprinderea a reușit să sporească substanțial volumul producției pentru export, calitatea mobilei livrate partenerilor externi fiind indiscutabilă. Cit privește producția pentru piața internă, iată ce ne spun Niculina Darabană, șefa celui mai mare depozit-magazin de mobilă din Galați, ca și economiștii Marin Peceli și Petru Berghet din cadrul Direcției comerciale a județului: aproximativ 30 la sută din mobila vîndută în acest județ e făcută de I.P.L. Galați și nu s-au înregistrat probleme deosebite privind calitatea. Că este așa, nu punem o clipă la îndoială, dar explicația acestui fapt îmbucurător este ceva mai complicată: tot felul de rețușuri și de rețușuri ale rețușurilor unor defecte care puteau să nu apară deloc sau puteau să fie sesizate mai repede.

E limpede, conducerea întreprinderii nu poate fi răspunzătoare pentru o bucăciță de lemn căreia i-a sărit o așchie, dar ea este datoare să treacă la acțiuni mai hotărîte pentru o definire ceva mai exactă a noțiunii de rețuș. O astfel de precizare fiind necesară, din moment ce unii înțeleg rețușul cam în felul acesta: că ei pot lucra oricum, iar la sfîrșit pot lua munca de la capăt, reparînd, recondiționînd, refăcînd ceea ce trebuia făcut o singură dată și bine. Și ar mai fi o problemă, deosebit de importantă dacă ținem seama că mulți dintre muncitorii întreprinderii sînt tineri: confuzia creată de către unii șefi de echipă care nu cultivă în colectivul lor conștiința unei răspunderi personale a muncii sau care, incredibil, acreditează ideea că e posibil să fie încălțate reguli dintre cele mai simple ale meseriei, nu poate fi o lecție bună pentru perfecționarea profesională a acestor tineri. Este de datorie conducerii întreprinderii, prin urmare, să ia măsuri ferme și eficiente ca pentru acești tineri munca să fie o adevărată școală, în înțelesul cel mai cuprinzător al cuvîntului. Chiar dacă rețușul unor deprinderi de muncă greșite va dura ceva mai mult decît altele.

D. CONSTANTINESCU ■

Uzina de piese de schimb pentru agregate energetice Drobeta-Turnu Severin a luat ființă în urmă cu 17 ani. Pe atunci era o secție a unei întreprinderi din București, cîteva barăci ridicate pe un teren viran, unde oamenii culegeau ciuperci și pe unde treceau grănicerii. Ea are vîrsta băiatului meu. Așa cum l-am văzut pe el crescînd, așa am văzut uzina ridicîndu-se. Și noi, cei care am început să lucrăm aici din primele zile, ne-am ridicat calificarea, am învățat și meserie, dar și să fim muncitori cu spirit revoluționar, să ne dăruim eforturile fără să le drămuim pentru binele țării pe care-l vrem întreg.

Sistemul democrației noastre muncitorești revoluționare ne-a asigurat condiții de participare largă la toate problemele majore ale națiunii, posibilitatea de a contribui la rezolvarea problemelor de producție, de a ne orîndui viața așa cum e mai bine, atît pentru fiecare în parte, cit și pentru toți la un loc.

Toate aceste victorii pe care le-am obținut oamenii muncii din țara noastră sînt strîns legate de numele tovarășului Nicolae Ceaușescu, de alegerea dînsului la Congresul al IX-lea al partidului în funcția supremă de secretar general.

În aceste zile trăim într-o atmosferă de profundă eferveșcență politică și angajare revoluționară determinată de dezbaterile de către întregul popor a documentelor programatice ale Congresului XIV al partidului. Adunările generale de dare de seamă și alegeri sînt și un bilanț al activității noastre din ultimii ani, dar și o analiză critică, în spirit constructiv a posibilităților de progres ale colectivului nostru. Aproape jumătate din oamenii muncii din întreprindere sînt membri de

partid. Principala muncă politică pe care o desfășurăm este în direcția realizării sarcinilor de plan. Nimic din ce interesează munca noastră nu ne este străin. Ne dăm seama că numai prin noi putem să ne autodepășim, să lucrăm mai bine, să facem față sarcinilor mari care ne stau în față. În ultimii zece ani, producția uzinei a crescut de opt ori. Față de anul 1986, în anul acesta productivitatea muncii se va dubla. Am benefi-

Înflorirea patriei, suma destinelor noastre

ciat de trei etape de dezvoltare, însă cred că e relevant să amintim că un plus de 20 la sută din capacitatea de producție față de proiect se datorează inițiativelor specialiștilor și muncitorilor uzinei, prin reamplasări de utilaje, reorganizări de fluxuri tehnologice. Planul pe 8 luni l-am realizat cu două săptămîni mai devreme. Planul pe acest an îl vom realiza în cîntecul congresului partidului. În fața adunării generale am prezentat situația la zi și calcule preliminare din care rezultă că planul pe 1989 va fi depășit cu 10 la sută.

Nu este o problemă importantă a vieții uzinei noastre care să nu fie în același timp temă pentru dezbaterile comunistilor, a oamenilor muncii, a întregului colectiv: organizarea mai bună a muncii în schimburi, specializarea secțiilor, transportul uzinal, prin optimizarea căruia vom obține o re-

ducere a costurilor de producție, înființarea unei grupe de proiectare, atragerea unui număr mai mare de muncitori în activitatea de inovații și invenții, iată tot atitea probleme care stau în atenția tuturor oamenilor muncii din colectiv. Ridicarea calificării, policalificarea sînt pentru noi probleme arzătoare. Pentru înlăturarea cu maximă operativitate a stagnării utilajelor în centralele termice pe care le deservim sîntem obligați să intervenim cu rapiditate. Ne confruntăm cu o mare diversitate de probleme ori ele nu pot fi rezolvate decît prin asigurarea unei înalte calificări și responsabilități.

Dezbaterile Programului directiv și a Tezelor pentru Congresul al XIV-lea al partidului ne dau convingerea că patria noastră va merge sub conducerea încercatului nostru partid pe același drum ascendent, luminos, care o va duce prin eforturile tuturor spre cele mai înalte culmi de civilizație și progres.

Chezăsia realizării dorințelor noastre de pace, progres și viață mai bună este ca în fruntea partidului și țării să se afle și pe mai departe tovarășul Nicolae Ceaușescu, cel care în urmă cu 25 de ani a inaugurat cea mai luminoasă epocă din istoria României. Comunistii din uzina noastră și-au exprimat în unanimitate deplină adeziune privind realegerea tovarășului Nicolae Ceaușescu la Congresul al XIV-lea al partidului în funcția supremă de secretar general. Încă o dată mă alătur acestora, în numele înfloririi patriei noastre, înțelegând că suma destinelor de muncă și viață a fiecăruia dintre noi.

CONSTANTIN BLENDEA
maistru, secretar adjunct al
Comitetului de partid

Activitatea de genetică și ameliorare a fost îndreptată spre obținerea unor noi soiuri de cais și piersic rezistente la ger și boli, capabile, totodată, de a valorifica la maximum resursele ecologice și tehnologice, soiuri ce au dus la dobîndirea unor recolte de peste 12 tone la hectar la cais și 15 tone la hectar la piersic. La cîrș și visin au fost continuate cercetările dedicate stabilirii de densități optime, de stabilire a unor sisteme raționale și economice de aplicare a îngrășămintelor radiculare și extraradiculare. S-au dezvoltat de asemenea cercetări privind îmbunătățirea tehnologiei de

Îndrăzneala definește profilul omului de știință

cultură a căpșunului, ceea ce a dus la obținerea unor producții sporite de fructe de calitate superioară. Sectorul dendrologic și-a continuat acțiunea de constituire și dezvoltare a colecțiilor naționale de plante ornamentale, stabilirea tehnologiilor de înmulțire rapidă a speciilor de conifere și foioase și de stabilire a speciilor dendrologice cu rezistență ridicată la poluare.

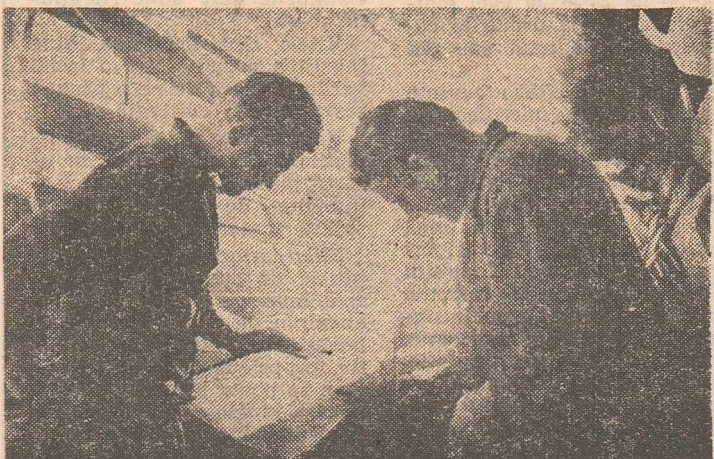
Din păcate — și comunistii au ținut să vorbească răspicat și despre această situație — nu toate fermele au făcut dovada unei activități exemplare. Tocmai de aceea apare cu atît mai necesară întărirea în continuare a muncii politico-ideologice, astfel încît fiecare comunist, fiecare om al muncii să se ridice la înalta demnitate pe care i-o conferă munca în societatea noastră. Omul nou, se arată în documentele partidului nostru, își relevă cu adevărat condiția sa socială în modul în care muncește și înțelege rolul muncii sociale, menirea acestuia în cadrul comunității de interese, importanța ei crucială în opera de edificare a noii societăți.

În continuare, activitatea de

cercetare științifică se va desfășura în conformitate cu obiectivele ce se desprind din proiectul Programului-Directiv al Congresului al XIV-lea al Partidului Comunist Român cu privire la dezvoltarea economico-socială a României în cîntecul 1991-1995 și orientările de perspectivă pînă în anul 2000-2010. Este vorba în esență de crearea de noi soiuri cu parametri calitativi și cantitativi la nivelul cerințelor noii revoluții agrare, elaborarea de noi tehnologii și îmbunătățirea celor existente în condițiile reducerii consumurilor energetice și cheltuielilor materiale, ale asigurării protecției mediului înconjurător și sănătății omului. Pentru perioada care urmează în activitatea de cercetare se va acorda o mai mare atenție valorificării în producție a rezultatelor bune obținute. Dispunem, de pildă, de un bogat material în curs de ameliorare ce cuprinde 2.050 selecții de cais și 1.700 selecții de piersic, 133 soiuri de cais și 114 soiuri de piersic. Dialogul cu natura nu e un lucru ușor, el cere multă răbdare, multă pricepere, abordarea cu îndrăzneală a celor mai dificile teme de cercetare și într-o bălăie a cunoașterii care nu cunoaște sfîrșit.

Viitorul reprezintă și pentru noi o certitudine. El se va naște pe trunchiul solid al prezentului în conformitate cu marile noastre deziderate înscrise în documentele celui de al XIV-lea Congres al partidului. Va fi opera colectivă a unei întregi națiuni, condusă de încercatul, înțeleptul și gloriuosul ei, partid. Prezența tovarășului Nicolae Ceaușescu la conducerea partidului și statului nostru reprezintă cea mai sigură garanție pentru un viitor luminos și prosper, de aceea, alături de întreaga noastră națiune, ne exprimăm plener adeziunea noastră deplină la Hotărîrea Plenarei Comitetului Central al Partidului, ca tovarășul Nicolae Ceaușescu, ctitorul României moderne, comunistul de omenie și cel mai iubit fiu al poporului nostru, să fie reales în funcția supremă de secretar general al Partidului Comunist Român.

Ing. TUDOR STANCU
Directorul Stațiunii de cercetare și producție pomicolă, Băneasa



Se cuvine să vorbim de fiecare dată despre urgența recoltatului de toamnă cu consecvență și conștiință cu care poporul nostru a trecut mii de ani din mină în mină și din generație în generație spicul de griu sau cucuruzul, cu dragoste și devotament pentru pământul românesc, până aceste roade au devenit simbolul belșugului în istoria devenirii noastre. Munca pe cîmp, fie ea de primăvară, vară sau toamnă, ca și munca pe șantier, munca noastră cea de toate zilele și nopțile, care ne ține ființa în drepturile și rigorile ei firești umane, nu este o stare de excepție, ci, dimpotrivă, tot ce poate fi mai firesc, mai consecvent și durabil, exact în felul în care bătaia inimii, respiratul, venirea primăverii, coacerea și recoltatul la timp al porumbului sînt și trebuie să fie lucruri firești, de la sine înțelese, din a căror normală „funcționalitate” se hrănește însăși ființa noastră. Nimic mai firesc, așadar, decât pașnica stare de alertă a sfîrșitului de septembrie și începutului de octombrie, starea febrilă a muncii și, în fond, a vieții, starea de accentuat dinamism a tuturor muncilor cîmpului din această

clipă și din această toamnă căreia nu trebuie decât să-i adăugăm toate eforturile posibile ca să fie cu adevărat a noastră.

În incinta C.A.P.-ului Crevedia, — forfotă specifică de sezon. Grigore Trandafir a fost primul președinte al cooperativei: 21 de ani pămîntul din această parte a țării a colaborat cu tenacitatea sa de a-i smulge noi și tot mai mari recolte. Deși e pensionar acum, își continuă activitatea sa de țaran autentic ca și cum nimic nu s-ar fi întîmplat între timp. E și firesc: cine muncește cu pămîntul nu se pensionează niciodată, de fapt, așa cum primăvara nu va ieși niciodată la pensie, sau lumina dătătoare de viață a soarelui. L-am găsit pe Grigore Trandafir cu o furcă în mină — un țaran oarecare între anonimii muncitori ai pămîntului nostru; nimic din gesturile lui nu trădează faptul că omul din fața mea a fost între 1961 și 1982 șeful acestei unități agricole. O singură propoziție doar: „Parcă ieri au trecut 30 de ani de viață și muncă, tot aici, pe aceleași pămînturi”.

Nu departe de el, Năstase Gheorghe și Gheorghe D. Gheorghe călăresc pe coama

unei șire înalte de paie, țuindu-i vîrfurile ascuțite de piramidă strălucitoare în bătaia soarelui. Căpițele și băloții strînși de MAC-uri și PAC-uri de pe cîmp, încă de la sfîrșitul verii, își vor găsi

Simbolul belșugului

sub furcile lor așezarea firească în lungile șire care vor da garanție, alături de celelalte grosiere, producției de lapte a fermei zootehnice în timpul iernii. În alt capăt al incintei C.A.P.-ului, cocenii de porumb veniți direct de pe cîmp cu remorcile (tocați din mers de mașina E-280) se descarcă într-una din celulele si-

lozului. Se aterne un strat de tocătură, tractoristul Bogdan Ionel, de la volanul puternicului său S-1 500, o împărtășe uniform pe întreaga suprafață a celei și o tasează cu șenilele în timp ce Grigore Jan udă întreaga felie cu furtunul și presară sare ca nutrețul să se conserve în condiții optime pentru întreaga durată a iernii. Tăietei de sfecclă nu vor fi decât ingredientele acestui apreciat „preparat culinar” pe care cele 1 080 capete ale fermei zootehnice vor ști să-l aprecieze la adevărata valoare a laptelui.

O celulă de siloz încorporează aproximativ o mie tone de nutreț. Dar la siloz se va apela doar în golurile de furajare. În strategia bucătăriei furajere, silozurile joacă rolul de rezerve: ele se vor deschide doar în ultimă instanță, pe timp de iarnă grea sau în alte situații neprevăzute.

Trei lucruri sînt de bază în zootehnie, zice unul dintre specialiștii din preajmă, poate Popescu Elena, energica președintă a CUASC-ului, poate Ilina Maria, șefa fermei zootehnice. Ca să ai rezultate bune e nevoie de furajare, cazare și oameni. Cazare avem în condiții bune pentru tot e-

fectivul. Cu furajele stăm bine — zece șire de paie aici, la Dirza încă cinci, cu cîte mai facem, se adună 25. Avem încă sfecclă furajeră de care nu ne-am atins și la care vom umbla numai în octombrie. Mizăm pe două mii tone sfecclă furajeră cel puțin, plus tăietei de la fabrica de zahăr pe care am început să-i transportăm. Fîn am strîns mai mult ca în anii anteriori. Și să nu uităm că încă din acest an ne-am înființat în jurul fermei pășune însămințată pentru necesarul bazei noastre furajere din anul ce vine.

„În ceea ce privește oamenii, adaugă Frățilă Marin, comuna Crevedia rivalizează cu oricare oraș al țării. Dacă ne străduim, ajungem la un miliard producția globală, realizată numai în comuna noastră. La producțiile agricole sîntem cam pe locul doi pe județ, după Petrești. Oamenii noștri sînt de cea mai bună calitate!” De fapt, calitatea oricărui produs, inclusiv a recoltelor din toamna de acum și din cele următoare, depinde în primul rînd de calitatea oamenilor și a muncii lor. La oameni de calitate, producții de calitate!

Z. ION

Pămînt de suflet

De la Constantin Corbu, tînar președinte de C.U.A.S.C., am auzit cîteva vorbe care ar putea deveni generic al luptei noastre pentru o recoltă mai bogată, mai aproape de pretențiile actualei științe agricole: poți studia agricultura la Sorbona, dacă nu cunoști pămîntul tău, te compromiți. Fiecare bucată de ogor are „personalitatea” ei și trebuie să-ți faci timp să înțelegi și să te înțelegi cu pămîntul. Agricultura e foarte aproape de artă. Dacă în artă n-ai talent, nu faci absolut nimic de valoare. Același talent e necesar și în agricultură, iar a avea talent în muncile agricole înseamnă, în primul rînd, să stai de vorbă cu pămîntul, să știi să-l întrebi, să-l asculți, să-l înțelegi, să-ți lă apropii de suflet. Dacă vorbești cu pămîntul cum trebuie, îți dă tot ce vrei. Agricultura e condiționată de o mie de factori. Cel mai important e relația dintre om și pămînt. Dacă știi să faci slalom printre meandrele vremii și să intervii la timp cu mijloacele necesare, poți face agricultură de performanță!

Aceste propoziții într-o memorabilă, aproape maxime și totuși atât de exacte în adevărul lor, care pot deschide oricînd un curs excepțional în care să se vorbească de agricultură ca știință globală, ca retrologie agrară privind clipa germinăției sau rodului ca rezultante ale unui întreg ansamblu istoric al relațiilor omului cu pămîntul, aceste idei extrem de actuale în orice anotimp al muncilor cîmpului nu le-am auzit, totuși, într-o sală de conferințe ci în mijlocul ogoarelor pline de roade. Mi-am amintit de ele la ora aceasta febrilă a toamnei, în plină campanie a recoltatului, cînd tonele de pe cîntare dau întreaga măsură a vredniciei unui an întreg, acum cînd se pun bazele temeinice ale recoltelor viitoare și e necesar un efort sporit, ca în finalul oricărei curse contra cronometru, ca toate lucrările să fie terminate la timp, la cel mai înalt nivel cantitativ și calitativ.

Ion Tronescu, președintele C.A.P.-ului din comuna Joița, e un practician care n-are nevoie de prea mulți specialiști pe lângă el. Dar cu toate acestea îl are în preajmă pe inginerul Matei Birnescu, unul dintre cei mai buni ingineri ai C.U.A.S.C.-ului Bo-

lintin. „Bun la bun trage! — punctează Constantin Corbu și adaugă imediat: e extraordinar cînd un practician ca nea Tronescu se întîlnește cu un specialist ca inginerul Birnescu și cîntă amîndoi la același instrument — pămîntul!” Aici, în Joița, comună aflată la 120 km de centrul județului căruia îi aparține și doar la 15 km de București, pămîntul e totuși un instrument dificil. Soluri brun roșcate în amestec cu aluviuni din luncele rîurilor Dîmbovița, Ciorogîrla și Ilfov au un potențial optim doar dacă prinzi perioada optimă la semănat. Dar trebuie să fii de aici, sau să lucrezi mult timp aici, ca să prinzi pulsul acesta specific al locului, de care vorbea Constantin Corbu, aura lui luminoasă și unică în afara decodificării căreia agricultura poate deveni o improvizație.

Despre Ion Tronescu, președintele C.A.P.-ului, se pot spune multe lucruri, dar înainte de toate, trebuie precizat că este unul dintre cei mai statornici oameni din zonă, atît la propriu cît și la figurat. Este președinte al cooperativei din 1965 și a lucrat inițial la Cosoba. Din 1970, cînd unitatea aceasta s-a unit cu cea din Joița, a rămas în continuare președinte, iar din 1980, cînd s-a adăugat cooperativei de aici și cea din Săbăreni, s-a menținut pe poziție: 25 de ani președinte de cooperativă agricolă de producție, adică un sfert de veac de dialog cu pămîntul!

„Te uita la pămînt și-ți spune ce vrea. Dacă simți pămîntul ca pe o vietate și el te simte pe tine ca om și-ți răspunde!” Dar ce fericit se completează cuvintele lui Ion Tronescu cu cele spuse de Constantin Corbu, președintele C.U.A.S.C.-ului, acum cînd țara întreagă e la ora mare-lui său examen agricol: de stringerea la timp a recoltelor, de modul exemplar în care vor fi depozitate în hambare, de punctualitatea cu care vor fi încheiate arăturile de toamnă și însămințările, va depinde cu siguranță anul agricol viitor. Iar noi am fost întotdeauna în cele mai bune relații cu viitorul. Acest viitor înseamnă în agricultură propria noastră muncă și propria noastră conștiință!

I. ZUBAȘCU

Județul Constanța este inițiatorul unui experiment din cele mai interesante și demne de atenție în zootehnie. El corespunde imperativelor impuse de noua revoluție agrară, sarcinilor trasate de tovarășul Nicolae Ceaușescu lucrătorilor din acest important sector de activitate: ridicarea calității muncii, folosirea tuturor resurselor așa zise secundare, exploatarea cu maximă eficiență a fiecărei palme de pămînt, idei exprimate limpede în Programul Directivă și Tezele pentru Congresul XIV al partidului.

S-a pornit de la necesitatea asigurării unor animale de valoare biologică ridicată, care să producă tineret femel și mascul pentru popularea fermelor de elită și mame de tauri pentru SEMTEST. Pentru realizarea acestui deznăscut, s-au înființat, pe lângă unele ferme vegetale, horticoale și pomicole, microferme zootehnice. Organizarea acestora se justifică prin folosirea integrală a forței de muncă, a produselor secundare rezultate din producția de bază. S-au avut în vedere, de cele mai multe ori, clădiri vechi, cărora nu li se mai găsea întrebuințare și care, prin amenajări ieftine, cu materiale și forță de muncă locale au fost transformate în grajduri, finare, depozite. Microfermele au fost amplasate pe terenuri accidentate, deteriorate, deloc sau mai puțin propice agriculturii mari.

În județul Constanța sînt organizate pînă astăzi 68 de microferme zootehnice pe lângă fermele de cîmp ale cooperativei agricole de producție, întreprinderilor agricole de stat și asociațiilor economice intercooperatiste de diverse profile în module de 25 și 50 vaci matcă, la care se adaugă tineretul respectiv. În acestea sînt crescute 4 009 bovine, din care 1 797 matcă. Să mai subliniem că microfermele au apărut într-o zootehnie puternică, îndeosebi în unitățile care au producții mari de carne și lapte.

Să începem prin consemnarea cîtorva opinii ale dr. Alexandru Duțu, director în Direcția generală județeană Constanța: „Microfermele sînt subunități cu gestiune proprie în cadrul fermelor de cîmp. Îngrijitorii sînt remunerați după producție, întreaga producție este destinată fondului de stat. Deși scopul inițial al microfermelor a fost asigurarea de material cu valoare biologică ridicată pentru re-

producție, vacile asigură în plus între 20 și 30 litri de lapte pe zi. Animalele din microferme sînt sub controlul Centrului județean de selecție și reproducție. În județul nostru, problema creșterii valorii biologice a animalelor a stat în centrul atenției. Peste 95 la sută din bovine sînt holsteinizate. Și în gospodăriile populației veți întîlni meșteșuguri Holstein cu rase autohtone, rezistenți la condițiile noastre, animale bune și pentru carne și pentru lapte. Tot cu această ocazie să spunem că sarcina trasată pentru lucră-

zootehnie a C.A.P. Castelu are rezultate excelente. Producția de lapte a depășit 5 000 litri lapte la cele două ferme zootehnice de cîte 2 400 capete. O zootehnie în totalitate rentabilă. Președintele cooperativei, Dumitru Ginara are de ce să fie mulțumit.

La I.A.S. Medgidia, o microfermă modul 50 (50 vaci matcă) este organizată pe lângă ferma pomicolă 12 condusă de Ion Nicolai. Au fost amenajate și extinse două grajduri vechi, construite prin anii '60. Ferma are 140 hectare livadă, 20 hectare fasole și 50 hectare cartofi. Din culturile printre rînduri s-au obținut pentru microfermă 240 tone sfecclă furajeră și 60 tone morcovi furajeri. Producția de lapte este de 5 000—6 000 litri lapte. Pentru montă în județ au fost vinduți 14 tauri a 28 000 lei bucata. Deci, un beneficiu de 400 mii lei numai din vinzarea taurilor. Microferma este în grija a doi oameni. Au fost transformate în pășuni o curte a stațiunii de mașini agricole, unde stăteau tractoare casate și o livadă de piersici scoasă de pe rod.

La Asociația economică de stat și cooperatistă horticolă Satu Nou îngrijitorul microfermei este Tudor Mitran. Grajdul este de tip gospodăresc, acoperit cu stuf. Îngrijitorului i s-a construit o locuință cu tot confortul. Microferma este dotată cu finare, depozite, are atelaj propriu. Microferma are 50 vaci și 33 tineret. Toate vacile sînt fătate, 18 sînt întărcate. În fiecare zi 600 litri lapte sînt predați la fondul de stat.

Tudor Mitran mai are doar un ajutor.

„E muncă multă, de dimineață și pînă seara, dar merită. Vitele sînt frumoase, ciștigurile sînt bune”, ne spune acesta.

Vitele sînt frumoase, bine îngrijite, curate. Pasc o iarbă verde și grasă de pe o pășune reamenajată, cultivată.

Printre vița de vie, pasc liștiște și frumoase, vaci cu ugerul mare cît o canistră. Sînt îngrijite de cei mai buni și serioși meseriași.

Microfermele sînt un exemplu și de cum se poate face zootehnie de vîrf, dar și un exemplu de cum poate fi îmbogățită, cantitativ și calitativ, proprietatea socialistă, de cum se poate produce în plus, pentru binele celor care o fac și pentru binele tuturor.

OPREA GEORGESCU

Experimentul demn de urmat

torii și specialiștii din zootehnie de către tovarășul Nicolae Ceaușescu de a înființa pășuni pe lângă toate fermele de vaci a fost îndeplinită. Avantajele unei astfel de organizări nu cred că mai trebuie demonstrate. Organizate în module de 25 și 50 vaci matcă, vitele pot fi urmărite corespunzător de unul sau doi îngrijitori”.

Și acum, în cîteva cuvinte despre trei din microfermele pe care le-am văzut.

Cooperativa agricolă de producție Castelu are două microferme, una de 25 și alta de 50 vaci, amîndouă pe lângă ferme horticoale. La Nisipari este cea de 25 vaci. Tineretul mic și junicile sînt crescute aici. Microferma este înconjurată de pășuni parcelate, unde vitele pasc prin rotație. Vacile dau între 20 și 25 de litri lapte pe zi. Secretul: furajare corespunzătoare, îngrijire atentă, cele mai noi tehnologii de creștere. Întreaga

Mărturia unui artist

Omul — subiect sublim al artei

Țara Oașului — iată un pământ care îmi sună precum bătaia singelui și îmi răspunde mai din adâncuri decât pînă unde poartă puterea simțurilor. Țara Oașului, unde natura a presărat ce avea mai frumos între comorile ei: plaiurile sale mereu cu imaginație de culori noi, cu flori aceleași și totuși cu mireasma lor deosebită, cu oameni — care își lucrează în tihnă pămîntul, își înalță case mari și durabile, își cresc pruncii în cinste și demnitate cu portul lor de cînd lumea și cu o distincție aparte, de o strălucire, armonie și o frumusețe de neegalat a culorilor vii, punctate de pe albul imaculat al pinzelor din care e făcut. Apoi, folclorul oșenesc este un semn al bogăției, al frumuseții spirituale. Prin el, Țara Oașului își etalează poate cel mai bine identitatea. Cîntecul — tipuritură adică — mai mult ca oricare dintre formele de exprimare ale sensibilității a însoțit și însoțește munca, bucuriile, tristețile și speranțele, reprezintă manifestarea cea mai imediată a oșenului. Comori de cîntec, vers și frumusețe, de spirit se transmit mai departe din tată-n fecior.

Puterea de substrat a creatorilor acestor zone aflată într-un proces de continuă industrializare, de înnoire, dar în același timp, păstrătoare a perenității, a autenticității, a identității inconfundabile, a zbatere și aspirație proprie, în concordanță cu veacul. Altfel spus, biruință întru frumos și armonie. Un spațiu de excepție, cu oamenii și faptele lor, oameni care muncesc și creează, de care nu te poți apropia decât cu emoție, cu un sentiment curat, exprimat în învoire de pace. Aș spune: oamenii și faptele lor încă neatinse de cuvînt sau de pînă pictorială. De aceea se cuvine să le înălțăm din neuitare.

Cît privește prezența Oașului,

lul, a oșenilor pe pinzele, în mozaicurile mele, ce să spun? Sînt peste tot. Lucrări reprezentînd frumusețea dealurilor Negreștilor, uliței unde m-am născut și am copilărit, chipul mamei și al tatălui. Pictex mulți „coconi” și oșencuțe, cu chipul lor plin de candoare. Un mare ciclu al bătrînilor înalți și falnici precum înalțășii, în ținuta lor solemnă. Trăsăturile lor dăltuite parcă în piatra imaginii îmi stăruie în preocupări. Un ciclu al cete-rașilor, al „dantului” oșenesc, alt ciclu cu mirese din Oaș — de zici că s-aduse din stele — lucrări în care caut într-una poezia ritmurilor colorate, dinamismul formelor, muzicalitatea nuanțelor.

Ecoul cel mai mare în conștiința timpului vor avea, desigur, numai lucrările care oglindesc realitatea în viziune modernă, contemporană. Sen-sul adînc al unei lucrări de artă nu poate fi altul mai tî-nalt decît prezentul și viitorul. Pornind de la zestrea spiri-tuală, de la tradiția noastră sănătoasă, caut să creez arhi-tecturi interioare care să con-soneze cu lăuntricul meu. Lu-crări care să răspundă, artis-tic și estetic, timpului tumultuos pe care-l trăim, timp al omului și pentru om.

Poate de aceea lucrările mele sînt marcate de un „sub-iect” de o emoționantă acu-ratețe și bogăție: chipul ome-nesc! Reprezentat plastic în portrete, compoziții cu multe personaje, cu semnificații multiple, cu un mesaj subin-țeles pe care îl vreau pe cît de concret, pe atît de relevant. Firește, și pic-tura este o posibilitate (sublimă, aș zice) de a mă dărui omului, subiect sublim al artei mele. Un modest răgaz de a-i dărui omului bucuria trecerii sale prin timpul pe care, iată, împreună îl desăvîrșim. Doresc ca arta mea să fie cît mai a-proape de sufletul semenilor mei, de gîndul lor frumos și

înălțător, de faptele lor, care se exprimă pe măsura calității lor interioare.

Atelierul meu și pinzele nesfir-șit de albe sînt, într-un fel plastic spus, grădina și ogrorul părinților mei, a înaintașilor noștri. Universul meu de căutări, reordonări, limpeziri și explozii de noutate trebuie căutat, cred, la izvorul perenității tradiției noastre culturale. Așa cum ne-a îndemnat și ne îndeamnă secre-tarul general al partidului, to-varășul Nicolae Ceaușescu, tre-buie să urmăm exemplul înain-tașilor, al artiștilor din cele mai vechi timpuri, care au slujit po-porul, contribuind prin creația lor la îmbogățirea zestrei lui spirituale, înobilindu-l cu vir-tuțile meseriei care ating limi-tele înalte ale frumuseții plaste-ce. Cu atît mai mult în aceste zile, cînd întreaga națiune dez-bate documente de mare impor-tanță pentru împliniri viitoare, orice artist trebuie să mediteze și mai profund la rostul demer-sului său.

De ani buni prezent cu lu-crări la mai toate expozițiile ti-neretului, republicane, munici-pale și omagiale, organizate în țară, în Capitală, iar cîteva ta-blouri le găsesc semnificative pentru ceea ce înseamnă univer-sul meu artistic. Aș numi Imn primăverii, Alegoria toamnei, Sărbători în Nordul țării, Tin-jău, Fete la riul Mara, Lada de zestre, Bătrîni înalți; sau compoziții istorice: Regele dac, Io, Mircea, mare voievod și domn, Mihai Viteazul, Posada, 1 Decembrie 1918, Stîrșitul tra-gic al lui Constantin Brîncovea-nu și altele. Sînt lucrări reali-zate în ideea care mă frămîntă neconștient de a actualiza profil-ul acestor mari personalități, a ziditorilor patriei, culturii și ar-tei noastre. Astfel am ajuns la compoziții figurative reprezen-tînd starea de sărbătoare a țării de azi, cu marile ei înfăptuiri și bogății inepuizabile.

VASILE POP NEGREȘTEANU ■



POEM PENTRU PATRIE

Cîntec nepereche

Eligiu se cuvîne acelor bravi bărbați
ce-au pus la temelie viața lor întreagă;
sînt ape la izvoare ori munți îngindurați,
prin zbor înalt de vulturi hotarele se leagă.

Prin bronzul ce răsună li se aude glasul
de-a lungul și de-a latul pămîntului străbun;
măsoară din privire, își potrivesc și pasul
și aer se-nfioară de cel Viteaz ori Bun.

Iar ochiul lor tresare rotund cum este țara
în tot ce azi respiră și din adînc vibrează,
pădurea se înalță și-și ia de sus viața,
din cîntec nepereche nimic nu se retează

Fără acestea toate ce-n sunet se preschimbă
a-am auzit nici iarba pe cîmpuri cum sporește,
cum vin și se-mpreună cu miera de pe limbă
în cîntecul celui care, la rîndul său, zidește...

VIRGIL DUMITRESCU ■

Vorbiți și scrieți românește

pag. 10

Ambasadori ai artei românești

pag. 15

Cîntarea României

Căldura metalului

„Lucrează (aș zice „crează”) cu două, uneori cu trei perechi de ochelari așezați unul peste altul, iar cînd nici acestia nu-l mai sînt de folos, întrebîntează o adevărată colecție de lupe, cea mai mare avînd dimensiunile unei farfurii de desert: trusa sa de unelte — au mai mare decît un penar — conține niste scule sofisticate confecționate ad-hoc: pensete, bisturie polizate pînă la dimensiunile unui fir de tra-foraj, dăți făcute din ace chir-urgicale sau ace de seringă etc. — multe dintre acestea din ur-mă aproape că nu se pot zări cu ochiul liber. Subiectele care îi inspiră: folclorul, superba na-tură a locurilor inconjurătoare și, mai ales, marile figuri ale culturii române pe care le iu-bește dezlănțuit, cu patimă. Spre deosebire de dimensiunile uneltelor descrise sumar mai sus, dimensiunile tablourilor sale sînt impresionante, uneori atingînd un metru pe latură; nu sînt multe acestea, pentru că lucrul la un astfel de tablou îi ia, fără nici o exagerare, luni, uneori ani de zile... Dar se pot numi, oare, ele, „tablouri” ?!

Medicul pediatru AUREL IOVA locuiește într-un bloc de pe strada Crizantemelor, în tî-nărul și frumosul oraș de pe Dunăre ce se numește Or-gova. Deși a ieșit la pen-sie de cîțiva ani, continuă să fie la fel de cunoscut de locui-torii urbei, dovadă deseale ape-luri telefonice primite la do-miciliu, prin care i se cer consultații de rutină sau sfaturi,

și căroră el le răspunde cu res-ponsabilitate și promptitudine; dovadă faptul că dacă iese la plimbare, o duce într-un perma-nent și reciproc salut, cu întrebări de bine. Puțin dintre or-goveni îi cunosc însă cealaltă față, cea a artistului amator de mare vibrație interioară: cea a omului pasionat de frumos, încercînd a da viață unor chi-puri sau legende în forme ine-dite, lucrate cu o răbdare și migală aproape diabolice: une-ori, tîrziu în noapte, cînd lumi-nile blocurilor s-au stins și în-treg orașul s-a cufundat în o-dihnă, la o singură fereastră de pe strada Crizantemelor rămîne lumina aprinsă iar dacă ești a-tent, poți auzi niste ciocănituri mărunte, ușoare: aflat în ate-lierul său, amenajat în fosta bu-cătărie a apartamentului, medi-cul pensionar Aurel Iova lucrea-ză...

„Tablourile” sale sînt confec-ționate în două tehnici: prima, s-ar putea denumi incrustație me-talică în lemn de diverse culori. Cea de a doua — și cea mai spectaculoasă, și cea infinit mai greu de executat (și nu știu sigur dacă mai folosește cineva o astfel de tehnică), s-ar putea numi, tehnicește vorbind, „in-crustație metalică în metal”. El însuși, Aurel Iova, căznindu-se să-l găsească o denumire, a ajuns la o formulă pe cît de complicată, pe atît de reală, a-mestecînd termeni de speciali-tate tehnică cu unul medical: HETEROMETALOGREFA. A-dică peisaje — și, repet, mai

ales porirete — executate din table de grosimi situate între zecimile de milimetru. Incadra-te în rame masive, de asemenea din metal polizat, aceste tablo-uri te surprind nu atît prin fi-nețea execuției (necesară și firească la urma urmei), cît printr-o stranie „căldură”, con-trastînd evident cu „răceala” materialelor folosite. Căldură exprimînd, m-am convins în a-ceastă vară, sufletul acestui pensionar care este, în fond, un mare copil... un mare și talen-tat copil, despre care vom mai auzi cu siguranță!

„Munteanca”, „Bunicul”, „E-nescu”, „Eminescu”, „Nichita”, „La arat”, „Bunica”, „Sudorul”, iată cîteva titluri ce au însumat zeci, sute și sute de ore de tru-dă. Și mari satisfacții. La ora actuală, Aurel Iova lucrează la o amplă compoziție intitulată „Oedip” — încă un omagiu adus lui Enescu, marele și preferatul său compozitor...

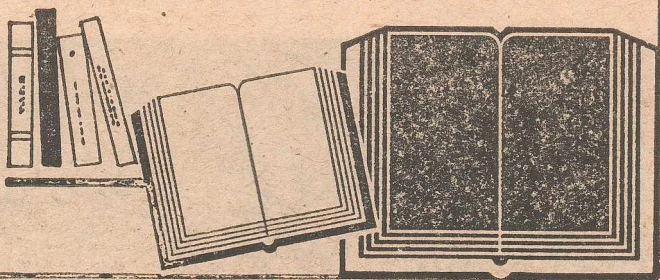
Trepat, opera acestui creator modest și tenace iese la lumină, a intrat în circuitul public: cul-minînd în acest an cînd, la cea de a VII-a ediție a Festivalului național „CÎNTAREA ROMA-NIEI”, trei dintre lucrările sale găzduite de Expoziția republi-cană deschisă la Muzeul de Artă al R.S.R., i-au adus Premiul I la Arte Plastice pentru județul Mehedinți. Poate fi o satisfacție mai mare decît asta ?!

Poate! — e de părere Aurel Iova.

Și îl așteptăm cu încredere.

HORIA PATRAȘCU ■

VITRINA CĂRȚILOR



Convorbiri fără adiționale

După doisprezece ani

— Stimate tovarășe prof. dr. doc. Vasile Predescu, au trecut doisprezece ani de la apariția manualului de „Psihiatrie” tipărit în țara noastră. În acest interval, au apărut o serie de lucrări de specialitate deosebit de valoroase...

— Intr-adevăr, au apărut notabile lucrări ca: *Itinerar psihiatric* (P. Brânzei), *Psihozele, Nevrozele, Persoană și devenire* (de Ed. Pamfil și D. Ogodescu), *Psihiatria clinică — ghid alfabetic* (de A. Sirbu și colab.), *Urgențe psihiatrice* (V. Predescu, St. Nica-Udangiu și Lidia Nica-Udangiu), *Vademecum în psihiatrie* (în coordonarea lui C. Gorgos), *Firește, de o mare importanță pentru învățământul universitar* (și nu numai) au fost manualele de profil litografiate la Cluj, Iași, Tg. Mureș și Timișoara. Să nu uităm în nici un chip, lucrarea *Dictionarul enciclopedic de psihiatrie* (sub coordonarea lui C. Gorgos) lucrare care a constituit, realmente, o nouă deschidere către transdisciplinaritate.

— Apariția lucrărilor monografice, a unor manuale și dicționare de psihiatrie, a dublat singul specialiștilor noștri ori a sporit teama că materialul tratat este supus rapid perimării într-un secol grăbit...

— Trăim vremuri alerte ale exploziei informaționale, ale modernizării continue a asisten-

ței, ale accesibilității și eficienței unor mereu modernizate planuri de tratament, de recuperare și reinsertie socio-profesională a bolnavilor psihiici. Aspecte pe care le relatam și în prefața recentei lucrări: *Psihiatrie* (volumul I), apărut la Editura Medicală. Am fost și sintem perfect conștienți de dificultățile pe care le avem de împlinit fiind vorba de un nou tratat în domeniul, de o lucrare cuprinzătoare și fundamentată științific. Vor putea spune specialiștii și cititorii dacă am depășit acele bariere la care dvs. făceați referință.

— Lucrarea de față, ce reprezintă, fără doar și poate, un eveniment editorial, a fost concepută și realizată de un grup prestigios de medici români. Nu mi rămâne decât să vă întreb — după un astfel de tratat reprezentativ în domeniu — pe cine volumul al doilea?... — Am străbătut un drum spinos și, odată cu răspunderile, au crescut și exigențele noastre. Horațiu spunea într-o odă: „Crescentem sequitur cura pe cuniam”. Așadar, răzuiți către orizonturi pe care să le putem atinge! Sperăm că am făcut doar un prim pas spre îmbogățirea psihiatriei ca specialitate medicală științifică și integrativă. Volumul al doilea va apărea la finele acestui an calendaristic sau cel mai târziu, la început de an nou.

DORIN SALAJAN ■

Cronica literară

de Romul Munteanu

„Un om bîntuit de himere...”

Uneori simtem tentați să uităm vîrsta poetilor pe care-i cunoaștem de vreme îndelungată. Un fel ciudat de tinerețe veșnică s-a proiectat peste chipul lor cotidian. Iar dacă îi simțim mai apropiați sufletește de noi, lectura critică a cărților acestora ni se pare jenantă, asemănându-se cu o mică impietate. Eludarea cărților scrise de prieteni este însă o eroare. Operele lor se cuvine să fie lăsate să vină înspre noi ca niște obiecte zburătoare, singure, despărțite pentru un timp de cel ce le-a scris.

Ani îndelungați am citit versurile lui Anghel Dumbrăveanu (n. 1933) într-un fel de tăcere cosmică. Opiniile mele despre poezia sa nu căpătaseră suficientă coerență și stabilitate. Argumentele variate, uneori contradictorii despre opera sa, sufereau de o anumită precaritate, de lipsă de relief, fapt care m-a determinat să nu le dau un caracter public. Cînd se produce însă acel declic mental misterios, destinat să deschidă intrarea în opera unui scriitor, ieșirea din spațiul lecturii tăcute devine aproape inevitabilă. Și atunci constatăm că tinărul poet de altădată are o vîrstă, că este un personaj intrat în istoria literară. Volumul de debut al lui Anghel Dumbrăveanu (*Fluviile visează oceanul*) datează din 1961. Scriitorul timișorean intra în vîrstă literară discret, devenind contemporan cu oameni de litere de vîrstă foarte diferite. În același an, M. Beniuc publica *Materia și visele*, Ion Horea tipărea *Coloana de amiază*, Gellu Naum venea în arenă cu *Poem despre tinerețea noastră*, iar Horea Zilieru cu *Floriile cornului tinăr*. Poezia românească era în plin proces de diversificare. Lupta dintre vechi și nou era tăcută, dar vocile tinere ale liricii de odinioară începuseră să ocupe spații literare certe. Cu volumul de poeme *Curtea retorilor* (Ed. „Cartea Românească”, 1989), Anghel Dumbrăveanu se înscrie într-o modernitate temporală, care și-a imprimat pecetea peste întreaga sa operă. Poetul este reflexiv, ușor patetic, grandilocvent din unele versuri mai vechi fiind pe cale de dispariție. Reveriiile sale lirice se extind pe spații întinse, se grefează pe apă și lut, aceste două elemente avînd o funcție dominantă în universul său imaginar. „Cratima” poeziei sale se situează între „cer și sărut”. Aici se „aprinde” de spiritul, spaima și ura”. Virtele poeziei lui Anghel Dumbrăveanu se pot deduce, din sistemul imagistic, ca și din modul de valorizare a unor idei-teme cu o frecvență mai mare în opera sa.

Poezia reprezintă pentru Anghel Dumbrăveanu o forță, o lumină cu o imensă putere de penetrație, o reverie realizată în stare de veghe: „Poemul de care aveți și n-aveți nevoie / lăudă ca lama unui stilet / singur neresemnat / uitat între cărți / totdeauna trează gata / să emită un fulger” (*Cratima*).

Literatura cultivată de scriitorul timișorean reprezintă un mod particular de voiaj gnoseologic prin existență. Aforistic, interogativ, declarativ, neliniștit de opțiuni în curs de a se face sau de a se destrăma autorul examinează lumea cu ochii unui ins care a trecut de mult dincolo de inocența adamică. În *Curtea retorilor* întîlnim prezența unui scriitor ce s-a hrănit cu fructele dulci sau amare, furate sau oferite de *pomul cunoașterii*. Poezia este astfel făcută să numească, să semifice și să vizualizeze

secvențe de viață în care poetul pare să se identifice cu destinul semenilor săi: „În necuprinderea nopții / cînd dibuind sterilitatea unui vers / și-ndepărtîndu-l / puțin mai trist / de nesiguranta muncii / printre polisemiile vieții” (*Polisemii*).

Conștiința scriitorului se comportă ca o memorie colectivă pe care au rămas gravate urmele întîlnirii sale cu lumea. Scrișul ca măr-turie lirică devine o problemă de perspectivă, de distanță marcată de actul identificării sau al îndepărtării. Scrișul nu se nimicește pe sine prin negație, atîta vreme cît viața trăită ca un experiment îi lasă artei mereu deschisă libertatea de-a încerca altceva. Scrișul canonizează în concepția lui Anghel Dumbrăveanu o tensiune afectivă capabilă să treacă dincolo de resemnarea sisifică: „Cînd ai bucuria / suferinței de-a putea să încerci / A scrie pe fața cealaltă / a propriei tale speranțe” (*Cînd depărtîndu-te*).

Dar nu este mai puțin adevărat că și în poezia lui Anghel Dumbrăveanu punctele de reper se pot estompa, mișcarea prin existență devenind aproximație, îndoială, stare de derută, ră-tăcire printre puncte cardinale incerte, insingurarea melancolică de călător solitar. Eul poetului intră el însuși într-o stare de incertitudine, cînd nevoia de-a se resitua mereu în raportul dintre interioritate și exterioritate apare ca o necesitate stringentă. Există în *Curtea retorilor* numeroase enunțuri destinate să ilustreze drumul nesigur pe care se proiectează un spirit vagant, reprezentat de *animus* sau *anima*: „Sînt la un capăt de drum / fără să știu dacă vin sau mă duc” (*Zbor de femeie visînd*). Ipos-tazele acestea capătă și ele diferite modulații situaționale. De pildă: „Mi se părea că sînt un vehicul / care nu duce pe nimeni niciunde” (*Întîlnirea de niciodată*). Retragerea în tăcere, stergerea urmelor, căderea într-un anonimat rezultat dintr-o viziune relativistă asupra lumii, constituie o altă alternativă a mișcării pe aceste trasee existențiale: „Dămul tău mereu viața / ta nu e decît un punct de plecare / sau un punct de vedere / sau pur și simplu un punct / în acest peisaj / puțin observat” (*Punct de vedere*).

În imensa „horă a himerelor” se întîlnesc elementele sub cele mai variate forme de manifestare, începînd cu *fosnetul astrelor*, *asurzitoare valuri*, *raza de lut și țara de taine a mării*. Dar dincolo de riul de îndoieli, scriitorul știe că există un „acces la moarte prin dragoste”, că „trupul femeii miroase a soare”, iar după ce a „sărutat ceru-ntrăbări”, omul „bîntuit de himere” pare să se retragă sub un calm apolinic, străjuit de veșnicia trupului, cînd clipa devine doar *aparență absentă*.

Este adevărat că imagistica în care sînt tesute versurile lui Anghel Dumbrăveanu este puternic datată, pînă la gradul de relevare a unui limbaj ușor perimat. Structuri enunțative ca flota norilor de vînt, femeie de ceață, vilvele iernii, asurzitoare valuri, fiicele vîntului, haite de fluturi, grădina de fluturi sînt elemente reziduale dintr-o recuzită literară neoromantică uzată.

Dar deasupra acestora s-a statornicit un poet autentic din a cărui operă emană un mod de filozofare asupra existenței.

Vorbiți și scrieți românește

Cum se deghează o greșală (V)

Cu bunăvoință despre solicitudine

Modul de comportare, de gîndire sau sentimentele alese ale unor persoane semnifică **BUNĂVOINȚA** acestora în relațiile lor cu semenii. De asemenea, cînd cineva, lucrează „cu tragere de inimă” — cum se spune — pentru a realiza ceva, definim această atitudine a sa **BUNĂVOINȚĂ**.

Cuvîntul s-a format în limba română prin compunere din **BUNĂ** și **VOINȚĂ**, după vocabula latină *benevolentia*. Dezvoltarea lexicului limbii române pe calea împrumuturilor, în special din idiomurile neoromantice, cunoaște, în privința acestui element lexical, lărgirea seriei lui sinonimice prin neologismele **AMABILITATE** (fr. *amabilité*), **BUNĂVOINȚĂ**, **politețe** „comportare binevoitoare” și **SOLICITUDINE** (fr. *solicitude*), „atitudine plină de **BUNĂVOINȚĂ**”.

În anumite contexte cei trei termeni se pot substitui datorită calității lor semantice care implică aceeași accepțiune.

Iată de ce, în exprimarea noastră orală sau scrisă, juxtapunerea sinonimelor este nerecomandabilă chiar și atunci cînd prin aceasta se urmărește explicarea sau întărirea sensului unui cuvînt sau ajutorul altuia dintre el, iar coordonarea lor constituie o certă greșală de formulare a gîndurilor și sentimentelor noastre, căci se repetă inutil același

înțeles.

De pildă:

Părea foarte bucuroasă că are un nou locatar cu care poate sta de vorbă plină de **solicitudine** și **bunăvoință**, gata să-i îndeplinească toate dorințele.

Întregul personal a înțeles acest lucru și a acționat în consecință, cu multă **dăruire** și **entuziasm** astfel încît cei dintîi cumpărători să fie primiți cu **amabilitate** și **solicitudine**.

În primul text, cuvintele **SOLICITUDINE** și **BUNĂVOINȚĂ** repetă fără rost același sens. Evident, ar fi fost suficient doar unul dintre ele pentru exprimarea înțelesului urmărit de autorul formulării. Cît despre adăugarea „gata să-i îndeplinească toate dorințele”, chiar dacă nu o considerăm tautologică în legătură cu sensul de **BUNĂVOINȚĂ** exprimat anterior, corespunzînd intenției de întărire a lui, totuși, cel puțin din punct de vedere stilistic, este nerecomandabilă și ea.

În textul al doilea, pleonasmul este mai puțin evident, deoarece cuvintele care încorporează aceeași accepțiune sînt ambele de origine neologică, împrumutate din limba franceză, ceea ce presupune cunoașterea acesteia pentru a sesiza greșala de exprimare.

Ținînd seama însă de nivelul actual de școlarizare, care include studiarea limbilor străine, avem certitudinea că alăturarea celor două sensuri ce se acoperă total dozează pe cititor la parcurgerea textului.

DORIN N. URITESCU ■

Cîteva remarci

O inițiativă plină de interes, una din multe cu care ne-a obișnuit revista „Flacăra”: rubrica „Vorbiți și scrieți românește”, susținută cu competență de Dorin N. Urtescu, printr-o suită de articole ce se constituie într-un adevărat îndreptar al domeniului.

Cu voia redacției și a titularului rubricii, ne vom îngădui, în rîndurile care urmează, cîteva remarci pe marginea articolului „Greșală degheată”, publicat în numărul din 8 septembrie a.c. al revistei.

Citînd, dintr-un text supus analizei, fraze care includ cuvinte ca „probabilitate”, „potențial-posibil”, „poate”, semnatarul articolului se întreabă: „...cărui noțiunii (concept sau categorii filozofice) îi corespunde **potențial-posibil** și ce înțeles să aibă o stare **potențial-posibil** (...) careia i se atasează o **probabilitate**, cînd toate aceste cuvinte exprimă același sens?” Răspunsul îl dă tot domnia-sa: „...oricare stare **potențial-posibil** (...) poate și poate (...) în **potențialitate** sînt pleonasm în mod cert”. Credem însă că s-ar cuveni făcute, aici, cîteva precizări, „pleonasmelor” în chestiune nejustificîndu-se ca atare, în ciuda unor evidente înrîdări de sens.

Termenul „putîntă” (de la „potență”, din care derivă „potențial”), pe care autorul, în comentariul d-sale, îl echivalează cu „posibilitate”, se distinge totuși de termenul „posibilitate”. „Putîntă” propriu-zis înseamnă ceva real, ceva ce există de fapt

în lucrul însuși (de exemplu, puilul de gîină în ou, stejarul în ghindă), pe cînd „posibilitatea” (de exemplu, cea a unui cerc despre care vorbim în mod abstract, dar care, practic, nu există) înseamnă ceva pur ideal. „Putîntă” se referă la existența lucrului, iar „posibilitatea” la esența lucrului, deci la non-existența lui, fiind doar aptitudinea acestuia de a exista.

Orice există, spunea Aristotel, există sau în putîntă, sau în act, actual și putîntă fiind două moduri de a exista. A fi în act înseamnă că un lucru își are existența completă, în timp ce a fi în putîntă înseamnă că un lucru nu are decît o existență incompletă și oarecum înfășurată în cauzele sale. Și, fiindcă autorul articolului ne invită să căutăm corespondența termenilor în concepte sau categorii filozofice, să amintim tot aici, în treacăt, că filozofii greci anteriori lui Aristotel s-au zbatut în tot felul de dificultăți din cauza faptului că făceau distincție numai între ce este și ce nu este, ignorînd că ceea ce este poate fi și de fapt, sau în act, și doar în putîntă (potență).

Așadar, pe lîngă starea de existență (ca putîntă sau act), lucrul se poate afla și în starea de posibilitate, „posibilul” indi-cînd, după cum arătam mai sus, un lucru care nu există încă, dar care poate să existe. Intr-adevăr, între existență și nimic concepem un lucru care nici nimic nu este, nici de existat nu există încă, dar care totuși ar putea exista. Acest lucru se numește „posibil” și i se opune lucrul „imposibil”, adică lucrul căruia îi repugnă de a fi în act. În acest fel, lucrul posibil diferă și de nimic (care nu poate ni-

ciodată să treacă la existență), și de lucrul actual sau în putîntă: căci lucrul înfășurat la început în putîntă sa există (puilul de gîină în ou, stejarul în ghindă).

Vom nota, așadar, în încheiere, că „posibilitatea” este starea unui lucru care nu există, dar care ar putea să existe, pe cînd „putîntă” este starea unui lucru care există, dar într-o înfășurare incompletă și imperfectă.

Cît privește termenul „probabilitate”, pe care autorul îl asimilează „posibilității”, vom transcrie o definiție luată, din nou, din arsenalul filozofiei, dintr-o lucrare de referință („Dicționarul filozofiei” de Fanu-Al. Dușulescu, Ed. Scrișul românesc, f.a.), și care, credem, ne scutește de comentarii: „Probabil — posibilul care are mai multe motive să fie decît să nu fie”.

Vom mai nota, în sfîrșit, că articolul în discuție definește cuvîntul „posibil” drept, cităm, „care se poate întîmpla sau realiza, care este cu putîntă, care este potențial; virtual; probabil”. După ce am văzut disjuncțiile care, după opinia noastră, trebuie operate între „posibil”, „potențial” și „probabil”, să observăm că și „virtual” are un înțeles al său, nefiînd sinonim cu termenii citați lîngă el. Se spune despre un lucru că e „virtual”, sau că există în mod virtual, atunci cînd el se găsește conținut în altul, mai înalt, nu cu modul său de a fi sau cu determinarea sa proprie, ci sub un alt mod de a fi sau sub o altă determinare. De exemplu: concluziile există în mod virtual în principiu.

Prof. GH. BOSIANU

SEMNAL

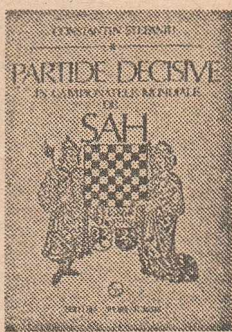
● Prima carte de proză a lui Nicolae Stan: *Boare de Waterloo*, ne introducea în lumea satului de cîmpie din Bărăgan. Modelul satului și al țărânului din sudul țării este ușor „detectabil” în acel teritoriu inconfundabil aparținând lui Marin Preda. În romanul *Așezarea* (Editura „Cartea Românească”, 1989), tânărul prozator sondează același mediu rural, dar din perspectiva unui profesor de filosofie, Șerban Ghika. În același timp *Așezarea* se vrea a fi și un fel de „paradă a dascăli-



lor” — temă frecventă altminteri în literatura noastră de la Sadoveanu, la Camil Petrescu și Cezar Petrescu.

Cert este că tânărul prozator, aflat la a doua carte, dovedește prin noul roman o „așezare” în cîmpul introspecțiilor psihologice, o fină sondare și abordare a realului, alese virtuți și calități epice.

● Partide decisive în campionatele mondiale de șah (Editura Sport-Turism, 1989) se intitulă culegerea excelentă a lui Constantin Ștefan (sprijinit nemijlocit în efortul său de eminent documentarist al șahului românesc și mondial, Gheorghe Moldoveanu), care reunește între copertele unui tom de 479 de file 303 partide de șah (31 de



mecluri internaționale și un turneu), partide semnate de 13 campioni mondiali (de la Lasker, Capablanca, Alehin, la Botvinnik, Petrosian, Tal, Spasski și până la Fischer, Karpov, Kasparov). Partide celebre susținute de-a lungul unui veac de activitate sahistă (1886—1986). Culegerea selectivă apare sub însemnele emblematică ale istoricului Nicolae Iorga: „Șahul este cel mai minunat mijloc de disciplinare a gîndirii, de ordonare a domeniilor de cunoaștere și de recreație a spiritului. Este un univers comprimat în 64 de pătrățele”.

● „Alături de cercetarea literară și studiile consacrate, mai ales, lui Eminescu și Bălcescu, profesorul și scriitorul Fănică N. Gheorghe dovedește, ca autor de proze poetice, o statornică pasiune pentru specificul istoriei naționale și pentru frumusețile naturii Patriei. Devotat ucenic al lui Perpessiciu, imbinînd în scrisul său, ca și Maestrul, erudiția cu sensibilitatea frazei, el ne oferă, în cărțile sale, o evocare caldă, cu ima-



gini memorabile, a locurilor și așezărilor pitorești din mai toate regiunile țării, ca într-un admirabil tablou geografic liric — sint cuvintele calde ale lui Gheorghe Bulgar — însoțesc volumul *Eternele reîntoarceri* (Editura Sport-Turism, 1989), suită de proze poetice semnate de Fănică N. Gheorghe.

● Prima carte de versuri a transilvăneanului Ioan Nistor apare sub titlul *În umbra ipotezei* (Editura „Litera”, 1989), avînd ca lector de carte pe Lucia Dumăchită. Poemele dovedesc o excelentă stăpînire a meșteșugului poetic, o sensibilitate aparte ce oscilează între lumea realului și „ochii albaștri” din lucruri. Parcurgînd cele 38 de poeme îți dai limpede seama că ai de-a face cu o conștiință poetică formată, modernă,

capabilă să asimileze și să discearnă în egală măsură straturi de simboluri venite din diferite spații ale culturii. Așadar, în umbra ipotezei anunță un debut matur, convingător.

● *Dramaturgia istorică română contemporană* este volumul de piese de teatru de sorginte istorică apărut în colecția „Lyceum” a Editurii „Albatros”. Antologia, studiul introductiv, cronologia, prezentările și bibliografia aparțin lui Ion Nistor. Autorii de dramaturgie istorică nouă antologați sînt Horia Lovinescu (Petr Rares sau Locțiitorul), Dan Tărbilă (Io, Mircea Volevod), Paul Everac (Iancu la Hălmagiu și Urme pe zăpadă), Paul Anghel (Săptămîna patimilor), Dumitru Radu Popescu (Muntele) și Marin Sorescu (Răceala). „Înaltul sentiment patriotic care străbate această literatură dialogată, o inobilează, și conferă personalitate dis-



tinctă și forță educativă” — conchide pe bună dreptate autorul prezentei antologii care se adresează nu numai tineretului studios.

DORIN SALAJAN ■

Pe plaiuri natale

În organizarea Comitetului județean de cultură și educație socialistă, timp de două zile, la Botoșani și în alte localități din județ, s-a desfășurat manifestarea „Scriitori pe plaiuri natale”, ediția a XIII-a. Cu acest prilej au avut loc întîlnirea-dezbateri: „Botoșanii în preajma Congresului al XIV-lea al P.C.R.; impliniri și perspective culturale” precum și sezoari literare la I.R.E. Botoșani, Săveni, Copălău și Coțușca. Au fost lansate cărțile: „Pașii poetului” de Gellu Dorian și Emil Iordache și „După ochiul trecerii” de Mihai M. Macovei.

diferitelor boli se dorește în continuare a fi un instrument de lucru pus la dispoziția marelui public, pentru ca acesta să poată recurge cu ușurință la tratamentul de care are nevoie. În opinia noastră, un asemenea tablou orientativ trebuia să pornească de la boală spre soluția terapeutică și nu invers, știut fiind că omul își caută de sănătate cînd e lovit de suferință. Iar aceasta cu atât mai mult în cazul urgențelor medicale.

Mai amintim în sfîrșit și capitolul consacrat ceaiurilor medicinale aflate în comerț, pentru a conchide că Editura Militară a pus la dispoziția cititorilor un prețios manual de fitoterapie, foarte util la ora cînd în lumea întreagă omul revine cu tot mai multă încredere și speranță la remediile naturale.

LIVIU TIMBUS ■

Magazin istoric Nr. 10

Din sumar: Partidul Comunist Român — partid al istoriei și viitorului României ● 25 octombrie 1944. Libertatea patriei române ● Eroii de pe Dealul Singeorgiu ● Continuitate și unitate românească în voievodatul Transilvaniei ● Naum Rîmniceanu — „mindria de a fi patriot dac” ● „Țările acestea ale vechii Dacii” ● Radu R. Rosetti: alte pagini de jurnal din 1939 — 1940—1944. Poporul român și-a păstrat demnitatea și omnia ● În București, acum 50 ani ● Constantin Stere. Debut în viața publică ● Zhang Heng — descifrînd tainele artei și științei chineze ● Ludwig Quidde sau istoricul antinazist ● Octombrie 1944. Belgradul este eliberat ● 1941—1942. Comandourile deșertului.

Destinul european al culturii române (II)

Letopisețul de cînd s-a început Tîra Moldovei, redactat în parte sub supravegherea lui Ștefan cel Mare, cu pagini dictate probabil chiar de domn (fiindcă sînt identice ca tensiune și formă cu circularele și pisanile sale, trecute prima oară de N. Iorga între paginile de lectură obligatorie pentru orice român) va deveni, în secolul al XVII-lea, temelia, și va oferi, structura internă și materia esențială a cronicii lui Grigore Ureche; în care îl regăsim pînă la ultimul cuvînt, absorbit într-un genial aliaj. Tot acolo, după același sistem, au fost absorbiți și traduși în românește Macarie — primul istoric român artist și, cum l-a numit Al. Piru, primul nostru creator de „școală literară” — și Azarie (excepție face Viața Patriarhului Nifon de Gavril Protul, a cărei versiune originală, cu siguranță slavonă, nu s-a păstrat (versiunile grecești cunoscute sînt din secolul al XVIII-lea și au la bază intermediarul românesc, așa cum cred că am demonstrat), este, sub învelisul hagiografic, în parte o cronică a Țării Românești, dar mai ales o scriere de doctrină politică, unde românii sînt arătați ca moștenitori și urmași ai Bizanțului, ca protectori predestinați al lumii balcanice cîmpite, așa cum ne-a descoperit-o prima dată spiritul atît de pătrunzător al regretatului Emil Lăzărescu. La fel ca *Învățăturile* lui Neagoe Basarab, și această hagiografie, emnamente politică, s-a tradus în prima jumătate a secolului al XVII-lea, nu se știe exact de cine, dar versiunile românești ale ambelor texte sînt capodopere de limbă.

În sfîrșit, „Cronica lui Mihail Viteazul” care inaugurează literatura istorică în limba română pe pragul dintre secolul al XVI-lea și al XVII-lea s-a păstrat în prelucrarea Buzestilor și a fost inclusă în letopisețul general al Țării Românești pe vremea lui Matei Basarab, în același moment în care Ureche prefăcea pe românești și integra în letopisețul său cronicile slavone ale Moldovei. Am editat după manuscrise noi acest text, redîndu-i individualitatea și demonstrîndu-i stricta contemporaneitate cu epopeea marelui voievod, pe care ne-o evocă și păstrează. Valoarea lui literară poate fi apreciată de oricine, și mai ales existența lui, care strămută oricum, cu cîteva decenii înainte de Varlaam și Ureche, începuturile creațiilor originale importante în limba română (vezi Contribuții la istoria literaturii române vechi, Editura Științifică și Enciclopedică, București, 1981). Dar cel care l-a pus cel dintîi ca piatră de hotar în devenirea literaturii românești și — pe urmele lui N. Iorga — a deschis un paragraf întreg lui Mihail Viteazul în literatura română, așa cum Călinescu i-a deschis unul lui Tudor Vladimirescu (imitîndu-l pe Thibaudet care procedase la fel cu Napoleon în literatura franceză) a fost tot George Ivascu, încă din 1969!

În felul acesta, Ivascu a recuperat pentru istoria literară două secole de efort creator românesc, parcurse pînă atunci „în zbor” chiar de Iorga și Călinescu, răspunzînd indirect și celor prea grăbiți a stabili decalaje de secole între literatura română și celelalte literaturi din aria bizantină: bulgară, rusă, sîrbă. Cu cit este mai puțin românească o operă ca *Învățăturile* lui Neagoe Basarab, sau cronică Moldovei, din cauza limbii universale în care a fost scrisă, decît sînt mai puțin bulgare, ruse ori sîrbești, pentru aceeași cauză, zecile de opere care se publică azi, în mod curent, însoțite de traducerea lor în limbile moderne respective (bulgară, rusă, sîrbă) fiind scrise în aceeași slavonă, îninteligibilă nespecialiștilor azi, și necîrturarilor la vremea cînd s-au scris! Ceea ce pentru monumentele vechilor literaturi bulgară, rusă ori sîrbă s-a făcut și continuă a se face abia în secolul nostru, pentru creațiile românești au făcut-o cîrturarii secolului al XVII-lea! Și dacă, fără excepție, istoriile literaturilor bulgară, rusă ori sîrbă in-

cep din secolul al IX-lea, respectiv al X-lea și al XII-lea, nu vedem rațiunea îndrîcirii unora de a începe numai istoria literaturii române de la jumătatea secolului al XVII-lea (ca să nu mai vorbim de cel ce încep cu al XIX-lea!), cînd cel dintîi text original produs de ea și dobîndind imediat o celebritate peste hotare (în Ucraina și Rusia, mai tîrziu și în Grecia), am numit Mucenicia lui Ioan cel Nou, a fost scris în perioada 1432—1438!

Tot G. Ivascu a integrat organic literelor naționale, fără a-i exagera însă valoarea, pe Nicolaus Olahus. Fiindcă este o aberație a-l exclude din literatura română pe acest cîrturar cu o profundă conștiință românească, din cauza limbii latine în care a scris, în timp ce orice istoric al literaturii ungare asază în fruntea creatorilor poeziei renascentiste ungare pe Janus Pannonius, autor și el exclusiv de versuri latinești.

Acceptînd o realitate — evoluția culturii române, în primele două secole, pe făgașul tradiției bizantine — G. Ivascu este din nou primul care a găsit formula fericită pentru a defini raporturile spiritului creator românesc cu atmosfera renascentistă occidentală, fără a forta evidente. El înfățișează sub titlul „Echivalențe renascentiste” una dintre capodoperele literaturii europene a secolului al XVI-lea, *Învățăturile* lui Neagoe Basarab, prin care, la fel ca prin *Canemir* și *Eminescu* mai tîrziu, geniul creator românesc se ridică la altitudinea universalității. Dacă *Învățăturile* lui Neagoe, scrise în slavonă pe la 1517—1521 și învesmîntate într-o somptuoasă și vibrantă limbă română un secol mai tîrziu, nu fac parte din literatura română și nu au dreptul la mai mult decît o mențiune în treacăt (cum se întîmplă uneori) atunci sînt total aberanți istoricii literaturii ruse, care acordă un loc de cînte *Învățăturilor* lui Vladimir Monomahul sau al literaturii italiene cînd se opresc la *Principiele* lui Machiavelli!

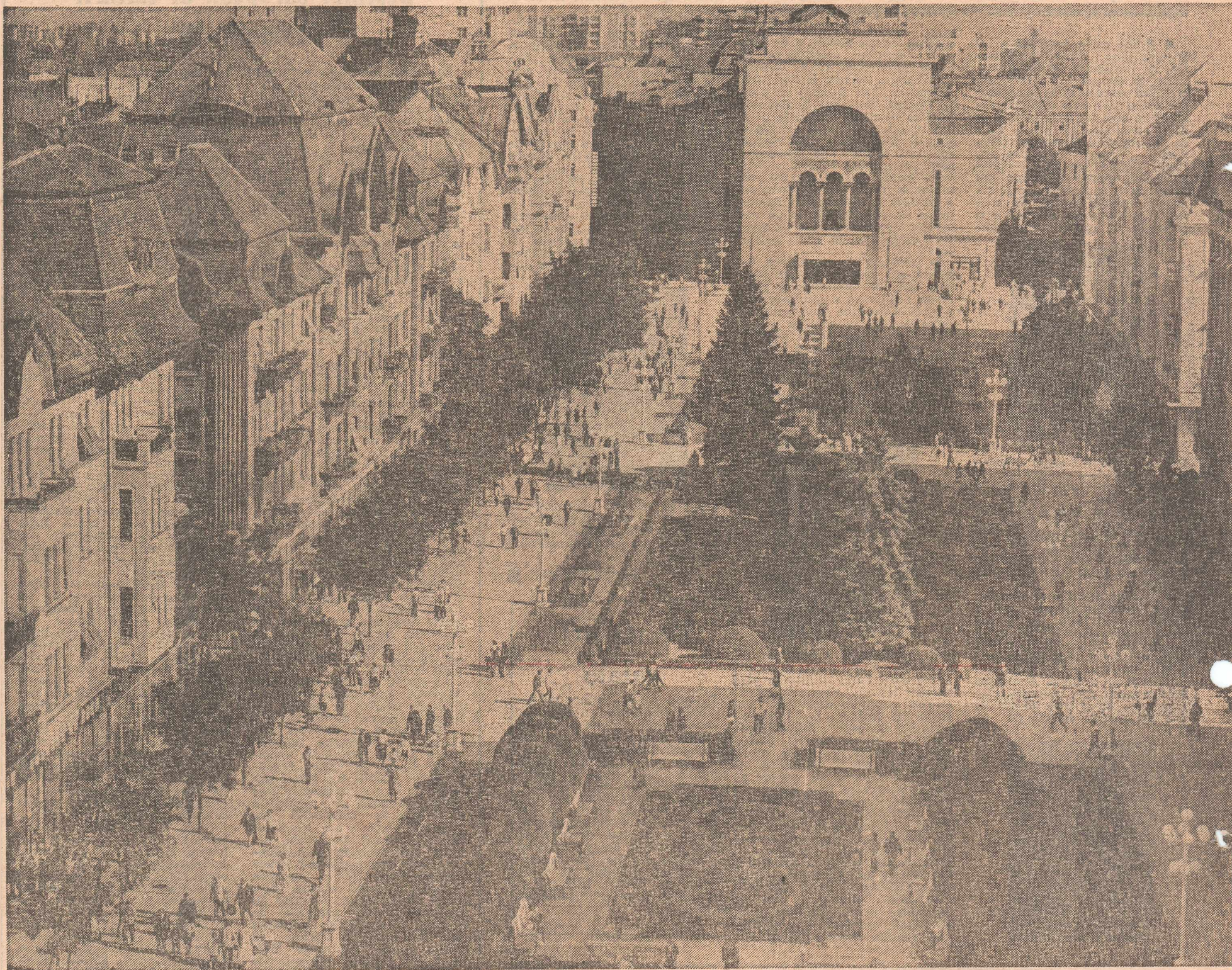
Toate acestea, și demonstrarea lor concretă în sinteza lui Ivascu, nu înseamnă doar unghi cultural-politic, desi îl presunem. Cîne are timp, poate face următorul exercițiu: o lectură, în succesiune, a portretelor și analizelor oferite de N. Iorga, G. Călinescu și alți istorici literari mai noi, pentru Neagoe Basarab, Grigore Ureche, Miron Costin, Dosoftei, Milescu, Stănilnicul Constantin Cantacuzino, Anonimul Brîncovenesc, Neculce, Canemir, și apoi o relectură a paginilor echivalente din cartea lui Ivascu. Va descoperi, de multe ori, nu neapărat superioritatea analizelor lui „estetice” dar oricum originalitatea și stăruința mai îndelungată asupra textelor. Măcar atîta cit să fie scutit de a se extazia „critic” în fața unor texte din Cazanul lui Varlaam date drept „nuvele românești” și fiind, în realitate, conștiințioase traduceri (chiar dacă extraordinare ca limbă română!) de data asta nici măcar de creații autohtone, ca *Mucenicia* lui Ioan cel Nou, ci de scrieri bulgare, ca *Viața Paraschivei* de Eftimie al Tîrnovei, sau a lui Simion Șilpnicul preluată mot à mot de Varlaam de la bizantină, prin intermediul „Damaschinilor” sud-dunărene!

Am stăruit mai mult asupra părții care în istoria literaturii române de George Ivascu se referă la literatura veche, din considerentul că măcar pentru această perioadă mi se concede oarecare competență. Las altora să se pronunțe cu autoritate asupra capitolelor consacrate Școlii Ardelene și primei jumătăți a secolului al XIX-lea.

Dar nu este nevoie să fii neapărat specialist pentru a constata că ceea ce a năzuit George Ivascu mai presus de orice a fost de a statua, printr-o demonstrație laborioasă și sistematică, structura, natura și vocația de „mare cultură” a creației spirituale a poporului român. Termenul în sine îi repugna, și nu l-a folosit, deoarece respingea ideea ierarhizării popoarelor și a culturilor în „mari” și „mici”.

DAN ZAMFIRESCU ■

Iată ce înseamnă modernizarea unei localități. Din frumos, ceva



Anotimpul unui spațiu

Mă poartă pașii spre inima orașului. Frunze de platan fluturate de vântul autumnal presară cu galben-auriu aleea ce îmbrățișează istoricul castel al Huniazilor. De aici, la o distanță de numai un gând, se deschide aripa bulevardului, străzile și aleile revărsate apoi în Piața Operei. Era o seară de după spectacol, o seară împlinită. Cerul înstelat deasupra noastră, o insulă de lumină în fața ochilor. Atunci am zărit pentru prima oară fața nouă a centrului urbei. Am simțit că mă cufund în acest spațiu legănată de undele vremii care mă poartă înapoi peste decenii, peste secole. Pașii mi se pierdeau în trecut, însă ecoul lor răsună de aici, din preajmă. E orașul tău, îmi șopteau pașii, e spațiul tău de civilizație și de incintă, o frumusețe dăruită ție... Câtă istorie se leagă de această piață, câte simboluri vecuiesc printre stoluri de porumbei, câte orașe există în acest miez de oraș românesc... O casă unde a trăit un mare scriitor despre care am scris cândva o carte, o librărie ce poartă numele de Eminescu, unde am lansat spre înfinit o carte de suflet, cartea debutului meu literar, o clădire în

care am trăit emoția și vibrația artei lirice și teatrale, unde am auzit cuvinte rostite în limbile română, germană, maghiară și în limbile de largă circulație universală — contopire într-un frumos, frăție netulburată, firească, rezistentă în vremi; o galerie de artă unde se adună iubitorii de frumos. În mijloc, statuia Lupoaiței și fântina, semne persistente, veghind liniștea serii.

E Timișoara renăscută. E inima întinerită a orașului. O inimă mai mare decât un oraș, fiindcă reflectă curgerea generațiilor și prezentul tutelar.

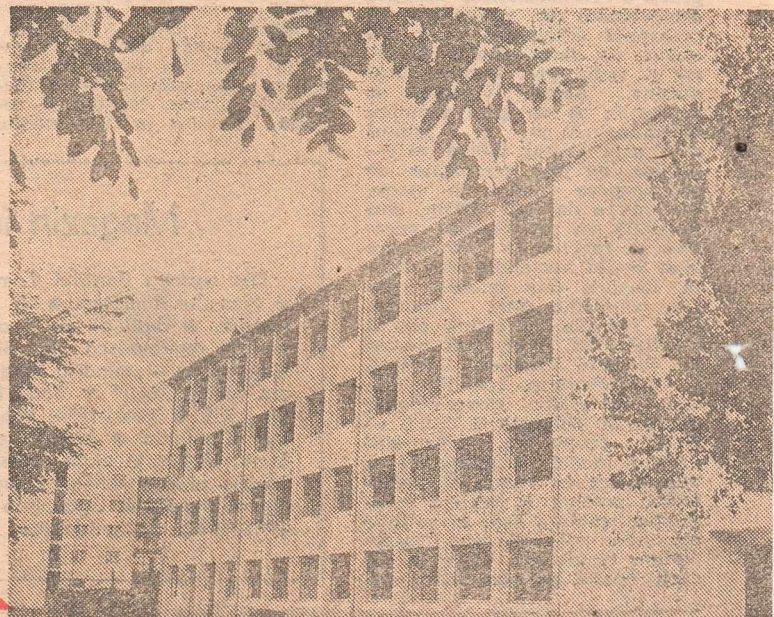
Cineva face o fotografie. O sferă de lumină immortalizează acest chip al orașului. Vântul autumnal ce presară frunze galben-aurii pe această sferă de timp. De fapt noua înfățișare a centrului municipiului Timișoara este și o nouă victorie. O izbândă pentru cei patru sute de mii de oameni ai cetății, care-și vor regăsi mereu sufletul în inima orașului în care trăiesc.

PONGRACZ POP MARIA ■

Cronica în

...ne transmite
Fred Nuss
fotoreporterul ziarului

Tribuna





Fotografie de PAUL AGARICI

TRIBUNA DEMOCRAȚIEI

Semnul progresului

Discutăm și scriem, adesea, despre forme ale democrației socialiste care, în peisajul societății noastre, dobîndește aspectul unui arbore furnizor de oxigen și care își consolidează tot mai viguros rădăcinile, își înalță și își îmbogățește rămurișul, devenind un copac uriaș, cu rol vital în complexitatea mediului care îl ajută să crească și cărui, la rîndul său, îi susține, îi fortifică echilibrul. Un copac simbolic pentru dezvoltarea unei lumi capabile să-și autoregleze interdependințele de așa manieră încît să înainteze într-un ritm alert — pentru unii de-aiurea poate uimitor pînă la neconvenabil de alert — pe drumul ridicării nivelului de viață material și spiritual al poporului, drumul ales și păstrat de partidul nostru care a făcut din aceasta scopul fundamental al politicii sale. Discutăm și scriem despre Tribuna Democrației, de pildă, și constatăm cu satisfacție cum acest gen de dialog cetățenesc, profund democratic, nu numai că se infiripă, în cadrul clar ce l-a fost instituționalizat, dar își construiește, din ce în ce mai mult, un statut de mecanism echilibrat în viața obștii, cu o pronunțată funcție dinamizatoare de opinii, de atitudini, îndeplinind și rolul de filtru care elimină din relațiile între cetățeni și primărie zgura unei oarecare rețineri sau neîncrederi, încît comunicarea se optimizează, se face direct, deschis, analiza subiectelor discutate se desfășoară curajos, soluțiile posibile sînt cîntărite nepripiț, se adoptă, fără întîrzieri, cea mai profitabilă dintre ele și se face ceea ce trebuie făcut în cel mai scurt timp, prin participarea efectivă a colectivității.

La Timișoara, sau la Sibiu, în localități mari sau mici, dialogul își probează aceleași virtuți. De curînd, am avut ocazia să-l urmărim traseul evolutiv la Cîmpulung Muscel, în Argeș.

„Pînă nu demult — ne spunea tovarășul Ion Ghizdăv, primarul orașului — vă mărturisesc deschis că n-am prea dat noi importanță cuvenită dialogului cu cetățenii în cadrul Tribunei Democrației. Nu o neglijam total, se ținea trimestrial, nimic de zis, dar, abia acum, cînd acest dialog s-a înviorat deosebit de mult — se desfășoară lunar —, abia acum se vede clar că putea fi mult mai bine, că ne poate ajuta și pe noi mai mult. În prima zi de vineri din fiecare lună, nu mai este nevoie să convocăm pe nimeni, oamenii vin la Tribuna Democrației. Nu stabilim dinainte o ordine de zi fixă, nimic nu rigidizează acest dialog care este și o formă de luptă împotriva rigidității. Mai întîi, noi prezentăm cetățenilor ce și cît s-a îndeplinit din ce ne-am propus să facem împreună la adunarea anterioară. Fiecare astfel de întîlnire se încheie cu un program pentru etapa următoare. Participanții ridică orice probleme doresc. De cele mai multe ori este vorba de lucrări

care pot fi grăbite, și noi toți putem contribui la aceasta — reparații la terasele și subsolurile tehnice ale blocurilor, curățirea albiei riului, colectarea materialelor refolosibile —, dar se fac și propuneri care impun dezbateri mai ample, acțiuni de anvergură. De la asemenea propuneri a pornit îmbunătățirea alimentării cu apă a orașului, ca și introducerea gazului metan”.

Tovarășul Ilie Cană, secretarul Comitetului Executiv al Consiliului Popular ne relatează cum a fost sectorizată albia riului Tîrgului pentru ca diverse colective de uteciști din oraș să preia fiecare cite un sector pe care să-l îngrijească și să-l mențină curat, așa cum, tot el, tinerii, îngrijesc și cele patru parcuri ale urbei.

La fiecare dezbateri în cadrul Tribunei Democrației sînt prezenți, pe lîngă factorii de răspundere de la primărie, majoritatea conducătorilor de instituții și unități economice, fapt ce permite să li se dea oamenilor răspunsuri pe loc la multe pro-

bleme ridicate ori să se stabilească precis, chiar atunci, ce se va întreprinde, cine și pînă la ce dată va rezolva ce-i de rezolvat. Indiferent dacă-i vorba de ordinea în piețele de legume, de igiena unor clădiri, a unor unități alimentare sau de ample lucrări de săpături, ca acelea cerute de introducerea gazului metan și la care au participat zilnic, anul trecut, între o sută și două sute de cetățeni.

După spusele interlocutorilor noștri, se remarcă, la Tribuna Democrației prin intervențiile pertinente, în consonanță cu interesele obștii, Rodica Edu, de la Laboratorul epidemiologic și Constantin Ciotei, directorul Întreprinderii Comerciale de Stat Mixte. Promptitudinea cu care se trece de la vorbă la faptă o probează, între altele, și soarta propunerii făcute la 1 septembrie, de către Robert Spaneș, administratorul Asociației de locatari nr. 3, de a se reamenaja locurile de joacă pentru copii dintre blocurile din centrul orașului. În mai puțin de două săptămîni, lucrul fusese terminat.

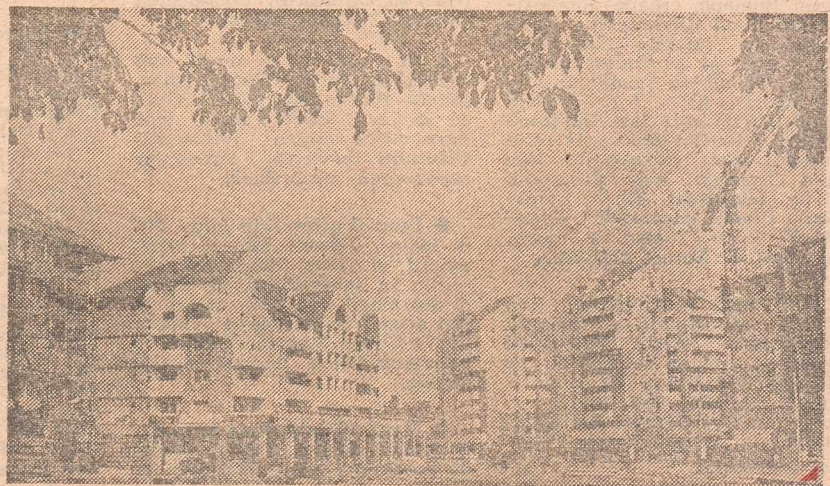
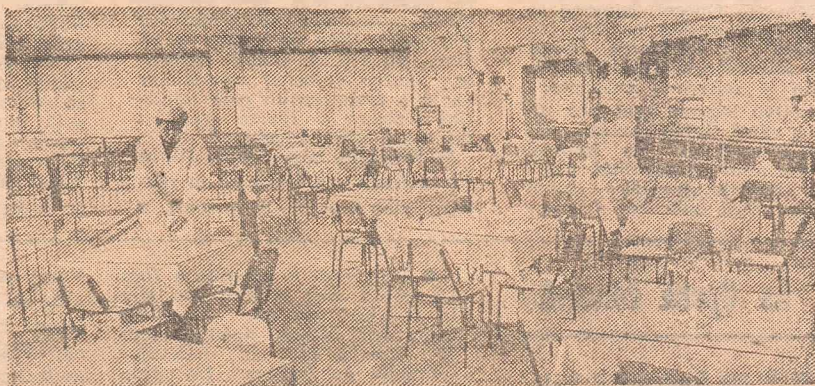
„Dialogul s-a înviorat mult în ultimele șase luni, colaborarea cu cetățenii, pe măsură ce se accentuează, se dovedește tot mai folositoare. Afiț lor cit și primăriei — v-o spune un primar care acum n-ar mai putea lucra altfel și care va face totul pentru a îmbogăți mereu experiența cîștigată în cadrul Tribunei Democrației”, afirmă în încheiere tovarășul Ion Ghizdăv.

Ca, de atîtea ori în viață: dacă, de la prima încercare, omului îi iese lucrul — un surub sau o grădină, un program de calculator sau o carte, oricare ar fi acesta — dacă îi reușește satisfăcător, se mai mulțumește cu el și așa: dacă nu l-a ieșit însă nici măcar de acest nivel, e sigur că îl va face pînă îi va izbuti bine și foarte bine. Orice luptă cu imperfecțiunea e un semn bun și o promisiune de progres.

DORIN GHERGHINESCU

Ce-i mai mîndru pe la noi...

Încă o școală generală în cartierul „Vasile Aaron”, o modernă turnătorie la Întreprinderea Balanța, o cantină gata să-și primească oaspeții, noi construcții ridicate în zona „orașului de jos” — iată cîteva repere la care oricine trece prin Sibiu nu poate să nu se așeze.



Vitrina artelor

Muzică

Tinerețe și maturitate

Melania Ghioaldă este un nume aproape nou în galeria solistilor lirici. A debutat anul trecut pe scena Operei Române din București interpretând rolul Fantine, din opera „Cosette”, de Teodor Bratu; apoi în „Mota-nul încălțat”, de Cornel Trăilescu, în rolurile Antonia, din „Povestirile lui Hoffmann”, de Offenbach și Veronica Micle, din „Eminescu” a lui Paul Urmuzescu și iată-o astăzi în a doua reprezentare — dacă nu ne înșe-



Ilinca Dumitrescu

Iam — a operei „Carmen”, de Georges Bizet, în care deține rolul Micaelei. Rol cîntat splendid, cum de mult nu am mai auzit pe scenele noastre. Interpretă are aproape tot ceea ce îi trebuie pentru a deveni o soprană de talie mondială: calitatea vocală, care amintește metalul extrem de rar ce si-a aflat locul în mari personalități interpretative (comparabilă cu Edith Nanu della Pergola — 1945 — și Eugenia Moldoveanu), căldura și muzicalitatea neuitatei Teodora Lucaciu și... însăși tinerețea sa fermecătoare! Mai e nevoie ca ea să-și însușească încă știința dozaului, a mișcării mai dezinvoltate în scenă, fiind necesar de asemenea să fie distribuită în roluri exact pe măsura ei; cel mai mare păcat, în această privință, ar fi o îndrumare și o folosire greșită a potențialului său; căci voci ca acestea se ivesc foarte rar, oriunde pe pămînt, iar buna lor conducere și exploatare poate constitui un mare cîștig moral întru afirmarea plenară a artei lirice românești. Aceleași concluzii au fost împărtășite, din fericire, și de dirijorul Constantin Petrovici care — împlinind în aceeași seară 30 de ani de operă — a făcut ca orchestra Operei Române să devină un personaj central în „Carmen”; simfonică, bună acompanyatoare și comentatoare, precisă și nuanțată exemplar!

Christian Berger este încă un tînar a cărui dublă carieră muzicală o urmărim, cu interes, încă din anul trecut, cînd a cunoscut debutul absolut; dublă carieră, adică interpret și com-

pozitor; dublă carieră, care se dezvoltă organic, nici una mai presus de alta, amîndouă la un nivel artistic ridicat. Astfel, cea de-a doua simfonia sa, audiată cu puțin timp în urmă, vădește un temperament dramatic neobișnuit la această vîrstă; un început într-o manieră tip Șostakovič, o dezvoltare în care sonoritățile orchestrei sînt cînd limpede, cînd năprasnice, o ritmică vioasă, de sorginte populară destul de complexă și un final neașteptat, pe un pianissimo care sugerează liniștea și speranța, iată doar cîteva elemente ce arată indubitabil creșterea rapidă a acestei personalități creatoare. Aceleași sentimente le-am trăit și săptămîna trecută, cînd tînarul Berger a abordat — la orga Ateneului Român — un program ce se prezenta îndrăzneț chiar pentru interpreți cu o mai mare experiență: Bach, Liszt, Frank și Reger constituie adevărate etape creatoare în literatura instrumentului în speță, căci — în afara geniului lor — ei înșiși au fost și mari organişti; să adăugăm și prima piesă prezentată, „Fantasia con ricercari”, op. 71, de Wilhelm Georg Berger, lucrare monumentală în 10 secțiuni, cîntată în primă audiere, în care am cunoscut un nou Berger, cu un discurs limpede, melodico-policronic și o construcție interesantă ce pornea de la un simplu sunet mergînd pînă la imensa complexitate a orgii; lucrare care ea singură putea constitui programul unei jumătăți de recital! Să spunem că și „Pastorale” lui Frank, ca și „Introducere” și „Passacaglia” lui Reger au devenit, la noi, prime audieri; atît de rar se pot audia aceste ciudate opuri în sălile de concert; ciudate, raportîndu-le la scriitura armonico-policronică aproape total di-

cărei principală protagonistă a fost, Zicem „muziciană”, intrucît, dincolo de talentul experienței și succesele ei dobîndite în calitate de pianistă, alcătuirea unui asemenea program denotă cultură, cunoaștere și bun simț artistic; și, să mai precizăm că acest prim portret va fi urmat



Melania Ghioaldă și Constantin Petrovici

de încă două seri aidoma: Mozart și Chopin. Doar o pătimasă dragoste pentru arta sunetelor, pentru meseria aleasă, deci, îl poate împinge pe un concertist să studieze luni de zile în prezentarea unui recital deosebit de dificil care, să fim cinștii, are — din păcate — foarte puțini sorti de izbîndă în ceea ce privește repetarea sa în alte locuri. Ilinca Dumitrescu a avut șansa

unor foarte prețioase colaborații: soprana Sanda Sandru, cu care a interpretat ciclul de liederuri „Viață și dragoste de femeie” (mai rar cîntat integral), și clarinetistul Aurelian Octav Popa, amîndoi dînd viață celor „Tre Romane” op. 94 și Piese-lor-Fantezie op. 73. Înalta prestație artistică a acestor doi reputați muzicieni a fost completată printr-o admirabilă susținere pianistică; iar apogeul, să zicem, a fost atins de mult așteptatul „Carnaval”, op. 9, lucrare complexă dedicată pianului și care cuprinde 20 de — mai scur-

Ovidiu Bălan, la cei 47 de ani ai săi, se dovedește a fi un dirijor matur și complet. Seful orchestrei simfonice din Bacău a venit cu colectivul său în București unde — în sala Ateneului — a oferit un concert pus sub amprenta unei depline seriozități artistice. S-a demonstrat cu acest prilej, încă o dată, că lipsurile numerice pot fi suplinite uneori prin avîntul și dăruirea instrumentiștilor; deoarece atît suita lui Tiberiu Olah „Evenimente 1907”, cît și Simfonia a III-a, „Renana” de Schumann, necesită compartimente complete de corzi, raportîndu-le la forța celorlalte partide; și, cu toate acestea, totul a ieșit foarte bine, artiștii aflați pe scenă formînd un tot unitar și foarte precis. Ne-a tulburat atît viziunea cît și plastica dirijorală, precum și execuția fără cusur a celor 5 imagini din Suită; ne-a impresionat atenția extraordinară a orchestrei, în acompaniamentul plin de „capcane” pe care-l conține Concertul pentru pian și orchestră nr. 3 de Prokofiev; mai ales cînd acesta se desfașoară într-o ritmică alertă, așa cum a cerut-o reala virtuoză care este Natalia Trull, oaspete sovietic, nume de prestigiu internațional; și cel mai bun semn al acestor eficace însușiri l-au constituit numeroase aplauze ale unei săli arhipline de melomani.

Melania Ghioaldă și Christian Berger, lingă Ilinca Dumitrescu și Ovidiu Bălan, formează o pildă a unei depline continuități a valorii artistice; tinerețea și maturitatea unui înalt nivel artistic al școlii interpretative românești, aflată pe toate planurile și care pornește de la vîrste fragede, crescînd spre culmile măiestriei mereu, mereu...

CLAUDIU NEGULESCU ■

Plastică

Pictura, o soluție de viață



Ovidiu Bălan

ferită față de marile lucrări ale acelorași compozitori. Christian Berger nu și-a dezmințit nici aici paleta sa orchestrală; de la sunete celeste și pînă la tumult; registrele au fost întrebunțate foarte judicios, cu o schimbare frecventă, ceea ce a dus la o mare nuanță de culori timbrale; tehnica folosirii manualelor cit și a pedalierului este minuțios cizelată și foarte precisă; într-un cuvînt, excelent!

Maturitatea muziciei Ilinca Dumitrescu s-a vădit și cu prilejul serii Robert Schumann, a

Un obiect de artă, odată ieșit din atelier, își trăiește propria viață. O anume relație cu creatorul său se păstrează, numai că aceasta are și ea o evoluție. Uneori, relația cu autorul se rupe și obiectul pare destinat unei existențe în sine. Se stabilește însă o nouă relație, cu epoca din care provine. Paradoxul operei de artă constă în faptul că pe măsură ce se distanțează de creator, în timp și în spațiu, ea reclamă cunoașterea și, adeseori, recunoașterea cauzelor ei dîntii, condiția paternității. Timpul șterge informațiile din memoria societății dar societatea străduiește să le reconstituie. Astfel stînd lucrurile, apare drept ciudată orientarea unor critici care produc comentarii asupra unor creații, ignorînd programatic împrejurările în care se petrece actul creator. Nenumăratele „vieți de artiști” scrise și tipărite ne arată că publicul vrea să știe cum se naște obiectul de artă, cum gîndește artistul, ce pricini subtile au iscat marile momente. Se înțelege că viața interioară și chiar viața de toate zilele a artiștilor sînt tot atît

de pasionante, dacă sînt pătrunse în adevărul lor, ca și viețile lucrărilor semnate de ei.

M-am simțit îndemnat să mă gîndesc la treburi de o asemenea însemnătate într-o împrejurare mai degrabă obișnuită: vernisajul unei expoziții de pictură la Căldărași. Pictorul se numește Virgil Paștina. Nu mai e tînar — s-a născut în 1930 —, a absolvit filozofia și profesează în specialitate, iar pictura sa e aceea a unui om care-și cunoaște bine locul și puterile. Relația dintre Virgil Paștina și tablourile sale e una extrem de interesantă, cu perioade de intens dramatism, cu clipe de regăsire în frumos. Pînă la urmă, pictura e o soluție de viață. Virgil Paștina e fratele mai mare al cunoscuților pictori Horea și Ovidiu Paștina. Există, prin urmare, o motivație de familie. Mai mult, Virgil Paștina a început să învețe arta picturii într-un institut, la Cluj-Napoca în anii '49. În vremurile acelea, esteticele ne-așezate într-o matcă, unii tineri, altfel dăruți, au fost nevoiți să-și schimbe gîndul. Numai că, deși a urmat o facultate de filozofie, Virgil Paștina nu și-a schimbat cu totul gîndul. Mai mult, dorința de a se exprima ca spirit prin creație plastică s-a accentuat cu trecerea timpului. Acumulări culturale atent orientate, călătorii în muzee, meditația calificată asupra problemelor domeniului, cariera și metoda artistice a fraților săi, toate au făcut ca Virgil Paștina să revină la pictură cu o conștiință de pro-

fesionist. Prima expoziție a deschis-o anul trecut și a fost lăudată cu teme de mai multe ziare și reviste. Cornel Radu Constantinescu scria în *Contemporanul* că pictorul „vădește acuitate în observație, ochi și mină sigură în transpunerea datelor realității, suptele în tratarea cromatică a motivelor, apelînd la armonii discrete și rafinate... Virgil Paștina este cu certitudine un pictor...”. Nu-i lipsit de semnificație nici detaliul biografic referitor la construirea spațiului expozițional. Virgil Paștina, avînd, firește, sprijinul întreg al organelor locale, a inventat, într-un magazin nou din centrul Căldărașului o galerie de artă unde, ulterior, au circulat și alte nume.

Tablourile sale înfățișează peisaje, naturi statice și vase cu flori. De fapt, Virgil Paștina se înfățișează pe el însuși, emoționat pînă la evlavie în fața unui peisaj și a unor lucruri. Se vorbește mult despre lirism în artă. În cazul său, lirismul se definește prin atitudine față de culoare. Marina Preutu observa cu justete calitatea și originalitatea acesteia, nota reflexivă. Într-adevăr, un număr mare de pinze sînt colorate, cum se spune, cu sufletul. Pictura rămîne pentru Virgil Paștina o indeletnicire absorbantă, gravă, cu consecințe pentru anii ce vin. Iar drumul către pictură dovedește că, de foarte multe ori, căile lungi și întortocheate sînt, cînd duc la un liman, cele bune.

TUDOR OCTAVIAN ■

La Opera română

● Vineri 6 octombrie (ora 18). Cea mai recentă premieră a Operei Române, creația compozitorului Paul Urmuzescu, este legată de numele celui mai mare poet al românilor: Eminescu. Soliști de fruntă ai scenei noastre lirice vor da viață unor mari figuri ale literaturii române: Ionel Voinea (în rolul marelui poet), Constantin Ene (Ion Creangă), Paul Basacopol (Titu Maiorescu), Florin Diaconescu (Vasile Alecsandri), Daniela Vlădescu (Veronica Micle). La pupitru: Cornel Trăilescu.

● Sîmbătă 7 octombrie (ora 18). O capodoperă a creației wagneriene, opera *Olandezul zburător*, are ca interpreți pe Nicolae Urdăreanu (în rolul titular), Cornelia Pop (debut în rolul Sentei), Pompei Hărășteanu, Anatol Covali. Dirijor: Cornel Trăilescu.

● Duminică 8 octombrie (ora 11) copiii sînt invitați din nou la o întîlnire cu păpușarul Coppellius (Mihai Spiridonescu) și ceilalți eroi ai baletului Coppellia de Delibes: Swanilda (Mihaela Tîgănuș) și Franz (Gabriel Opincaru). Conducerea muzicală: Carol Litvin.

● În aceeași zi, la ora 18, sub baghetă dirijorului Lucian Anca, soliștii Florin Diaconescu, Gerda Radler, Silvia Voinea sînt doar cîteva dintre interpreții Flautului fermecat, cunoscuta capodoperă mozartiană.

● Luni 9 octombrie (ora 18). În fața, Cornel Stăvru, artist emerit, și Costin Popa vor prezenta, în înregistrări, pe cîteva dintre marii interpreți ai operei *Bal mascat* de Giuseppe Verdi: Maria Callas, Luciano Pavarotti, Leontyne Price, Beniamino Gigli etc.

● Marți 10 octombrie (ora 18), încercînd să facă față avalanșei de spectatori opera *Nabucco* de

Verdi este din nou prezentă pe afiș. În distribuție: Vasile Martinoiu, Lucia Tîbuleac, Dan Zancu, Constantin Ene, Lucia Cîcoară-Drăgan. La pupitru: Cornel Trăilescu.

● Miercuri 11 octombrie (ora 18), trei mari compozitori au inspirat trei viziuni coregrafice: Chopin — suita coregrafică *Chopiniana*, Ravel cu al său celebru *Bolero* și Bizet cu a sa *Carmen* în aranjamentul orchestral al lui Rodion Scedrin. Printre interpreți: Laurentiu Guinea, Cristina Teodorescu-Palade, Aglaia Gheorghe, Tiberiu Almosnino, Daniela Constantinoiu și... Ioan Tugearu.

● Joi 12 octombrie (ora 18), Alexandru Moisuc, Gerda Radler, Nicolae Urziceanu, Monica Teodorescu și Mihaela Agachi vor deveni personajele lui Beaumarchais în inegalabila viziune muzicală a lui Mozart, opera *Nunța lui Figaro*. Dirijor: Lucian Anca.

La Filarmonică

Vineri 6, ora 17, sala Studio, „Treptele afirmării artistice” DORU TUDORAS — vioară. La pian ALMA PETER-APOSTOLEANU, Bach, Mozart, Beethoven.

COSTIN ANGHIELESCU — vioară. La pian GHIZELA TULVAN, Bach, Wieniawski, Paganini, Enescu.

Sîmbătă 7, ora 14.30, Ateneul Român, CONFLUENȚA ARTELOR (Muzică — Literatură — Plastică). Spectacol realizat de CRISTINA VASILIU, „CU MOZART PRIN VIENĂ ȘI PRAGA EPOCII SALE” Georgea Stoleariu, Alexandru Repan, Ruxandra Donose, Pompei Hărășteanu, Valeriu Rogacev, Nicolae Maxim, Mihai Maxim.

Sîmbătă 7, ora 17, Sala Studio, „Treptele afirmării artistice” TIBERIU COMANDASU — pian. Scarlatti, Beethoven, Schubert.

Sîmbătă 7, ora 18, Ateneul Român, „Comori camerale”. Stammic, Boccherini. Interpretează Ioana Ostafi-Dăncu — violoncel, Manuela Stănculescu-Nedeles — spinetă, Sabina Coleasă — vioară, Romeo Bold — vioară, Rodica Gavrilă — violă, Dan Joițoiu — violoncel.

Duminică 8, ora 10, Sala Studio. „Treptele afirmării artistice” MIRELA TOMESCU — vioară. La pian CARMEN MANEA-ROMANATI, Bach, Enescu, De Falla, Kreisler, Chaussen, Wieniawski.

Duminică 8, ora 11, Ateneul Român. Orchestra de cameră „VIRTUOZII DIN BUCUREȘTI”. Dirijor HORIA ANDRESCU. Solist DAN GRIGORE. Mozart — Simfonia în do major, KV 128, Mozart — Concertul pentru pian și orchestră în la major, KV 488, Haydn — Simfonia nr. 88, în Re major.

Duminică 8, ora 18, Sala Studio. Seară de sonate. LUCIAN MORARU — violă, VIORELA CIUCUR — pian. Schubert, Schumann, Brahms.

atelier literar



Florin Stan



Florin Stan — Islaz, Brănești. Vă reproducem prima jumătate din *Timp inutil*: „Minutule ce au căzut / în clepsidra timpului mi-au spart / timpanul cu liniștea lor. / Mi-au mai rămas doar clipele / pe care le-am fiert / în focul așteptărilor / până s-au făcut zile”. Sinteți asistent medical. Îngrijiti-vă timpanul fără ajutorul nostru și, dacă nu-i prea scumpă, trimiteți-ne rețeta exactă pentru fierul clipele care se transformă în zile. Nouă ni se întâmplă pe dos: chiar și neferite, zilele devin clipe.

Selcen Călin — Cluj-Napoca. Am citit cu interes tot ce ne-ați trimis. Ne-am oprit la *Tipic uman*: „Aștept ca pomul să-nflorească / Iar floarea să facă sămânță. / Scările cu sens unic coboară. / Mereu eu trebuie să pășesc / Înainte pentru a nu sta pe loc”. Înțelegem că e vorba de scări rulante care, mare minune, chiar merg. Încercați și pe cele cu sens unic de urcare și comunicați-ne rezultatul.

Nicolae Prodan — Iași. „Sint unul dintre oamenii, care mai crede că și iluziile se pot transforma în realitate”. Virgula (blestemată!) și dezacordul verbal ne determină să vă amintim: mai degrabă realitatea se transformă în iluzie.

Sandu Marian Traian — Vadul Moldovei, Suceava. „Sint un linăr entuziast. Am intrat în lumea poeziei din clasa a IX-a. Acum trec în clasa a XII-a și nu știu nimic despre valoarea poezilor mele”. Ați intrat prea tirziu și vreți să aflați prea

devreme cât valorează: „Acuși Universul își va pune / în libertate cuvintele / care vor fi hrana voastră”. Chiar credeți că mana cerească, pe care ați așteptat-o tot aștepta, cade sub formă de cuvinte?

Daniel Dănilă — Ianca, Brăila. Am reținut *Obscurantism*: „În întinericul / sufletului meu / se nasc dureri / înconfundabile”. Noi nu le-am putut vedea din cauza întinericului.

Smicală Mihalea Cornelia — Piatra Neamț. Transcriem, pe sărite, din poemul *Banditul*: „Bum! Bum! se-aude bătând înima mea. / Nu vă speriați! Nu se-nîmplă nimic. / ... / Azi-noapte mi-a intrat un hot în suflet. / L-am auzit cotrobăind / prin toate cotloanele — pline de praf, / căutînd. / ... / Acum bate cu pumnii / în pereți / să-l deschid. / Însă nici nu mă gîndesc. / Îl mai țin prizonier o zi, două, / sau poate chiar mai mult, / să-l învăț minte”. E treaba dumneavoastră, dar vă atragem atenția că s-ar putea ca banditul să aibă un „obect”. Taios. Și-atunci: Bum! Bum!

Gh. Lupu — Bacău. Am reținut poemul cu cifra șapte, un sonet care începe pe dos, cu terține înainte. Vă felicităm și ne grăbim să le comunicăm amatorilor: „...Și: Cioc! Cioc! Cioc! — grav timp — la ușă. / Tăcerea dinlăuntrul surdă, / Că-n broasca ruginită-n gusă // Răsună cheia ca o durdă. / Răcoarea cară-n piept cu tusă / Mirosul brumelor în ciurdă... L-am convocat pe Ion Barbu la lectură și ne-a răspuns: „Dacă are cheie, nu trebuie să mai

bată”. Nu i-am spus și povestea cu Bum! Bum!

Ciocan Nicoleta Vasilica — Alba Iulia. Din poemul *Mere coapte* ne-a emoționat în mod deosebit cea de a doua strofă: „Aș minca, dacă mi-ai da, / un măr mic, din punga ta; / Mărul dragostei curate / Pe-nserate”. Nu ne interesează de ce dumnealui ține merele-n pungă, dar vă sfătuim să alegeți unul mai mare.

Popescu Dormidont — Suceava. Pentru că sinteți foarte exigent, reproducem din poemul *Intransigență*: „Nu m-am născut și n-am murit, / N-am fost copil și nici bătrîn, / Sint prea puțin ca infinit, / Imi sint prieten și stăpîn”. Dacă nu v-ați născut — ne „sufală” silogismul — nu aveți cum să muriți, dar nu pricepem cum de reușiți să scrieți. Cioc! Cioc!

Marisia Marta — Tulcea. Am trecut peste poemele *Adevăr, Certitudine și Iubire* și ne-am oprit la *Deziluzie* fiindcă ne lipsea una pentru a împlini o duzină: „Calul speranțelor mele se năpusti spre stele / și căzu bucată, bucată”. Aducați numai bucatile mari. Cele mici le puteți suplini prin imaginație.

Soare Ileana — Giurgiu. A legem, din toate poemele pe care ni le-ați trimis, această scenă sfîșietoare: „Dar îmi calc înima-n picioare / că degeaba a iubit, / îmi calc înima-n picioare / și sufletul zdrobit”. De foarte departe, ea ne amintește de zdrobitul strugurilor: e vremea turburelului. Ceea ce nu am înțeles e dacă și sufletul vi l-ați călcat tot

dumneavoastră și în același mod. Dacă ne spulberați și nedumerirea aceasta, nu vă mai cerem nimic.

Iulian Mocanu — Copăceanca, Teleorman. Computerul presupune că sinteți de pe la Vaslui, dar nu ne-a spus pe ce se bazează. Noi, pină una alta, v-am citit poemele și v-am apreciat sinceritatea din *Invitație*: „Dacă-aș ști că mi-ine mor, / azi aș fi în circumă; / am un CEC de două mii, / scumpa mea, sărută-mă”. La ce oră închideți circumă aia?

Gh. Rusu — Baia Mare. Ne-au plăcut în mod deosebit descintelece, mai ales cel despre (poate pentru) îngimfare: „Te lăstești ca broasca-n tău / Dar tău nu-i tot al tău”. Nici varianta a treia nu e mai precis: „Te umfli ca broasca-n lac / ca finul pe prepeleac, / ca păstaia pe arac / și ca peticul pe sac”. Așadar, un sac peticit plin cu descintelece. N-aveți și unul de bubă rea?

Terezea Lucian Mihai — Sulina. Ne îndoiim că vă va fi ascultată invitația din *Mereu la fel*: „Iubito, hai în astă noapte / să dănuim printre urzici, / să fim izvor de hide, șoapte, / să ne creem ca licurici”. Nu are rost să faceți pe Paparudele, mai ales la Sulina, unde e mereu cald și ploaie suficient.

Andru Vahmangian — Buzău. Datele de biografie sint edificatoare: „20 de ani, student, suficient de cinic și prea puțin citit (oare nu acestia constituie clasa ignoranților?)”. Ba da, ba da, desi nu sint singurii. Prea puțin citit nu sinteți, așa că asta e doar o poză. Mai mult, deducem că ați citit și cărți foarte bune, dar nu știți pentru ce. Ca un premiu de consolare, reproducem din *Tăcere*: „Urc obosit / cu picioare de plumb / scara de piatră. // în virf / un corb singuratic / adulmecă prada”. E sigur că prada sinteți dumneavoastră și vă sfătuim să coboriți cit mai repede, chiar de-a berbeleacul.

Lazăr Crăstescu — Timișoara. Computerul a fost emoționat peste toate citindu-vă poemul *Trece poetul*: „Eu trec cu fruntea spălată de vise / Mă trage vîntul prin fereastră, / Cineva leagă ape / Leagă vise, / Filfilie pe cer izvoare...”. Așadar, am trăit să vedem și cum filfilie izvoarele! E minunat: Bum! Bum!

În loc de concluzii sau înainte de stingere: Am reținut aici, reproducind ad litteram, un procent neînsemnat din ceea ce nu dorim și totuși citim în *Atelier*. Cei care înnegresc hirtia cu astfel de năzbîtii — și altele pe care bunul simț nu ne îngăduie să le facem publice — reprezintă mai mult de două treimi din tot ceea ce intră săptămînal în circuitele computerului, intoxicîndu-l. Apelul repetat la seriozitate și frumusețe se aude rar și rămîne fără ecou. Astfel că senzația muncii în zadar începe să devină certitudine. Dreapta măsură a dispărut. Cei care scriu, indiferent cum, refuză oboseala autoanalizei și sincerității. Chiar dacă își dau seama că scriu prost, nu-i interesează opinia lor, ci părerea noastră. Iar noi nu mai terminăm cu transcrierea de nume. Liste nesfîrșite de nume fictive, încheseute sub *Deocamdată* nu sau *Nu vă pierdeți timpul*. Nume false în care zac ambiții, vanități și iluzii fără nici un temel, dar care îți consumă timpul și spațiul, astfel că nu mai ai nici cînd, nici unde să stai de vorbă cu cei care merită, trimțea mai mică, pierdută sub nașii cadentați ai primei categorii. Timem foarte mult la mica treime și de aceea nu sîndem încă lumina în *Atelier*. O stingem numai pe cea de la intrare: poate că nașii cadentați vor trece mai departe, fără să ne observe. Noi, oricum, nu îi vom mai lua în seamă. Bum! Bum!

DARIE NOVĂCEANU ■

Ambasadori ai artei românești

Valiza cu... aplauze

Spectatorii bucureșteni care ar fi dorit să vadă vreunul dintre cele două „one man show-uri” ale Naționalului în săptămîna 25 septembrie — 1 octombrie a.c. și anume — *Contrabasul* cu Radu Beligan sau *Autograf* cu Eugen Cristea ar fi avut surpriza de a nu descoperi aceste două spectacole pe afișul repertorial al săptămînii respective... În acest interval cele două recitaluri au fost invitate să participe la Festivalul internațional „Teatrul într-o valiză”, festival desfășurat în Bulgaria, la Sofia,



Radu Beligan

sub prestigioasele auspicii ale Institutului internațional de Teatru.

Aflat la cea de-a doua ediție a sa, Festivalul „Teatrul într-o valiză” își propune ca, în acest secol al exploziei informaționale să contribuie, prin diversitatea formelor de expresie teatrală ale participanților, la o cunoaștere mai adîncă a tendințelor moderne în arta scenică din diverse țări, cu tradiție mai mare sau mai mică în acest domeniu. Să precizăm că festivalul nu are un caracter competitiv și că prima sa ediție a avut loc acum doi ani, tot la Sofia. Să mai precizăm, că, la această cea de-a doua ediție au participat reprezentanți din 25 de țări, printre care U.R.S.S., S.U.A., Elveția, Franța, Italia, Grecia, Japonia, Canada, Anglia, Suedia, Cuba, Bulgaria și firește, România.

În contextul unor formule teatrelor reduse din punct de vedere numeric interpretativ și ca decor, s-au prezentat texte valoroase de Samuel Beckett,

Franz Kafka, Alexandr Yurikov, Aldo Nicolaj, Patrick Süskind în realizări scenice de asemenea valoroase ale unor actori sau trupe în căutare de noi formule de expresie, de noi modalități teatrale care „să țină pasul” cu dezvoltarea artei cuvîntului și a gestului, în acest final de mileniu doi.

Din acest punct de vedere, *Contrabasul* cu maestrul Radu Beligan, sub îndrumarea actorului-regizor Grigore Gonta și *Autograf* cu Eugen Cristea — coordonat de actrița regizoare Cristina Deleanu, au fost două dintre spectacolele care se pare că au întrunit aprecierile exigențelor publice prezent în cocheta sală *Atelier* a Teatrului „Ivan Vazov” din Sofia. Revelatoare au fost opiniile specialiștilor, actorilor și ale altor participanți la reprezentațiile pe care le-am susținut. Redăm două dintre ele.

Vasil Stefanov — critic: „Radu Beligan consideră că viitorul aparține teatrului de cameră. El ne-a demonstrat puterea artei unui actor aflat singur în fața publicului, într-o piesă cu caracter de confesiune, olină de dramatism subtil, adevăr și noblețe. Jocul său este poetic și emoționant. Se vede aici școala deosebită și experiența desăvîrșită a unui dintre cei mai mari actori contemporani”.

Liubomir Staikov — ziarist: „*Autograf* este un spectacol foarte agreabil care cîștigă mai ales prin simplitatea sa. Cristea susține ideea de dată recentă a sintezei între forme artistice variate ca expresie, conform căreia actorul trebuie să fie „bun improvizator, cîntăreț, dansator. El a captivat spectatori iar fap-



Eugen Cristea

tul că a reușit să traducă unele replici reprezentative ale textului în limba bulgară a făcui nu numai ca ideile să fie mai bine receptate, ci a dovedit și respect față de spectatori și de țara noastră”.

Considerăm participarea României la acest festival de anvergură o nouă confirmare a tradiției excepționale a Teatrului Românesc iar între toate valizile în care fiecare avem costumele sau elementele de decor ale celor două spectacole există și una care este plină cu aplauzele spectatorilor din țara vecină și prietenă, valiză pe care o vom păstra cu noi ca pe o prețioasă amintire. Nu trebuie uitat nici aportul organizatorilor bulgari care și-au făcut simțită din plin și în permanență prezența și sollicitudinea. Iar faptul că pe afișele și programele festivalului, în dreptul spectacolelor noastre a fost trecut numele drag României, ne bucură enorm și ne obligă!

EUGEN CRISTEA ■

Cartea de vizită

— **Olimpia Arghir**, v-ați întors de curînd din Israel, dintr-un turneu organizat de A.R.I.A. la invitația Agenției de impresariat „Adgranit” și realizat sub egida Asociației oamenilor de teatru și muzică din România. V-aș ruga să furnizați cîțitorilor cîteva amănunte legate de această acțiune culturală. În primul rînd, cu ce spectacole v-ați prezentat?

— Cu două spectacole, *Fii cumințe, Cristofor*, vodevil de Aurel Baranga, muzica — Nicu Alifantis și *Anonimul venețian* de Giuseppe Berto.

— La ambele spectacole regia a fost asigurată de dumneavoastră. Cine au fost interpreții?

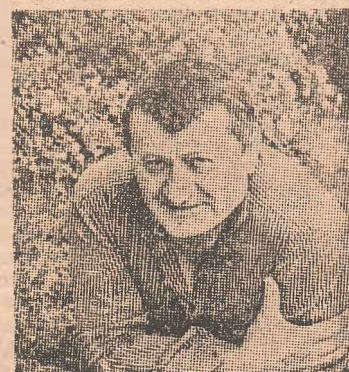
— Patru interpreți cunoscuți și iubiți de publicul din Israel: Silvia Popovici (rol dublu Anca — Ema în *Fii cumințe, Cristofor* și Ea în *Anonimul venețian*), Iurie Darie (Cristofor în piesa lui Baranga și El în *Anonimul venețian*), Valeria Gagealov (Domnișoara Sava), Ion Marinescu (Valeriu) — în *Fii cumințe, Cristofor*. Toți au fost aplaudați la scenă deschisă, toți au fost apreciați pentru jocul lor rafinat și subtil. De altfel, încă

înaintea sosirii noastre acolo am fost prezentați în termeni elogioși: „În regia Olimpiei Arghir, piesa *Fii cumințe, Cristofor* ne este trimisă „îmbrăcată” în hainele unei comedii muzicale, de către talentatul Nicu Alifantis, compozitor, textier și interpret bine cunoscut generației încă tinere, cu actori ca Silvia Popovici și Iurie Darie în rolurile principale, cunoscuți spectatorilor noștri pentru creații memorabile pe scenă și pe ecran, secundați de Valeria Gagealov și Ion Marinescu, actori de talent, cu un palmares de roluri și succese din cele mai variate genuri și stiluri teatrale”. Prezența noastră fiind considerată „evenimentul nr. 1 al stagiunii teatrale”, iar actorii — ambasadori de prestigiu ai teatrului românesc. De altfel, pe parcursul turneului, în presa țării gazdă, au apărut cronici deosebit de laudative, interviuri, fotografii, discuții cu membrii colectivului nostru. Au avut loc, de asemenea, întîlniri cu spectatori și cu oficialitățile orașelor Tel-Aviv, Ierusalim, Rishon LeZion. Au mai fost spectacole la Natania, Natzalet, Haifa, Holon, Bat Yam. Peste tot — aceeași caldă primire, peste tot — aceleași cuvinte de laudă la adresa spectacolelor noastre, considerîndu-se că teatrul românesc se bucură de o reală apreciere datorită înaltului nivel artistic pe care l-a atins și care îi permite de mulți ani, oriunde este prezent, să înfățișeze o carte de vizită impresionantă.



Valeria Gagealov, Olimpia Arghir, Ion Marinescu, Silvia Popovici, Iurie Darie — realizatorii unui spectacol plin de vervă și umor.

Luminile Nordului



Mihai Bandac

În perioada 4—30 august 1989 s-a aflat în Finlanda, la invitația Asociației de prietenie Finlanda-România, pictorul român Mihai Bandac.

Vizitînd pentru a doua oară această țară, după participarea în 1976 la tabăra internațională de pictură de la Kuopio, în programul său au fost cuprinse întîlniri cu oameni de artă, artiști, profesori de la Institutele de Artă Cinematografică, Arte Plastice, Arte Industriale, ziaristi, lucrători și activiști din domeniul educației, învățămîntului, funcționari superiori din Ministerul Învățămîntului și Culturii.

Cu ocazia acestor întîlniri, precum și în intervențiile sale din presă, sau de la posturile de radio finlandeze, Mihai Bandac a continuat să se intereseze și să cunoască aspecte ale vieții culturale și artistice din țara prietenă, informîndu-se totodată interlocoarii de stadiul actual al vieții artistice din România.

Momentul de virf în agenda vizitei sale, l-a constituit expoziția de pictură pe care a deschis-o în seara zilei de 15 august, sub auspiciile Asociației Finlanda-România, cu ocazia Simpozionului dedicat centenarului Mihai Eminescu.

Dedicată frumuseților Finlandei, lucrările prezentate, aparținînd ciclului „Luminile Nordului”, au avut ca temă cetatea Suomenlinna, simbol al luptei pentru independență a poporului prieten.

INDUSTRIA VIULUI

Vehicul pentru gene

Și azi, Ion Vătafu mai păstrează proaspătă amintirea din copilărie când lupta din zori pînă-nserat cu gândacii de Colorado, spaima cartofilor și vinetelor din spațiile casei părintești. Acum doctorul în biologie pregătește un nou asalt împotriva lor. În laboratorul lui din Institutul de Științe Biologice pune la punct o strategie de inginerie genetică.

„În natura există o bacterie dăunătoare, Agrobacterium, generatoare de cancer vegetal la dicotiledonate și gimnosperme. Ea posedă, în afară de cromozom, și un material genetic suplimentar numit plasmidă pe care-l „mută” în celula plantelor producând tumori. Această plasmidă TI reprezintă un vehicul ideal de transfer al genelor. Poate fi însă folosită și pentru a grefa plantelor gene utile, nu numai de boli”.

Simplu nu? Speli memoria bacteriei care de milioane de ani facea un fel de inginerie genetică, din păcate dăunătoare, o obligi să uite acțiunea ei patologică și îi schimbi caracterul făcînd din plasmida ei vectorul manipulator de gene folositoare de la alte organisme.

Dr. Ion Vătafu, Dumitru Moldoveanu, Petruța Cornea, Dorina Avram, sub coordonarea profesorului George Zarnea, au început prin a îndepărta cu centrifuge și substanțe chimice, cromozomii și celelalte componente din celulele de Agrobacterium. Plasmida TI astfel purificată a fost supusă unor tratamente cu enzime de restricție. Acestea, ca un bisturiu genetic i-au fragmentat molecula de ADN dar numai în acele zone unde au recunoscut a-numită compoziție în baze azotate. Porțiunile de ADN ale plasmidei TI a Agrobacteriumului sînt introduse apoi într-o altă plasmidă, denumită pBR 322, a bacteriei Escherichia Coli, banalul colibacil din fiecare burtă digestiv. Plasmida hibridă, rezultată din sudura lor, este reintrodusă în Agrobacterium, după ce acestuia i s-a distrus peretele celular. Ea se lipește pe plasmida sălbatică în zona unde se află genele tumorale. Acest „petic” constituie terenul fertil de însămînțare a unor alte gene folositoare de la diferite organisme. Un Agrobacterium astfel modelat este apt să primescă gena baciului Thuringiensis, producă-

torul unei substanțe toxice împotriva gândacului de Colorado. O transportă apoi ca un căraș genetic și o fixează în celula cartofilor și vinetelor. În loc să imbolnăvească legumele bacteria le întărește în memoria celulară strategia și arma de autoapărare împotriva dăunătorului. Iată cum o bacterie „dresată” să nu mai constituie agent patogen pentru culturi, a devenit medicul care le plantează gene de rezistență la dușmani. Prin mutații genetice asemănătoare, plasmida modificată a Agrobacteriumului e în stare să transporte aceeași genă a endotoxinei de la baciul Thuringiensis în organismul stejarului, făcîndu-l rezistent la agresiunea omizilor păroase.

Locuință industrială pentru microorganisme

În reactorul Biofor realizat la Institutul de chimie alimentară din București nu reacționează niste compusi oarecare, neînsușii, ci se află chiar un criminal de viață. Utilajul a devenit domiciliul temporar al unei culturi de Bacillus Subtilis, microorganism izolat din sol și domesticit în laborator să fabrice cu productivitate ridicată substanțe de cea mai înaltă calitate utile omului. În instalația complexă microorganismele produc după rigorile unei biotehnologii bine puse la punct enzime hidrolitice, cu largi utilizări în industria alimentară pentru obținerea dextrinei, dextrozei, alcoolului, a unor alimente dietetice bă chiar a unor medicamente.

„Să scădem temperatura cu o jumătate de grad și să creștem oxigenul dizolvat. Din graficul acumulării de metabolit, rezultă că am putea crește randamentul în enzimă cu 5%” — spune doctor Gheorghe Mencinicoschi, principalul autor al brevetului. Se sfătuiește cu Dumitru Eugenia, Mariana Ferdes, Radu Costiș, Marian Florea cum să îmbunătățească procesul tehnologic. Bioforul „simte” cum se prezintă răsufierea bacteriilor cum degajă căldură micile ființe, cum evoluează compoziția mediului nutritiv. Pe baza evaluărilor făcute la decizii privind introducerea anei de răcire, măcriș turăției amestecătorului, celelalte reglări. Oamenii își îndreaptă doar din cînd în cînd privirea spre oarecare tipărit în fiecare minut, spre display, unde sînt desenate curbele curgerii vieții în utilaj. Caută soluții de îmbunătățire a microclimatului din

Cu ochelari de protecție, sub lampa de ultraviolete, urmăm o veritabilă întrecere între diferite tipuri de ADN-uri. Mai iuți de picior, cele primitive se află în frunte. Paradoxal, concurentul de valoare este însă cel din coada plutonului. E semnul că molecula lui a devenit mai greoaie, mai mare prin implantarea unor caractere de la colibacil. Încă o greșă de genă reușise. De la primele încercări de a remodela personalitatea Agrobacteriumului au trecut 9 ani. Cercetătorii însă participă și ei la un fel de întrecere. Cu ei înșiși. Continuă. Fără pauze. Caută noi gene pe care să le transporte cu ajutorul bacteriei în organismele plantelor. Pentru a le grefa calități de rezistență la alți dăunători, la stres.

locuința industrială a microorganismelor, pentru a le mări randamentul metabolismului. Alături, un plic de plastic, nu mai mare decît o scrisoare. În el, o parte din enzima culesă din reactor Biocatalizator suficient pentru producerea unei tone de dextroză! După ce au modificat informația genetică a microorganismelor pentru a le mări productivitatea, dr. Gh. Mencinicoschi și colegii lui au conceput și o instalație foarte modernă în care acestea pot fabrica metaboliti. Acele substanțe naturale chemate să înlocuiască compuşii chimici din procedeele de obținere a alimentelor sanogenetice.

A doua zi, în reactor va fi mutată o ciupercă superioară de nuc, producătoare de proteine de cea mai bună calitate. Noua instalație este o gazdă propice pentru cele mai diverse biotehnologii. Într-un domeniu de mare noutate și rafinament materia primă fiind viața, cercetătorii de la Institutul de chimie alimentară din București au realizat împreună cu specialiștii din numeroase uzine și institute o instalație de microbiologie industrială de vîrf. După o concepție originală, cu echipamente din țară. Dotat cu calculator de proces, avînd la bază soluții de mare tehnicitate, Bioforul este un pas spre biotehnologiile viitorului. Puține firme din lume, din S.U.A., Japonia, Anglia, Elveția realizează astfel de utilaje. Citim pretul lor din prospecte: multe sute de mii de dolari. Instalația fabricată în România se poate alina oricînd la startul unei competiții cu ele.

FLORIN CONDURĂTEANU. ■

Simpozion

Între 28 și 30 septembrie 1989, a avut loc la Tulcea, în cadrul Muzeului „Delta Dunării”, al XII-lea Simpozion național de tracologie. Anul acesta, Simpozionul de tracologie și-a dedicat lucrările celui de al XIV-lea Congres al Partidului Comunist Român și, în mod firesc, el s-a bucurat de o participare numeroasă: aproape 170 de comunicări științifice, privind ultimele descoperiri în arheologie, privind continuitatea noastră milenară în întreaga arie de formare a poporului român, cu precădere, în cadrul simpozionului de față, la gurile Istrului.

După ce a deschis lucrările simpozionului, tovarășul Gheorghe Nicolae, prim-secretar al Comitetului județean de partid Tulcea, academician profesor doctor Ștefan Pascu, președintele Secției de istorie a Academiei R.S. România, a susținut lucrarea Concepția secretarului general al Partidului Comunist Român, tovarășul Nicolae Ceaușescu, asupra rădăcinilor poporului român, iar profesorul

doctor docent Dumitru Berciu, directorul Institutului de tracologie, a trecut în revistă importanțele realizări ale Institutului de tracologie la a X-a sa aniversare.

Lucrările Simpozionului s-au desfășurat concomitent în patru secții: tracii, coordonator doctor Petre Roman, geto-dacii, coordonator Simion Gavrilă, daco-romani, coordonator doctor Adrian Rădulescu și cea de a patra secție, moșteniri tracodaco-romane, coordonată de conf. doctor Grigore Brăncuș.

În acest cadru organizatoric, bine pregătit prin efortul întregului personal al Muzeului județean, al organelor locale și județene de partid și de stat, s-au auzit comunicările, s-au purtat fructuoase discuții, s-a analizat stadiul cercetărilor istorice, s-au ținut instructive prelegeri în teren, la mai multe șantiere arheologice și s-a vizitat Expoziția „Tracii și geții la gurile Istrului”.

Marea majoritate a comunicărilor au fost publicate, ca de obicei, în rezumat, în revista de tracologie Symposia thracologica, de o deosebită ținută grafică. (N. Gr.)

TIB '89 — ultimele pregătiri

(Urmare din pag. 1)

care, ca și în anii precedenți se va desfășura sub deviza „Comerț — Cooperare — Dezvoltare — Pace”, o constantă simbolică ce reflectă intențiile declarate ale României de a întreține relații economice și de bună înțelegere cu toate statele lumii, va constitui un excelent prilej pentru mii de specialiști prezenți, pentru oamenii de afaceri de pe toate meridianele să cunoască și mai bine potențialul economiei românești, valențele competitive ale produselor realizate în întreprinderile sale, multe de notorietate mondială.

România, care întreține relații comerciale și de cooperare în producție și alte domenii cu 149 de state va fi, bineînțeles, principalul expozant. Standurile rezervate celor 40 de întreprinderi românești de comerț exterior care reprezintă sute de întreprinderi industriale pe piețele internaționale, cunosc efervescența pregătirilor care au intrat „în linie dreaptă”. Se caută cele mai bune poziții de expunere a miilor de produse menite să creeze o imagine concludentă asupra stadiului dezvoltării economiei naționale, se aduc ultimele rețușuri astfel încît cele 700 de întreprinderi producătoare, instituite de cercetare și proiectare participante să dispună și de argumentele designului pentru a întregi interesul beneficiarilor, de orînde ar fi ei.

Pe mai bine de 5 hectare — spațiu deținut de pavilioane și platforme în aer liber — expozanții români vor etala produse din aproape toate ramurile economiei, majoritatea acestora fiind produse noi sau modernizate conform standardelor in-

ternaționale. O trecere în revistă exhaustivă nu poate să nu cuprindă noile modele de mașini-unelte pentru prelucrarea metalelor în care electronica joacă un rol important, centrele de prelucrare și liniile flexibile robotizate, instalațiile și echipamentele de o mare diversitate necesare industriilor extractive, energetice (inclusiv nucleară), metalurgice, chimice, petrochimice (nu doar din România), mijloacele de transport rutier, aerian și feroviar (cel naval nefiind prezent prin machete și desene), computerele și celelalte echipamente din configurația tehnicii de calcul, bunurile electronice de consum, produsele chimice și petrochimice, confecțiile, tricotatele și încălțămintea, produsele agro-alimentare, etc.

Așa cum a subliniat dr. Octavian Moarcăș, pentru a facilita contactele între specialiști, oameni de afaceri, etc., pe întreaga durată a tirgului vor fi organizate numeroase manifestări ca simpozionuri tehnice, demonstrații practice cu expozate, proiectii de filme, conferințe de presă. Vor fi asigurate cele mai bune condiții pentru negocierii între reprezentanții cercurilor de afaceri din întreaga lume și din țara noastră, precum și între reprezentanții țărilor expozante în vederea încheierii de tranzacții comerciale și de cooperare reciproc avantajoase. Cu convingerea și actuala ediție a TIB își va aduce o contribuție importantă la dezvoltarea schimburilor comerciale, a cooperării României cu tot mai multe țări în condiții de reciprocitate, așteptăm data de 14 octombrie cînd se vor deschide porțile Complexului expozițional din Piața Scintei.

TRADIȚII ȘTIINȚIFICE ȘI TEHNICE ROMÂNEȘTI

Anticipatorii: au pășit înaintea timpului lor (I)

Savantul Victor Babeș, incontestabil cel mai de seamă medic-creator din trecut, a descoperit și descris, cum se știe, mai bine de 50 de germeni patogeni. Dar o însemnătate cu totul deosebită o are de asemenea faptul că el a anticipat seroterapia, care a deschis noi perspective terapeutice. În 1899, el descoperă fenomenul „imunizării pasive”, punînd în evidență proprietățile imunizante ale singelui total rezultat de la animalele vaccinate. Putîndu-l mai tîrziu, pune bazele serovaccinării (1895) și indică cea mai practică metodă pentru prepararea serului antidifteric. Tot Victor Babeș, precursor al seroterapiei, a fost și un anticipator al antibioteziei. Într-adevăr, încă în 1885, el pune în evidență capacitatea unor microorganisme de a inhiba creșterea și nocivitatea altor

microorganisme, propunînd folosirea fenomenului de „antagonism microbian” în terapeutică. Nu Babeș a creat antibioticele, ci Alexander Fleming, descoperitorul penicilinei, dar Victor Babeș a fost incontestabil cel care a deschis calea, a pus bazele teoretice.

Să exemplificăm acum prin cu totul alt domeniu. După cum se știe, chimistul Lazăr Edeleanu, unul dintre cei mai prolifici inventatori de la noi, este autorul procedurii de rafinare a țiteiului cu bioxid de sulf lichid ca dizolvant selectiv, la temperaturi joase (1908), și astăzi folosit, în variante mereu diversificate, în toată lumea. Dar tot el a fost și un strălucit anticipator. Astfel, ca director tehnic al rafinării „Vega”, el a conceput o instalație de fabricare a uleiurilor de uns prin distilare

în vid — o noutate pentru acea vreme — devenind astfel un precursor al tehnologiei vidului. Edeleanu mai atrage atenția, lucru esențial, asupra faptului că țiteiul nu trebuie conceput doar drept combustibil, ci și ca valoroasă materie primă. Această viziune, elaborată în 1910, reprezintă de fapt anticiparea petrochimiei, astăzi atât de actuală.

Un alt exemplu, adesea citat, este acela al savantului și inventatorului Henri Coandă. Aerodinele lenticulare pe care el le-a imaginat și experimentat, pe baza „efectului Coandă”, nu constituie încă baza tehnică a unei noi tehnici a zborului, ele constituie însă o mare promisiune pentru viitor. Același lucru trebuie spus despre opera sa în domeniul rachetotehnicii. E ade-vărat, Coandă a realizat cel dintîi avion cu reacție (1910), l-a și experimentat izbutind să se ridice cu el de la sol, dar nu a putut inaugura odată cu aceasta era aviației reactive. Conjunctura tehnică nu era pe atunci coaptă și abia peste trei decenii s-a ajuns la aceasta. De altfel, se știe că marele inginer francez Gustave Eiffel, admirînd aparatul la Salonul Aviației de la Paris, i-a spus: „Păcat, ti-

nere, că te-ai născut cu 30, dacă nu cu 50 de ani, prea devreme”. Coandă s-a întors deci la avioanele cu elice (creînd și primul bimotor, precum și aparatele „Bristol-Coandă”). Iar aviația reactivă s-a constituit 30 de ani mai tîrziu, Coandă fiind în mod necontestat anticipatorul ei, cel care a demonstrat viabilitatea noului tip de motor, care avea să revoluționeze aeronautica.

Dar anticipatorii în știință și tehnica românească nu sînt numai astfel de personalități ilustre, din rîndul cărora am dat doar trei exemple, ci și creatori mai puțin cunoscuți, unii dintre ei pionieri în domeniul unor probleme care nici pînă astăzi nu au fost rezolvate pe deplin.

Trebuie amintit spre pildă inginerul Dumitru Daponte, care a realizat în 1923 un sistem de cinematografie stereoscopică, pe principiul pulsației luminii, brevetat și experimentat în perioada interbelică. Mai recent, în ultimele decenii problema i-a preocupat de asemenea pe Constantin I. Botez și Paul Călinescu, ei trebuînd să fie considerați oîntre anticipatorii cinematografiei în relief de miine. Un remarcabil spirit inventiv a dovedit și Dinu C. Mereuță, care a inventat și brevetat o „mașină

de scris vorbele pronunțate”. Analiza sunetelor vorbirii se făcea prin reducerea lor la fenomenele fundamentale, care apoi erau transpuse grafic pe suluri de hîrtie. Era vorba deci de un dictafon, numai că s-a dovedit prea puțin perfecționat și abia astăzi se realizează primele aparate operative de această natură, în Japonia, însă pe alte principii, bazate pe electronică. Să ne referim și la un alt aparat, anume la mașina de alfabetizare inventată de colonelul Cezar Anastasiu în 1922, sistem mecanic bazat pe adaptarea ingenioasă a unei simple mașini de scris. În cadrul experimentărilor, s-a arătat că un om matur, folosind această mașină, a învățat să citească și să scrie în numai 5 zile, iar un copil în 15 zile.

Să încheiem cu o anticipare fructificată spectaculos. Este vorba de inginerul George de Bothezat, teoretician al elicopterului și inventator de elicoptere. Calculele riguroase, pe care le-a efectuat anticipator, pentru diferite traiectorii ale zborului Pămînt-Lună-Pămînt (1920—1921), au fost folosite, după moartea sa (1940) la realizarea programului spațial american „Apollo”.

I.M. ȘTEFAN ■

● Sesizări, propuneri, soluții — un dialog fructuos între cetățeni și autorități ●

■ **Apreciindu-se situația** în care se află Elena Pricop, muncitoare la IFET Radna, cu domiciliul în Lipova, județul Arad, Consiliul popular orașesc Lipova i-a repartizat, din redistribuire, în luna septembrie a.c., un apartament cu două camere, în care petenta s-a și mutat. Răspunsul este primit din partea Consiliului popular al județului Arad — Comitetul executiv. Și petentului Iulian Stanciu va fi analizată de Comitetul executiv, pentru a i se repartiza o locuință la unitatea I.F.L.G.S. Ploiești, unde lucrează.

■ „Dacă cu ceva timp în urmă, cetățenii erau necăjiți de desființarea sifonierelor din spațiile Alimentare din bd. Armata Poporului 14, care deservea câteva cartiere din Militari, acum, prin intervenția dv., ea și-a redeschis porțile”. Ne mulțumim în numele cetățenilor **Emilian Costescu** din București. Alea Baia de Arieș nr. 2, bl. 7, sc. 1, ap. 9, sectorul 6.

■ La contestația lui **Mihai Derdena** din București, privind stabilirea duratei concediului odihnă de către Direcția Transporturi Postale, **MTTC — DGPTC** ne comunică: „În conformitate cu prevederile art. 11 din Legea nr. 26/1967 referitoare la concediul de odihnă al angajaților, persoanele care încetează activitatea, ca urmare a desfășurării contractului de muncă, vor primi, în primii doi ani după reînregistrare, concediul de odihnă prevăzut la art. 1 din lege redus la durata minimă. 2 ani următorii, celor care li s-a aplicat această reducere, concediul le va fi acordat corespunzător vechimii totale în muncă. Rezultă din cercetări că unitatea a calculat numărul de zile de concediu de odihnă aferente perioadei lucrate de la data încadrării până la sfârșitul anului 1987, tot la durata redusă, acordându-i semnatarului numai 10 zile de concediu de odihnă în loc de 16 zile și se cuveneau legal, calculate la vechimea totală în muncă. Față de cele prezentate unitatea urmează să i acorde în anul 1989 diferența de 6 zile cuvenită și acordată în anul 1988, cu mențiunea că, din 1990 petentul va beneficia de numărul de zile corespunzător vechimii totale în muncă.

■ **Mariel Iacob** din comuna Minzalești, județul Buzău i se menționează de către **D.P.M.O.S. Buzău** că dosarul pentru ajutor bănesc lunar, în valoare de 400 lei i-a fost transferat de la D.P.M.O.S. Brașov la D.P.M.O.S. Buzău, Consiliul popular al comunei Minzalești acordându-i retroactiv (de la 1 decembrie 1988) drepturile bănești.

■ Biroul Permanent al Comitetului executiv al Consiliului popular al sectorului 5, în ședința sa de lucru, a dispus reducerea contribuției bănești, solicitată de petitionara **Ana Maria Maghera** din București, de la 600 la 450 lei.

■ „Publicarea scrisorii mele în paginile revistei Flacăra a avut ecou la întreprinderea poligrafică „Oltenia” din Craiova. Cele două exemplare incomplete din „Defăimarea lui Pașanini” mi-au fost restituite, de data aceasta... complete, în termen de zece zile. Se poate și așa!”. Semnează **Laura Cosman** din Hunedoara, str. Căprioarei nr. 1.

■ În schimb, petenta **Păuna Bărbăntău** din Ploiești, str. Pădurii nr. 11B, cartier Băeasca, revine pentru a treia oară pentru că „Service-Coop” din Ploiești care primește comenzi pentru reparat frigider și alte obiecte de uz casnic, la domiciliul clientului, nu și onorează calitatea prestațiilor. „Viorel Stoica, reprezentantul acestei unități vine la mine acasă ca să constate că motorul este ars și să încaseze 2.250 lei fără

„Distracție” scumpă



nea de stradă să recapete aspectul inițial — lucru așteptat de ceilalți locatari ai zonei de vreo trei luni de zile. (M.T.).

Citorva locatari ai blocului nr. 48 din Calea Moșilor, București, li s-a pus pata pe copiii ce se zburau pe trotuar. Ca să-i alunge, au recurs la o soluție radicală: au tocmot un buldozerist (și-asta, amator de chilipuri dar rămas anonim) și l-au pus să întoarcă pe dos inelul de asfalt. La „acțiune” a subscris însuși administratorul blocului, **Constantinescu Bucur**.

Aflind ulterior ceea ce știe și un copil — că spațiile publice sunt un bun al tuturor, ce trebuie protejat și îngrijit, dacă nu din simț civic, măcar din respect pentru lege — inventivii locatari (Huică, Năstase, Petre și Neagu), s-au grăbit să ceară aprobare pentru lucrare, dar după ce o efectuaseră. De la A.D.P. sectorul 2, au primit răspunsul cuvenit: o amendă și-un deviz pentru refacerea spațiului deteriorat. Cu alte cuvinte, supărarea și „pickhamer”-ul de ocazie le-au făcut celor amintii o gaură în buzunar de vreo șapte mii de lei.

În acte și-n principii s-a făcut ordine; mai rămâne ca porțiu-

nici-un fel de chitanță. Deși ar fi trebuit să-l înlocuiască cu unul nou, dînsul încearcă trei motoare vechi, rebobinate, care nu au funcționat decît citeva zile. Sesizată, conducerea unității a binevoit să-mi furnizeze explicații: că lucrarea nu are termen de garanție, că nu sint motoare noi, că nu voi primi banii înapoi — în locul unei prestări eficiente. Atunci care este menirea acestui „Service-Coop”? Fiind a treia încercare, poate-i răspunde cineva!

■ „Aspectele pe care petentul **Trandafir Negoită** din București, le semnala redacției cu privire la comportamentul necivilizat al lui **Traian Dincă** domiciliat în același imobil cu semnatarul sint reale. Sesizate, organele de miliție au intervenit pentru restabilirea ordinii și liniștii publice, turbulentele locatar fiind sancționate cu amendă, conform art. 2 din Decretul Consiliului de Stat nr. 153/1970. Persistînd starea conflictuală, generată de același **Traian Dincă** s-a hotărît trimiterea acestuia în stare de reținere în fața Judecătorei Sectorului 3, București și pedepsit cu patru luni închisoare contravențională. Pentru acțiunile de lovire, amenințare, injurii petentul a fost îndrumat să se adreseze Comisiei de judecată de pe lângă Consiliul popular al sectorului 2, competentă în soluționarea legală a cauzei. Răspunde **Inspectoratul General al Miliției**.

■ „S-a verificat vechimea dv. în muncă, anterioară încadrării în funcția de medic veterinar și s-a dispus rectificarea și respectiv recalcularea retribuiției conform dispozițiilor legale în vigoare, prin Decizia **Direcției generale pentru agricultură Buzău** nr. 191/1989”. Răspuns adresat lui **Laurențiu Grigorescu**, medic veterinar la Dispensarul sanitar-veterinar **Amaru** din județul Buzău.

■ „Sîntem aproape 250 de muncitori navetiști din satele Pădureni și Tritenii de Sus, ce aparțin de comuna Tritenii de Jos, județul Cluj, și nu avem cu ce ne deplasa, deoarece în ultimii trei ani se suspendă cursele din satele amintite. Motivul? Drumul este necorespunzător deplasării autobuzelor. Pentru a-l repara ne-am adresat de mai multe ori primarului comunei fără a avea sorti de izbîndă. Plătîm lunar abonamentele fără ca autobuzul să circule, în schimb noi străbatem distanțe de kilometri pe jos, fie că e frig, ploaie sau vînt”.

■ Cetățeanul **Gheorghe Serafim** din satul **Cuza Vodă**, comuna **Salcia Tudor**, județul **Brăila** s-a adresat revistei cu rugămintea de a fi ajutat în obținerea unei adeverințe de vechime în muncă pentru perioada 1949—1950, deoarece la Consiliul popular al comunei **Salcia Tudor** unde a lucrat ca referent în perioada amintită nu a găsit înțelegere. La inter-

venția Consiliului popular al județului **Brăila** petentul primește adeverința respectivă cu nr. 145/1989, pentru perioada 15 decembrie 1950 — 1 noiembrie 1951.

■ Consiliul popular al sectorului 3 ne face cunoscut că în zona blocului V. 23. b., str. **Breaza** nr. 8, există într-adevăr degradări majore ale îmbrăcăminții rutiere cauzate în principiu de mașinile și utilajele de tonaj greu pe care constructorul blocurilor le-a folosit în execuție. Lucrările de construcții de locuințe din zonă sint în curs de terminare, fiind de datorita acestuia să realizeze și aleile de acces adiacente blocurilor, locurile de parcare precum și spațiile verzi. Răspunsul este adresat cetățeanului **Gabriel Stepanov** din București.

■ Din cele trei scrisori de mai jos reiese, mult prea clar, că factorii care s-au angajat, cîndva, în urma intervenției noastre nu au reușit să onoreze nici pînă în momentul de față solicitările petenților. Așadar: „**I.C.R.A.L. Herăstrău** îmi răspundea, la cele două adrese ale mele către revista **Flacăra** și Consiliul popular al sectorului 1, că va veni să execute lucrarea în semestrul 1, 1989. Nici pînă acum nu a sosit. Se apropie iarna și voi avea același necaz — să-mi plouă în casă. În apartamentul meu nu este vorba de condens, ci de infiltrarea apei de pe acoperiș” (**Paraschiva Pirieli**, str. **Someș** Rece nr. 10, bl. 5, sc. 4, et. 3, ap. 62, Cartierul Aeroport Băneasa).

■ „La intervenția dv., Consiliul popular al sectorului 6 v-a făcut cunoscut că problema alimentării cu apă a etajelor superioare din blocul nostru a fost rezolvată prin punerea în funcțiune a unei pompe. Realitatea este cu totul alta: lipsa apei se face tot mai mult simțită. Deducem că, atît dv., cît și consiliul popular atî fost eronat informați de **I.C.A.B.** Această situație durează de doi ani. Deși de două luni de zile am ținut legătura prin telefon, aproape zilnic, cu inginerul **Paul Anculescu** de la **S.D.A. Sud**, am fost amăgiți cu fel de fel de promisiuni, fără acoperire”. (Asociația de locatari bd. **Păcii** nr. 52—54, bl. 4, sectorul 6).

■ Demersurile pe care le-am făcut pe lângă **I.C.R.A.L. Vitan** din 1988 și pînă în prezent, pentru repararea terasei, le-am arătat pe larg în anterioarele scrisori expediate. Trebuie să recunosc că intervenția dv. a avut, totuși, un factor pozitiv. Două tovarăși de la **I.C.R.A.L. Vitan** au fost trimiși la fața

locului, pentru a constata starea de fapt a apartamentului, ceea ce nu se mai întimplase pînă atunci. Răspunsul primit de la ei pare, pentru un neavizat, că s-ar fi întreprins cite ceva. Au făcut unele reparații, au luat și alte măsuri. Dar total insuficiente, răspunsul dat fiind de circumstanță”. (Nicolae Chiru, bd. **I.B. Tito** nr. 37, bl. Z4, sc. 5, et. 4, ap. 65, sectorul 3).

Orice alte comentarii sint de prisos. Așteptăm ca răspunsurile factorilor vizați să aibă, totuși, acoperire în fapte și nu în hirtii.

■ **Alexandra Munteanu** din comuna **Chirnovi**, județul **Călărași** a fost atenționată, în repetate rînduri, de către conducerea **UJCPADM Călărași** că, dacă nu se achită în mod conștiințios de sarcinile de serviciu, nu va mai putea continua munca de agent prestări la **CPADM Căscioarele**. La sesizarea petentei, privind acest aspect și adresată revistei, Consiliul popular al județului **Călărași** — Comitetul executiv ne face cunoscut acordul **UJCPADM Călărași**, privind cererea de transfer a semnatarului, în interesul serviciului, la **S.M.A. Chirnovi**, în funcția de primitor-distribuitor.

■ **Angelica Doroftei** din comuna **Verești**, reclama că, în mod ilegal agentul fiscal al comunei i-a reținut suma de 400 lei din ajutorul pentru mame cu mulți copii, ce-l primește de la consiliul popular comunal. Consiliul popular al județului **Suceava** confirmă cele sesizate: agentul fiscal i-a reținut prin chitanță banii, în contul datoriei față de bugetul de stat. Pentru fapta sa a fost atenționat de către Biroul executiv al consiliului popular al comunei, s-a anulat chitanța respectivă și s-a efectuat plata către petentă.

■ Consiliul popular al municipiului **Constanța** — Comitetul executiv: Unitatea constructoare, Trulul de Antrepriză Generală Construcții Industriale **Constanța**, care este și administrator al blocului de locuințe **A.V. 33**, Alea Egreței nr. 18, **Constanța** ne-a asigurat că pînă la finele lunii august 1989 definitivează lucrările de canalizare. Perceperea unei sume de 5 lei/lună de apartament pentru uzura contoarelor a fost greșit reținută de către sectorul cazare al trustului și urmează să fie restituită locatarilor.

■ Grupul de locatari din orașul **Orăștie**, str. **Mureșului** nr. 9 și 16, primește din partea Consiliului popular al județului **Hunedoara** următorul răspuns: Cum locul de amplasare al containerelor, care se află lângă centrala termică la circa 30 m de blocurile respective, nu poate fi schimbat, Consiliul popular al orașului **Orăștie**, în ședința Biroului executiv, a aprobat realizarea unei rampe de gunoi subterane, precum și o instalație de spălare a acesteia.

■ Consiliul popular al municipiului **Roman** îi face cunoscut lui **Constantin Cristea** din comuna **Doljești**, județul **Neamț**, om al muncii la întreprinderea de țevi **Roman**, că s-a stabilit de către conducerea unității contorizarea tuturor camerelor de locuit din căminul de nefamilisti în anul 1990, astfel ca plata energiei electrice să fie suportată în raport de cantitatea consumată.

■ Petentului **Nicolae Ilie** din **Pitești**, str. **Victoriei** nr. 57, i s-a întocmit repartiție pentru imobilul **IJGCL Argeș-Pitești**, din str. **Oborului** nr. 7, compus din două camere. Răspunsul vine din partea Consiliului popular al municipiului **Pitești**.

Pagină realizată de **MARIA BOGDAN RADU**

Poșta redacției

Anghel Monica — **Roman**: Atita timp cît sinteți în stare să vă analizați cu luciditate nimic nu e pierdut, nimic nu s-a prăbușit. Sinteți mai puternică decît credeți acum. Programați-vă orele zilei, zilele săptămîinii și săptămîinile lunilor pentru realizarea obiectivelor ce vă așteaptă: bacalaureatul și examenul de admitere. Este numai în puterea dv. să reușiți! Să nu uitați să vă felicitați pentru felul în care vă exprimați în scris: nici o ezitare în frază, nici o abatere de la ortografie! Mai scrieți-ne cînd aveți timp. ● **Simion Adrian** — **București**: Dacă nu sinteți vinovat, nu veți avea ne-cazuri. ● **Doroftei Paul** — **Suceava**: 7 la sută. ● **Iordache Nicolae** — **Sibiu**: Întreprinderea de produse ortopedice și protezare, str. **Negustori** nr. 8, 70481 **București**. ● **Popa Ionica** — **Slobozia**: Trebuie să întocmiți dosarul de pensie de urmaș pentru copiii minori la unitatea din **Tg. Bujor** unde a lucrat soțul. Apoi îl depuneți spre aprobare la Oficiul de pensii. ● **Ghrișan Iacob** — **Sebeș**: Adresați întrebarea dv. **Televiziunii**. ● **Bușoioc Agostino Valentin** — **Constanța**: O parte din vorbele dv. sint frumoase, toate sint poate îndreptățite. Dar de ce nu-l judecați la fel de aspru și pe tatăl dv.? Oricum, vă dorim să vă faceți un viitor frumos, cum de altfel meritați. ● **Iancu Marin** — **Drobeta-Tr. Severin**: Dreptul la pensie începe de la data deciziei de pensionare. Pînă atunci trebuie să vă continuați activitatea. ● **Mocanu Ion** — **Deta**: 1) Toate veniturile. 2) Biroul executiv al consiliului popular poate hotărî. ● **Serban Ileana** — **Craiova**: Credem că nu, deși nu ne dați nici o dată concretă. ● **Rof Adrian** — **Orăștie**: 1. 2) Decretul 410/1985. 3) H.C.M. 1052/1962, republicată în **Buletinul Oficial** nr. 58/1967 și **Legea educației și învățămîntului** nr. 28/1978. ● **Pălășeu Vasile** — **București**: Să consulte un avocat. ● **Aurel Sorana** — **Năvodari**: Aveți, deși ne miră întrebarea. Dacă sinteți „pasionată de poezie” ar trebui să citiți măcar revistele literare. Și dacă le-ați citi, ați fi aflat singură ce vă interesează. Să nu mai uitați să vă semnăți corespondența. ● **Harabulă Irina-Carmen** — **București**: Da, adresați-vă Oficiului stare civilă al consiliului popular. ● **Moldovan Ioan** — **Huedin**: Nu știm dacă putem să vă ajutăm, dar vă rugăm să reveniți cu o hirtie normală, scrisă civilizată, însoțită de prescripția medicală. Petecutul pe care ne-ați scris nouă nu-l putem trimite mai departe. ● **Weisz Mircea** — **Chișineu-Criș** (**Arad**): Nu înțelegem alternativa. Noi știm că o adeverință atestă o stare de fapt. ● **Clim Ioan** (**Nicu**) — **satul Moldoveni**, com. **Mitocul Dragomirnei** (**Suceava**): Procurorul stabilește. ● **Iura Gabriela** — **Baia Mare**: Ne-ați făcut să ridem! Dacă am aduna toate datele pe care ni le solicitați, nu ne-ar mai rămîne decît să redactăm noi cartea... ● **Andrei Natalia** — com. **Voluntari**, str. **Carpați** nr. 30, 72979, **S.A.I.** pune la dispoziția celor interesați colecția revistei **Flacăra** pe anii 1977 — 1988. ● **Mohora Constantin** — com. **Sercaia** (**Brașov**): Nu trebuia să vă lăsați cuprins de indignare. Bibliotecile nu expediază prin poșta cititorilor cărți și cu atît mai puțin publicații vechi. ● **Acasandrei, Ștefan** — com. **Moș Ion Roată** (**Vrancea**): Puteți apela la cooperativa de credit, unde veți lua cunoștință de toate condițiile.

REGHINA VÂRVICI

● „Flacăra” nu ia în considerare scrisorile anonime și nu primește acte originale. Scrieți-ne cit mai concis. Și nu uitați să vă iscăliți. Precizați eventual telefonul unde vă putem găsi. Audiențele se țin zilnic între orele 11—14.

În orice sesizare să căutăm omul!

O sesizare nu este, la urma urmei, decât o sesizare. Nu-i, desigur, nici un sac de laude, dar nici nu-i un taifun. De obicei, acest lucru simplu este înțeles din capul locului: simplu. Că mai pot fi și excepții ni s-a dovedit în cazul unei sesizări pornite de la Întreprinderea „Industria Tehnica Medicală” București — denumire ce excelează în stăpânirea formulării care zgîrle limba română, fapt remarcat frecvent, după cum ne-a relatat directorul ei, dar: „N-avem ce face!”; o atitudine bizară, o falsă nepuință, dar care se potrivește de minune cu afisarea într-o ramă, lângă usa directorului a unui text cu litere mari în care se desparte la cap de rând: **instrucțiunile**. În cazul respectivei scrisori, s-a probat că sesizarea unor neajunsuri poate fi privită în mod nefirec.

Retinusem din această scrisoare adresată redacției trei genuri de nereguli: unele legate de respectarea reglementărilor privind stimularea creației tehnice; altele în distribuirea premiilor de producție; în fine, unele ce vizează cheltuieli păguboase pentru utilaje ce nu se folosesc. Le luăm pe rând. Unui muncitor care a realizat o inovație — aplicată — nu i s-au acordat corect drepturile cuvenite, fapt pentru care tovarășul director Vasile Bonoiu îi și spune răspicat omului, dar abia în prezența noastră, că va primi ce-i legal să primească. Ne place să credem chiar mai mult: că tovarășul director va lua totodată măsuri împotriva celor ce au uitat că nu încapă tocmeală acolo unde e lege și, deci, va curma asemenea amnezii temporare.

În ce privește distribuția premiilor pentru realizarea și depășirea planului, se impune detașarea a două aspecte. Întîi acela confirmat de doi muncitori din secția mecano-energetică: muncitorii ridică premii — de la 800 de lei în sus — după care, la insistența maestrului, împart cu alți colegi acești bani, astfel încît, dincolo de ceea ce se vede în acte, diferența dintre cele mai mari premii plătite pe stat unora care nu împart banii cu nimeni și cel mai mic premiu real — primit fără semnătură — devine pe cît de inadmisibilă pe atît de nevăzută, ca participarea tuturor celor ce știu ori se prefac a nu ști. (Menționăm că

alți colegi ai celor doi ne-au spus că nu știu nimic de aceste împărțiri, dar era foarte evident că sint conștienți de ilegalitatea unui asemenea procedeu). „Am primit o singură dată primă în 20 de ani de muncă. Nu pe stat de plată. Mi-a dat 200 de lei, anul acesta prin primăvară, un coleg, nu mai știu care, și mi-a spus că-i primă”. (Simion Borza). „Eu am primit premiu pe stat de plată o singură dată, cred că prin 1985. Dar am mai primit, fără să figurez pe stat, încă de două ori în anul trecut: o sută de lei de la colegul meu Nicolae Gheorghe Doi și altă sută de la Alexandru Ciupitu. Unii au primit, în acest fel, cite 50

chiar așa cum e — este exactă. Dar, în condițiile arătate, lucrurile nu par a avea deloc o față chiar atît de inocentă pe cît ar vrea tovarășul director să credem.

A treia problemă pe care am încercat s-o înțelegem este cea a unor utilaje producătoare de... pagube. Iată două exemple. O instalație pentru șlefuit cutii de alamă s-a realizat în întreprindere. Este gata de peste un an, dar nu lucrează. Tovarășul director ne spune cu seninătate: „Dacă n-avem alamă!” Or, lucrurile — și de data aceasta — au altă față reală decît aceea exclusiv văzută de dumeleul. Întreprinderea a comandat unui institut specializat proiectul respectivei instalații. Chiar după ce a plătit proiectul, putea să observe că mașina va sta degeaba. Dar nu! La o cheltuielă hazardată s-au adăugat altele: în materiale și în muncă. Dacă instalația a înghițit două milioane sau numai un singur milion ni se pare mai puțin semnificativ decît faptul în sine că risipirea unei asemenea sume a fost posibilă și că s-a produs cu seninătatea care încă mai este probată și în prezent. „Vom încerca s-o utilizăm pe material inox românesc”, ne liniștește tovarășul director. Vă gândiți la un material pe care îl puteți avea la dispoziție sau tot la unul pe care îl obțineți greu? Il întrebăm. Ei bine, răspunsul face inutil orice comentariu: „Nu, despre asta mai bine să nu vorbim!”

Lîngă instalația amintită, mai există una, tot nouă, realizată tot în unitate (de lustruit cașolette), dar care face același lucru: stă. „Din motive asemănătoare”, ne lămurește tovarășul director.

În aceste condiții devine cu atît mai stridentă reacția pe care am văzut că o are dînsul atunci cînd un muncitor sau mai mulți se interesează de aceste lucruri și încearcă să impună discutarea lor în mod deschis. Enervarea nu este răspunsul normal în fața criticii justificate, chiar dacă ea vine de la un muncitor.

Credem, cu toată convingerea, în intervenția promptă a organelor colective de conducere pentru limpezirea tuturor aspectelor semnalate mai sus. Ceea ce nu este deloc dificil, dar este, evident, necesar.

Deloc dificil, dar necesar

de lei. Cel premiați pe stat, numai muncitorii, împart banii cu alți colegi, fiind pistonai de maestru”. (Vasile Negru). Singurul lucru fără dubiu este că respectarea legii aici nu mai este indubitabilă, așa cum afirma și tovarășul inginer Vasile Bonoiu, directorul unității, care ne-a stat alături în timpul documentării.

În al doilea rînd, tot de respectarea legalității în acest plan se leagă și unele premii acordate în luna mai a acestui an, deși tovarășul director ne confirmă că întreprinderea nu și realizase planul pe lunile februarie, martie și aprilie, iar muncitorii nu și-au luat retribuțiile întregi. „Am premiat totuși un grup de muncitori dintr-o singură secție, fiindcă au lucrat trei zile și trei nopți cînd am avut nevoie”, ne explică dînsul. Nu erau dintr-o singură secție persoanele de pe acel stat, așa că nu mai avem nici o siguranță că explicația —

Se aprobă mai mult decît ceruseră părintii, nu recorectarea lucrării, ci o nouă examinare, scris și oral, pentru care se constituie o comisie anume. Numai că părintii refuză. Ei vor recorectarea lucrării date la 4 septembrie. Comisia apreciază că acea lucrare merită nota trei, nu patru, cît a dat, inițial, profesoara.

Abia în acest moment, tatăl explică dificultățile particulare pe care le are de învins acest copil ca să învețe. La insisten-

ceva. Mai ales acest ceva merită să rețină atenția. Tînărul nu fusese corigent la o materie, ci la patru. El a avut în anul trecut 291 de absente, din care 240 nemotivate... Tatăl, mîncînd din greu, departe de București, stia că de băiat se îngrijește mama; timp în care mama s-a dezinteresat inadmisibil de situația școlară a fiului.

Să arunci vorbe pline de mărcini în dreapta și-n stînga, uînd de propriile tale răspunderi, nu-i onorabil, nu-i drept, nu e cinstit. Dacă va înțelege aceasta, e poate cel mai important cîstig pentru tînărul respectiv. Și credem că el poate să priceapă, chiar înaintea mamei. Măcar din respect pentru truda tatălui său, care crede că fiul lui se ține de treabă acasă și la școală. Alte motivații și le va acumula mai tîrziu. Din stimă pentru omul care va fi la maturitate, acest băiat, nici măcar nu-i dăm numele. Și sperăm că, dacă nu acum, atunci va înțelege, oricum, gestul acesta.

În ce-i privește pe cei maturi — părinți și dascăli — ei nu ar avea scuze, dacă ar persevera în eroare, adică în negarea lipsurilor pe care le-au probat. La școală, cel puțin, avem convingerea că s-a înțeles ce-i de înțeles. Cît despre ideea retragerii unei asemenea sesizări, ea este bizară. S-o retragi, de ce? Ca redacția să nu mai intervină, după ce vezi bine că a și intervenit, iar omenia profesorilor, accentuată pe această cale, îți ajută copilul? Nu un astfel de lucru ar trebui să promită părintii, ci mai degrabă că vor avea măsură în reacțiile lor și că își vor crește cu grijă copilul, în loc să arate o neferică disperare pentru faptul că trebuie să-l crească așa: cu grijă. Nu-ți trimiți copilul la școală cum ai da o stofă la croitor: e treaba lui să-ți dea costumul gata! Băiatul a promovat, dar mama încă nu îi urăm succes!

DORIN GHERGHINESCU ■

Străzile au amintiri!

Există amintiri plăcute, de care ne bucurăm. Sint și amintiri neplăcute, care ne intristează.

Referindu-ne la denumirile de străzi din municipiul situat la confluența Moldovei cu Siretul — Romanul — municipiul care, în anul 1992, va sărbători șase secole de existență documentară, ne bucură amintirea multor evenimente și personalități naționale internaționale și locale, evocate de marea lor majoritate.

Pe strada Roman-Vodă, îți amintesti de documentul semnat, la 30 martie 1392, de acest domnitor musatin, care a ridicat și cetatea de pămînt de pe malul stîng al Moldovei. Numele străzilor Alexandru cel Bun, Ștefan cel Mare, Petru Rareș, Mihai Viteazul, Vasile Lupu evocă domnitorii care, pentru romascani, au o dublă însemnătate, una națională și alta locală, căci au cîtorît în tinutul Romanului, ori și-au plasat aici taberele (cum au făcut Ștefan cel Mare, în lunga sa domnie, ori Mihai Viteazul, la 1600, cînd trecea în Moldova, în momentul unirii).

Ne-am bucura dacă pe lîngă străzile Cuza-Vodă și Elena Doamna, amintind de unirea din 1859, ca și de copilăria Elenel Cuza la Mîclăușeni și Scheia-Roman, sau de vizitele la familia Sultana și Mihail Jora, sora și cumnatul domnitorului, ar mai exista și o stradă denumită Gheorghe Ștefan. Ea ar aminti de domnitorul care, în 1653, a avut reședința provizorie în Roman, unde a primit și vizita patriarhului Macarie al Antiochiei, însoțit de fiul său, Paul de Alep, unul dintre numeroșii călători străini cu însemnări despre Roman.

Nu ne bucurăm însă, mai ales cei care locuim pe strada romascană Petru Aron, de amintirea permanentă a fiului nelegitim al lui Alexandru cel Bun, căci el este ucigașul lui Bogdan al II-lea, fratele său vitreg, și tatăl lui Ștefan cel Mare. Nu atît pentru acest asasinat odios, cît pentru că, așa cum citim în *Istoria Romanilor*, 2. De la mijlocul secolului al XIV-lea pînă la începutul secolului al XVII-lea, Editura Științifică, București, 1976, p. 139—141, a lui C. C. Giurescu, Petru Aron este domnitorul care a contribuit, în cea mai mare măsură, ca „cel douăzeci și cinci ani care despart sfîrșitul lui Alexandru (cel Bun) de începutul domniei lui Ștefan (cel Mare)” să fie „fără îndoială, printre cei mai răi din întreaga istorie a Moldovei”. Cum? Spune tot Giurescu, arătînd că, în anii celei de a treia domnii (25 mai 1455 — aprilie 1457), Petru Aron închină țara turcilor (septembrie 1455), o închină și polonilor (1 octombrie 1455), înstrăinează „unele pămînturi și moșii din tinuturile Moldovei, extrădează „fiii lui Sidahmet, fostul han tătarăsc, care se refugiaseră sau voiau să se refugieze în Moldova”, își ia deci obligații precise, unele de-a dreptul jignitoare, călcînd dreptul de protest, ca și dreptul de azil, „la care consimțise nevolnicul domn”. Din teama și nepuința lui Petru Aron, moldovenii plătesc „Cel dintîi bir al Moldovei către sultan” (cum își intitulează Franz Babinger studiul său de 11 p. despre acest eveniment, studiu apărut în București, 1936). „Era pentru înția dată cînd se făcea o asemenea cerere”, afirmă Giurescu, vorbind despre sosirea în Moldova a trimisului sultanului, care cerea „un haraci anual de două mii de zloti ungurești”. „Un alt domn ar fi răspuns-o — comentează Giurescu —, Petru însă, care n-avea în el nimic eroic, hotărîse să se plece. Trimite deci răspuns lui Mehmed că va expedia prin Mihail logofătul suma cerută”.

Și Giurescu adaugă: „Tara n-ar fi pierit; ostasi erau destul si dovediseră vitejie, nu era însă cîrmuitorul care trebuia. Cînd el se va ivi, un an numai după aceasta, Moldova se va ridica toată, ca un singur om, și va arăta întregii creștinătăți puterea ei. Același a fost poporul, aceleași posibilitățile lui, și sub Petru Aron, ca și sub Ștefan cel Mare; a trebuit să vie însă puternica personalitate a acestuia din urmă, pentru ca să facă suma virtuților.”

Multă vreme, romascanii s-au mîndrit cu numele străzii Ghița-Vodă, Strada copilăriei mele

(și a altora) avea un nume care, pe oricare dintre domnitorii din familia Ghica ar fi evocat, le făcea cinste. Fiindcă, Grigore al II-lea Ghica (1726—1733, 1735—1741, 1747—1748) a inițiat, la 25 decembrie 1747, înființarea de școli publice, între care și o școală publică la Roman. Grigore al III-lea Ghica (1764—1767, 1774—1777), nepotul de frate al acestuia, a fost ucis de turci, căci a protestat împotriva răpirii Bucovinei de către austrieci.

Locuitorii Romanului se bucură de improprietatea permanentă, în memoria lor, a evenimentului Marii Uniri din 1 decembrie 1918, prin denumirea unei străzi din orasul lor, cu această dată istorică. Rămîn însă uimiți cum, în loc să se denumească o altă stradă 16 februarie 1933, spre a aminti de evenimentele eroice din această dată, citesc pe zidurile și gardurile unei străzi romascană data de 11 februarie, fără precizarea anului, desi ei nu cunosc nici un eveniment vrednic de cinstire care să se fi petrecut la această dată. 11 februarie nu aminteste decît de evenimente triste pentru romani cum sint instaurarea dictaturii regale (11 februarie 1938), ori, mai ales, ziua cînd A. L. Cuza, trădat de garda sa, este silit să abdice, luîndu-l locuitorii monstroasa coalitie, care permit, la 11 februarie 1866, organizarea unui simulacru de contra-referendum, în orasele principale ale țării. Acest contrareferendum din Ploiești este cîmplit ironizat de I. L. Caragiale în amintirile *Grand Hôtel „Victoria Română”* și *Jertfe patriotice*.

Despre trădarea din 11 februarie 1866, gazetarul Eminescu, în ziarul *Timpu* din 27 februarie 1862, scrie plin de revoltă: „Vor trece veacuri și nu va exista român căruia să nu-i crape obrazul de rusine de cite ori va răsfoi istoria neamului său la pagina lui 11 februarie și stigmatizarea acelei negre felonii (= trădări) va răsări pururea în memoria generațiilor, precum răsare iarba lîngă mormîntul vîndutului Domn.”

Unele străzi romascană amintesc locuitorilor si oaspetilor Romanului de personalități legate de acest tinut prin nastere, o parte a vieții, prin moarte sau prin fapte deosebite: **Panaite Donici** (1825—1905), inginerul, ctitorul, ministrul, din Porcești, Roman, **Ion Ionescu de la Brad** (1818—1891), inginerul agronom și pasoptistul născut în Roman, **Jora** (= **Mihail Jora**, prefectul și ministrul lui Cuza), **Panaite Musoiu** (1864—1944), socialistul născut la Roman, intemeietor (cu Ibrăileanu și Eugen Văia) al revistei centenare în 1939, **Școală nouă** (1889—1890), **Vucenie** (primarul de care se leagă, între altele, dezvoltarea Gimnaziului Roman-Vodă din Roman).

Au mai fost și străzi denumite **Dimitrie A. Sturdza**, evocînd pe istoricul (și omul politic) din Butea-Mîclăușeni (1833—1914), ori **V. G. Morjunc**, evocînd pe primul deputat socialist în Parlament (1860—1919), născut în Roman, înhumat în Broșteni-Roman. Numele lor au fost înlocuite cu altele, prin 1950, după cum, în mod neîntemeiat, a fost înlocuit și numele lui **G. E. Melidon** (1831, Roman — 1897), intemeietorul primei biblioteci romascană, centenare în 1985, nume purtat mult timp de o stradă romascană.

Ca romascani, ne mîndrim cu faptul că zece străzi bucurestene evocă, prin numele lor, personalități romascană de rezonanță națională și chiar universală. Dar șase dintre ele nu sint prezente și în denumirile străzilor din Roman: **Dr. C. L. Istrati** (1850, Roman — 1918), **Dr. Christea-Ștefan Buichiu** (1857, Roman — 1918, Roman — mormînt), **Profesor Nicolae Ionescu** (1820, Roman, 1905, Brad, Roman), **Dr. Iuliu Theodor** (1834, Roman — 1914), **George Missail** (1835, Trifești, Roman — 1906) și **Melchisedec Ștefănescu** (1823 — 1892, Roman).

Străzile romascană au amintiri. Dar toate denumirile străzilor trebuie să evocă numai evenimente și personalități demne de monumente. Mai ales acum, în pragul împlinirii celor șase secole de existență documentară a Romanului.

Inginer **IOAN I. USCATU** ■
Roman, str. Petru Aron nr. 18

Copilul a promovat; mama nu!

O mamă vine la redacție, așgînd un gen de disperare în fața modului în care fiul ei este lăsat repetent în clasa a noua la Liceul industrial nr. 2 din București. Ea afirmă că băiatul a avut o singură corigență, la matematică, pentru care a fost examinat, scris și oral, la 4 septembrie. După examen, profesoara le-a spus tuturor celor ce dăduseră corigență să vină a doua zi ca să afle rezultatele. Dar a doua zi n-au mai găsit-o pe profesoară. Ei s-au dus zilnic și au participat la curățenie, în să rezultatele nu s-au afișat. Începe școala și băiatul se duce în clasa lui, de unde diriginta îl ia de mînecă și-l dă afară: „Tu nu mai faci parte din acest colectiv, ești repetent!” În ziua următoare, 16 septembrie, părintii se duc în audiență la inspectorul general adjunct cu o cerere în care solicitau recorectarea lucrării scrise, cerere pe care li se pune următoarea rezoluție: „Consiliul de conducere va analiza și va întocmi răspuns petentului”. Cu hîrtia, devenită document oficial, mama intră la directoroarea liceului, dar: „M-a dat afară, nici n-a vrut să vadă ce-a scris tovarășul inspector, a zis că are alte treburi”.

La școală aflăm că rezultatele examenului de corigență, într-adevăr, nnu s-au afișat. Directoroarea adjunctă, deși avea datoria să se ocupe de aceasta, ne spune furioasă, drept concluzie pe care s-a n-o uităm — și, iată, nu o uităm — pur și simplu: „Eu n-am nici o vină”.

E clar că nu-i așa. Afișarea rezultatelor nu-i facultativă, este o obligație impusă de regulament, iar contestațiile pot fi făcute numai în termen de 5 zile de la afișare. Și, oare, profesoara de matematică nu avea nici o obligație în afișarea rezultatelor examenului pe care, nu altcineva, ci dînsa îl țînuse?

Tovarăsa directoroarea intru-neste colectivul de conducere. Se analizează situația băiatului.

tele directoroarea — care se dovedeste intelegătoare și, mai presus de orice, dascăl — familia, familia care afirmase că băiatul e plecat din oras, acceptă să-l aducă totuși — nu era plecat niciunde — pentru o nouă re-examinare. În urma căreia, profesorii — uşind de toată îngăduința și neuitînd lucrurile aflate despre particularitățile situației copilului — îl promovează. „Tatăl a multumit emotionat, miine e ziua de nastere a băiatului, ne-a arătat și buletinul lui, a zis că i-am făcut, fără să stim, un cadou nesperat de ziua lui, ne-a spus chiar că ei vor să vină la redacție, să-si retragă sesizarea”, ne transmite tovarăsa directoroarea.

Sigur, totul e bine, dacă se termină cu bine. Dacă nu era vorba decît de cele de mai sus, poate nici n-am fi considerat necesar să mai comentăm întîmplarea. Dar mai este vorba de

Anotimpul minților tinere

Pe străzi, în parcuri, în autobuze, în familie, se discută despre repartiții. Absolvenții își fac planuri, părinții se despart de ei pregătindu-le haine pentru iarnă, borcane cu magiun și gogoșari, bunicii sînt alături cu sfaturile despre comportare și reușită în viață.

Forțata din casele unde sînt tineri cu diplome și repartiții se transmite tuturor. Unii re-trăiesc, alții așteaptă această clipă.

Am asistat fără să vreau, împreună cu întreg vagonul de metrou, la un schimb de replice între 3 băieți și 2 fete. Erau zgometoși dar nimeni nu le-a spus „vorbiți mai încet”, pentru că de fapt cuvintele lor erau ecoul gîndurilor noastre.

— Îți voi, face o vizită la Midia!

— Te aștept în orice seară, iar tu contează pe prezența mea la Constanța, dar la vară. Voi, de ce tăceți?

— Nu putem vorbi toți, deodată. Eu încă nu știu cum arată Combinatul siderurgic de la Hunedoara, așa că abia după aceea ne fixăm vederea.

— Tovarășe profesor, dumneavoastră la ce clasă veți preda?

Hohotele de ris nici nu mai așteaptă răspuns. Tinerii atît vroiau să aflăm noi că printre ei este și un om al catedrei.

Fisticit, tînărul spune mai mult în șoaptă.

— Voi aveți timp să vă familiarizați cu profesiunea. Eu din prima zi a trebuit să înfrunt privirile lor...

— Aminteste-ți de noi! L-am studiat pe profesorul de matematică săptămîni la rînd...

La prima stație coboară, în lăntuții, de braț. Mai sînt împreună cîteva ore și după aceea se despart plecînd în direcții diferite, croindu-și fiecare viitorul. Unele prietenii vor rezista, altele vor rămîne doar amintiri din anii studenției. Un lucru e sigur. Mîine cei 5, și toți cei ca ei, vor fi pe prima pagină a ziarelor, vor zîmbi în fața aparatelor de filmat, explicînd cu nonsalanță cum betonul fi ascultă, cum pămîntul li s-a supus, cum prelucrarea bumbacului nu mai are nici un secret, cum clasele le așteaptă ora cu cel mai mare interes.

Acum sînt încă pe teritoriul de tranziție între dulcea pasăre a tineretii și răspunderile care se apropie, una cîte una. Toamna este anotimpul rodului pămîntului și al minților tinere, care încep lungul drum al profesiei așezate.

CARMEN DUMITRESCU ■

Parcă ieri ridicam „toate pînzele”, încărcate cu bagaje, copii, bunici și nepoți, gata să ne aventurăm în mult așteptată și dorită expediție: vacanța. Grijiulă să nu uităm nimic din tot ce ne-ar fi fost de trebuință, înarmați din timp cu bilete, s-ar fi zis că pînă si vremea bună n-a fost lăsată la voia întâmplării. Chiar serialul nostru „Cu toate pînzele sus: vacanța!” încerca, la început de sezon să prezinte variante de petrecere a unui concediu plăcut și reconfortant, la munte, la mare sau în deltă. Cum vara a trecut ca o năluca, avem deja nostalgia vacanței și dorința de a reveni în unele locuri cu siguranță și la anul. Pînă atunci, toamna ne îndeamnă să facem un bilanț, un fel de „contabilizare” a cîte clipe fericite am trăit, cît de mult am ris sau am fost triști — pe scurt, cît de bine a fost sau nu în vacanță. Foarte multe din scrisorile primite la redacție rezumă în cuvinte calde și simple impresiile trecute deja în contul amintirilor frumoase. De exemplu, familiile Tatoli și Ionescu din București au petrecut „un sezon de neuitat la Eforie Nord, în hotelul „Pescăruș”. Întregul colectiv de asistenți medicală și cazare a găsit cuvîntul și gestul oportun pentru a ne face să ne simțim cît mai bine, cît mai fără griji. De aceea, ni se pare firesc să le mulțumim și în acest fel pentru atenția și care ne-au înconjurat, astfel ca sănătatea noastră să se bucure de cele mai bune servicii”. Din cealaltă parte a țării, Timișoara, Marin Davidescu, pensionar, are sentimentul că a petrecut în august cel mai frumos concediu la cabana Bucin, situată în județul Harghita. „Mă bucur că prin Agenția TURISCOOP din Timișoara am aflat de acest loc, unde voi reveni neapărat la anul. Cît de bine te simți cînd o mină de adevărați gospodari, în frunte cu cabanierul Biro, au reușit să facă din numele unui loc un renume”.

Dar au mai fost și locuri de renume, care n-au ținut să si-l onoreze cum se cuvine, așa cum a constatat și Ioan Dobrea din Simeria, str. 23 August, bl. 7, sc. D, ap. 63: „Biletul de odihnă, obținut prin O.J.T. Deva, pentru stațiunea Predeal, cabana „Dimbul Morii”, vila „Crimul”, confort I, pentru perioada 8—19 august a.c., nu ne-a fost de ajutor la cazare, deoarece recepționera Drăgoi nu ne-a primit în absența șefului ei, plecat atunci după treburi la Brașov. Orice rugăminte a fost de prisos, tonul aspru și neplăcut gîndindu-ne vreo 15 km, spre dispece-ratul din Predeal, unde numai prin insistențele telefonice ale directorului am reușit să ne reîntoarcem. Aici ni s-a repartizat un minim confort: o cameră cu două paturi și o baie comună cu alte trei apartamente. Șeful cabanei ne-a replicat fără drept de apel că nu sînt posibilități de confort categoria I A, așa cum se specifică pe bilet, pentru că „Dimbul

Morii” este un loc de popas și nu o cabană cu confort de hotel, cum fusesem informați de O.J.T. Deva. Purați pe drumuri ca noi au mai fost și alte familii din județul Hunedoara. „Consolați” că eram primii turiști care vin să-și petreacă concediul sau timpul liber (și vă asigur că sînt destui) în stațiunea Muntele Mic pleacă nemulțumiți, cu gîndul să nu mai revină pe aceste meleaguri.

Calitatea serviciilor în turism Cine lasă loc de bună ziua

guri. Amplasată într-un decor superb, stațiunea arăta jalnic, invadată de hirtii, resturi menajere, sticle, mucuri de țigară etc. Am fost cazat la hotelul „Sebes” în perioada 14—25 august a.c., unitate de categoria I, cu nouă nivele unde liftul nu funcționa, unde personalul era compus dintr-o singură cameristă, unde masa se servea în condiții greu de descris, cu fete de masă și pahare murdare, iar ospătarul așederea. Din tavanul restaurantului se scurgea apa. Și cînd te gîndești că stațiunea nu are mai mult de trei ani de cînd a fost dată în folosință. Păcat că pe nimeni nu interesează acest loc de odihnă”.

Poate că lucrurile or fi stat așa, dar orice zonă turistică arată exact așa cum o îngrijesc cei care beneficiază de ea. Chiar în concediu fiind, nimeni nu ne scutește de normele civilizației și bunului simț, care ne îndeamnă să respectăm ordinea, curățenia și amenajările făcute tocmai spre a asigura confortul tuturor celor care își petrec acolo timpul liber.

Iar despre calitatea serviciilor și înfățișarea actuală a hotelului, la numai trei ani de la inaugurarea lui, îi așteptăm să se pronunțe pe cei cărora li s-a încredințat spre administrare acest avut obștesc.

Calitatea serviciilor capătă un plus de importanță în cazul stațiunilor de tratament. Incitat de renumele locului, dar și dornic să se trateze, inginerul Stefan Prunoiu din Craiova, str. Ion Creangă nr. 10, a sosit în 18 august la Călimănești, cu biletul de trimitere aferent. Cum la cabinetul medical nu se știa nimic de medicul de serviciu, a

intrat în vorbă cu un „pacient” care, în cele din urmă, l-a poftit să locuiască în camera lui (cu nr. 319, Vila Oltu 4), intrucît „el era localnic și internat de formă”. Și celălalt pat din cameră, ocupat în scris de Cheran Mihai, avea același statut. Datorită acestui soi de bunăvoință, inginerul craiovean a locuit, bine mersi, trei zile în vilă, pînă luni, 21 august, cînd apare doctorul Ridichie care-l trimite acasă, spunînd că internările se fac prin programări cu trei-patru luni înainte.

Inginerul Prunoiu a plecat cu primul tren ca de la un pom lăudat degeaba, urmînd să solicite prin poștă o programare la tratament. Dar nu l-a rămas clar cum unli localnici se pot interna de formă acolo (în răs-timpul respectiv unul chiar construindu-și o casă...).

Despre graba care se transformă în lipsă de simțămînt ne scriu niste bunici din Iași:

„Era ultima zi din sejurul nostru la hotelul „Bradul” din Vatra Dornei, adică în 21 Iulie. Atmosfera de tensiune de la recepție s-a repetat ca în prima zi a venirii noastre. Dimineața am mers să anunțăm că e posibil să mai rămînem cîteva oasuri peste ora 12, cînd ni se expira cazarea. Nepotica mea făcuse o indigestie, din care cauză am și pierdut trenul de dimineață pentru Iași. N-am găsit, însă, înțelegere la recepționera de serviciu, Prisăcaru, care, la ora 12 fix, pe un ton imperativ și nepoliticos ne-a poftit: „eliberați camera, veniți jos și predați cheia, nu avem ce discuta!”. Cum a fost posibilă această comportare? Chiar dacă acea cameră era foarte necesară, ni se putea explica asta mult mai civilizată, ca să nu mai vorbim de posibilitatea găsirii unui loc unde fetea putea sta întinsă pînă la trenul următor. Din fericire pentru noi, la ora 12,30 au sosit părinții copilei și am putut pleca dintr-un loc care ne-a stresat tocmai prin acreala unei părți a personalului”. (Familia Toltea din Iași, Piața Unirii nr. 3, bl. 3, sc. B, et. 1, ap. 4).

Desigur, lucrurile afirmate în scrisorile citate sînt, acum, imposibil de controlat de către redacția noastră. Le supunem, totuși, atenției forurilor în cauză tocmai avînd convingerea că mai sînt asemenea „oaze” în care serviciile turistice nu se ridică la înălțimea cerută. Și dacă, din rațiuni subînțelese, n-am recurs la intervenții critice pe parcursul sezonului estival, cu atît mai mult acum, într-un moment de bilanț al activității de turism, se cuvin semnalate toate aspectele survenite pe parcursul verii.

Cu alte cuvinte, așa cum, la început de sezon, am venit în întîmpinarea intențiilor organelor de turism, tot astfel, la încheierea lui e necesar să dăm curs și dorinței cetățenilor ca activitatea acestora să fie, în viitor, ireproșabilă — tot timpul și pe tît locul.

MARIA BOGDAN ■

Inerție mai grea ca piatra

Are o muncă grea, măsurată în fiecare zi de forța naturii. Așa s-a înfruntat din adolescență, mai întîi cu nepătrunsul pădurii, cu tăria esențelor — a fost tăietor de lemn —, apoi cu puterea pietrei. De ani buni s-a întors acasă, în județul Argeș, unde fazează și modelează celebra piatră ce a dat numele și renumele comunei Albești de Muscel. Așa l-am întîlnit, aplecat, cu simple și tainicele unelte ale meșteșugului său, deasupra unui bloc colțuros, abia venit din carieră, din care urma să scoată o anume geometrie monumentală, destinată să înno-bileze edificiul din noul centru civic al Capitalei.

Are și un nume predestinat, parcă, să învingă firea naturii. Îi cheamă Bizon, Ion I. Bizon, dar nu poate, în schimb, să învingă rezistența inerției și meteahna indiferenței unei funcționare. Vremea trece și el se află în pragul retragerii spre odihna binevenită. Își numără „bobi”, își adună anii de muncă, dar cu greu, cu greu. „Am 58 de ani — ne spune într-o scrisoare adresată redacției —, și mă pregătesc

pentru ieșirea la pensie, însă, cum am lucrat în mai multe locuri din țară, am dificultăți cu stringerea actelor doveditoare pentru vechimea în muncă. Această dificultate am întîmpinat-o în special din partea Întreprinderii forestiere Orșova, unde am fost om al muncii în perioadele: 1 mai — 26 octombrie 1959, 1 mai — 26 octombrie 1960, 1 mai — 20 iulie 1969. Am solicitat, în cîteva rînduri, în scris, să mi se trimită actele doveditoare că am lucrat acolo, ca tăietor de pădure, am trimis și un delegat, care a rugat frumos pe funcționara de la serviciul personal — în-vățămint — retribuirea muncii. A promis, a uitat. O fi mai greu să scotocești într-o arhi-vă și să expediezi o scrisoare decît să ciopești piatră ori să doborî un copac?... ”

Preludm întrebarea și o adresăm cadrelor de conducere ale Întreprinderii forestiere Orșova, județul Mehedinți, care dispun de mijloacele în-ărituite de lege pentru a-și determina lucrătorii să-și facă datoria.

C.I. ADAM ■

De curînd au avut loc la Berlin lucrările conferinței Organizației Mondiale a Sănătății consacrate combaterii alcoolismului. Participanții au analizat noi metode de prevenire și de combatere a acestui flagel social.

Mereu, ravagii

Pe tot globul pămîntesc alcoolismul a făcut nenumărate victime, în trecutul îndepărtat și pînă în prezent, nimicînd oameni, chinuînd și distrugînd familii, degenerînd copii nevino-vați, pricinuînd pagube enorme societății.

Situația agravîndu-se, lupta împotriva acestui viciu a luat formă planetară — în măsura pericolului — organizîndu-se acțiuni permanente antialcool. Lupta este însă foarte grea, deoarece alcoolicii inveterați pun o dirză rezistență la salarea lor, ca si narcomanii, preferînd suferințele cumplite ale sfîrșitului dramatic provocat de înșelătorul alcool care, „încălzește”, ametește, provoacă o falsă euforie, dar macină lăcom sănătatea, descompunînd organismul uman de viu, bețivii devenînd strigoi ambulanz, rebu-turi sociale și morale, în stare, uneori, să recurgă la gesturi abominabile, odioase.

Dincolo de uman

În paginile revistei „Flacăra” s-a mai vorbit despre Atelierul de machete al Întreprinderii de prezentare a Ministerului In-

dustriei Alimentare, cînd a fost relatat cazul unui fumător salvat de pe marginea mormintului. De astă dată însă, în spiri-tul prevenirii altora, ca semnal de alarmă, dezvăluim trista po-veste autentică a unui tînăr pic-tor, foarte talentat, fost anga-

care se scufunda. Mama nefericită a acestui apreciat pictor a rugat indurerată să nu i se mai permită să bea alcool dimineța sau în timpul lucrului, căci din cauza alcoolismului avea un ulcer foarte grav, aproape de perforație (fusesse și operat), precum și o ciroză alco-lică avansată. Fusesse internat pentru dealcoolizare de două ori. Dar, supus astfel unui regim rațional de protec-ție, spre binele lui, pictorul în-

se ocupe permanent de colegul aflat la cumpănă, la răscruce de viață. Redresarea sa a fost însă de scurtă durată. Între timp s-a căsătorit cu văduva unui prieten al său, care pie-rise într-un accident de auto-mobil. Se mindrea cu fetița or-fană de tată, excelentă la pur-tare și învățătură. Artistului plastic N.R. au început să-i apară broșuri cu legende isto-riche, povestiri, cu benzi cu zeci și sute de desene color create

Într-o amărită zi, cînd mama pictorului a deschis ușa, bucu-roasă, aducîndu-i de la librărie o nouă broșură desenată de el, s-a îngrozit de ceea ce i-au văzut ochii, zdrobită în inima de mamă. A dat un tipăt de spaimă, sfîșietor. Și sfîrșitul său tragic a fost simultan fiu-lui său. Jale peste jale. Lugu-bru. După trei zile, erau con-duși amîndoi pe ultimul drum de către soția și fiica adoptată, ca să fie apărute de necazuri, dar lovite acum pentru a doua oară de un sinistru destin. Le secasera lacrimile și se susțineau una pe alta ca să nu cadă din picioare de povara dublului doliu. Ca într-o tragedie anti-că, reală.

Așa și-a stins lumina, flacăra vieții, bunul, delicatul, omul plin de politețe și de gentilețe, pictorul de mari perspective de viitor, N.R., — cînd de-abia îm-plinise vîrsta de 40 de ani — regretat de toți acei care l-au cunoscut.

Molozul alcoolismului își devorează victimele fără milă, împingîndu-le la dezertări de la viață.

Cei în cauză să ia aminte! Viața trebuie apărută cu energie și zel, cu ardoare și vitejie, pînă la eroism, biruînd în cea mai grea bătălie, cu tine însuși.

MIHAI BĂDESCU ■

Aburul ce stinge lumina

În acest atelier. Contribuția sa la succesul expozițiilor era remarcabilă. Dar, soarele avea petele lui... Cînd se prezenta dimineața în studioul de lucru, nu putea pune mina pe penel înainte de a da setos pe gît, pe nerăsuflăte, o sticlă de țarie. Altfel, îi tremurau minile — și implora disperat această „gra-ție”.

Șeful atelierului, inventatorul Paul Nicolescu-Firu, îngrijorat, împreună cu colectivul alcătuit, ca un buchet, numai din artiști ai meseriei de machetist, s-au străduit să-l ajute să se smulgă din mlaștina alcoolismului în

genuncheat și înrobît de alcool, a încercat să se sinucidă. Cel mai necugetat, las și reproba-bil fapt pe care un om îl poate comite împotriva existenței sale. Așa cum nu ai voie să tei viața altuia, nu este îngăduit s-o ucizi nici pe a ta. Toate legile spirituale morale și sociale in-terzic și condamnă această crimă împotriva vieții.

A fost reardus din moarte în ultima clipă. Deocamdată... Din acel moment au fost însărcinați doi machetiști frunțași — și profesional și moral — (de altfel așa era întregul colectiv), Ion Bălan și Petre Eșanu, ca să

de el cu har. Succes moral și material. De-ar fi putut acum să se dezbrace de patină! Își cînta, ironizîndu-se singur: „În ce ești maestru frățioare?, în pictură sau în pahare?” Dar, cu toată hotărîrea de a se lăsa de băut din ziua căsătoriei (pe care o făcuse cu gîndul să o crotească cele două ființe ră-mase singure în încercările vie-ții), nu învinge vointa de a se salva, ci urgia alcoolismului care-i cotoipse singele, creie-rul, sistemul nervos, transfor-mînd un „Făt-Frumos” într-o ruină cu gînduri nefaste, ispi-tit de cumplita năpastă.

● La actuala sesiune a Adunării Generale a O.N.U., reprezentantul țării noastre a prezentat considerentele și propunerile României, ale președintelui Nicolae Ceaușescu cu privire la actuala situație pe plan mondial și direcțiile de acțiune în vederea realizării unor schimbări radicale în viața internațională. În documentul românesc sunt cuprinse propuneri menite să asigure respectarea strictă a principiilor de relații dintre state, propuneri și direcții de acțiune pentru oprirea cursei înarmărilor și trecerea la dezarmare, propuneri pentru încetarea tuturor conflictelor existente și aplicarea unor soluții echitabile, potrivit intereselor legitime ale popoarelor respective, precum și propuneri privind rezolvarea crizei datorităilor externe ale țărilor în dezvoltare, lichidarea subdezvoltării și edificarea unor raporturi echitabile între state.

● În intervențiile românești din cadrul Adunării Generale a O.N.U., al reuniunii

anuale a Fondului Monetar Internațional (F.M.I.) și Băncii Mondiale (B.I.R.D.) și al reuniunii anuale a miniștrilor de externe ai „Grupului celor 77”, se arată că singura abordare realistă și eficientă a problemei datoriei externe este soluționarea globală, politico-economică, pe baza unor criterii și principii care să țină seama de nivelul de dezvoltare a țărilor debitoare, de posibilitățile lor de plată, ca și de eforturile pe care acestea trebuie să le facă pentru dezvoltarea lor economică și socială. O asemenea abordare și soluționare este posibilă numai cu participarea tuturor țărilor, a celor bogate și a celor în dezvoltare, datornice, în cadrul unei conferințe internaționale sub egida O.N.U., unde să se stabilească măsurile ce trebuie luate, între care: anularea unei părți a datoriei țărilor mai sărace; anularea a tot ce provine din excesul de dobândă; reevalonarea pe termen lung a restului datoriei; per-

ceperea de dobânzi cu rate fixe, nedepășind 1-3 la sută anual; perceperea pentru creditele existente a unei dobânzi de 2-3 la sută. Ca membră a F.M.I. și B.I.R.D., se arată în intervențiile românești la lucrările forumurilor citate, România apreciază că organismele financiare trebuie să renunțe la practica de a condiționa creditele, de a le folosi pentru stimularea așa-zisei privatizări, a dezvoltării economice particulare, de a pune condiții politice la acordarea creditelor; dimpotrivă, creditele se cer acordate în primul rând sectorului public, de stat și cooperatist, pentru asigurarea dezvoltării proprii a fiecărei țări în dezvoltare, pentru progresul mai rapid al acestora și îmbunătățirea condițiilor de viață ale popoarelor.

● Ministrul de externe sovietic Eduard Sevardnadze, a declarat că în urma recentelor convorbiri avute cu președintele

S.U.A. și cu secretarul de stat american au fost deblocate pregătirile în vederea încheierii unui acord sovieto-american cu privire la reducerea cu 50 la sută a armelor nucleare strategice ofensive. El a subliniat totodată că la sfârșitul primăverii lui 1990 va avea loc o nouă întâlnire la vîrf sovieto-americană.

● În Namibia, în preajma proclamării independenței, a început demobilizarea forțelor represive „Koevoet” create de R.S.A. acum 10 ani pentru reprimarea activităților S.W.A.P.O. Apreciate la un efectiv de 1200 de persoane, aceste forțe au recurs adesea la acțiuni de intimidare împotriva populației namibiene și au participat la dispersarea demonstrațiilor acestora.

ION CODRU

Comentariul săptămânii

Planuri și speranțe

În Orientul Mijlociu există două focare de încordare majore — diferendul arabo-israelian și războiul civil din Liban. În spiritul principiilor care călăuzesc întreaga sa politică externă, România se pronunță pentru lichidarea punctelor fierbinți din Orientul Mijlociu, ca și din alte părți de pe glob, pe calea tratativelor. Referindu-se la conflictul dintre arabi și israelieni, președintele Nicolae Ceaușescu spunea de curând: „Ne pronunțăm ferm pentru o conferință internațională în problemele Orientului Mijlociu, pentru o pace trainică și justă, care să asigure poporului palestinian dreptul la autodeterminare, la existența unui stat independent propriu, precum și securitatea și independența tuturor statelor din zonă, inclusiv a Israelului”.

Desigur, drumul spre țelul final — retragerea Israelului din teritoriile ocupate și crearea unui stat palestinian de sine stătător, cu garantarea existenței Israelului — trebuie început într-un fel, trebuie, adică, făcuți primii pași. În acest sens, au fost elaborate în ultimele luni mai multe planuri. Ultimul din ele, datorat președintelui egiptean Hosni Mubarak, care de fapt reia cele mai multe din componentele planului anterior, al premierului israelian Yitzhak Shamir, are la bază instituirea unui dialog direct între israelieni și palestinienii, în toate etapele procesului de normalizare a relațiilor dintre ei. Planul prevede organizarea de alegeri libere și democratice în Cisiordania și Gaza, acceptarea de către Israel a principiului „teritoriilor în schimbul păcii”, garantarea libertății în timpul campaniei electorale, sistarea înființării de noi așezări evreiești în teritoriile arabe ocupate, participarea la alegeri și a palestinienilor din Ierusalimul răsăritean, supravegherea internațională a alegerilor, acceptarea de către Israel a rezultatelor scrutinului, un angajament israelian de a începe negocieri referitoare la o reglementare definitivă în decurs de 3-5 ani.

Acceptat de OEP, planul menționat a fost primit cu deosebit interes și în Israel. Numai că actuala coaliție guvernamentală este, după cum se știe, divizată în ceea ce privește căile de rezolvare a disputei cu arabii și aceasta s-a oglindit și în atitudinea față de propunerile de mai sus. Partidul Muncii consideră în general planul președintelui egiptean constructiv și eficient; ca atare, liderul acestui partid, Shimon Peres, a declarat că acceptă negocierea cedării teritoriilor ocupate, Cisiordania și Gaza, în schimbul păcii cu palestinienii. În ceea ce privește blocul Likud, al cărui lider este premierul Shamir, el respinge în esență trei puncte ale planului: principiul „teritoriilor în schimbul păcii”, renunțarea la construirea de noi așezări evreiești în Cisiordania și Gaza și participarea la alegeri a palestinienilor din partea de răsărit a Ierusalimului. Or, primul dintre aceste prevederi este esențial pentru o reglementare durabilă, definitivă a diferendului arabo-israelian.

Numeroși observatori sînt de părere că pentru Israel, care dorea de mult să găsească o cale de contact cu palestinienii și să organizeze alegeri în teritoriile ocupate, ocazia este foarte mare și ea nu trebuie pierdută, întrucît cu greu se va mai ivi alta. Să fie oare vorba de un început al rezolvării conflictului din Orientul Mijlociu? Omenirea ar dori să fie așa.

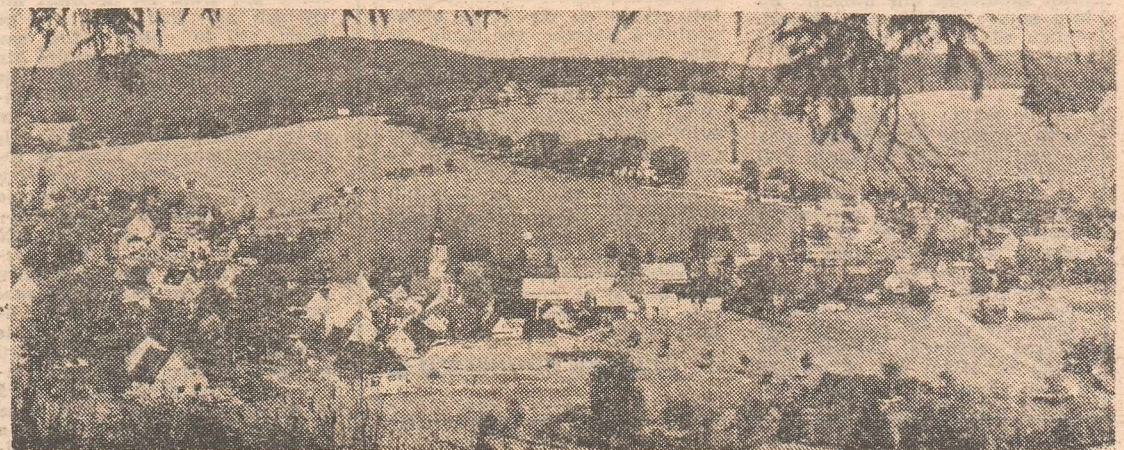
ION. D. GOIA

3,14159... Acest număr care este reprezentarea prozică a raportului dintre circumferința cercului și diametru este cunoscut în lumea matematicii sub denumirea de π și conține un număr infinit de zecimale. De aceea valoarea lui se ia în mod aproximativ. Dar încă de pe vremea lui Arhimede, îndrăgostiții de lumea cifrelor au căutat să obțină o valoare cît mai exactă a lui π . Postul „record mondial” fusese stabilit de japonezi în 1988. Bineînțeles că s-a folosit un computer (NEC), ajungîndu-se la 201 milioane de zecimale. Vorbim de fostul record mondial, căci în vara acestui an, la conferința internațională ținută la Institutul de tehnologie din Massachusetts, David și Gregory Chudnovsky, matematicieni la Universitatea Columbia, au anunțat determinarea lui π cu 480

de milioane de zecimale. Pentru a scrie numărul ar fi nevoie de 600 de mîle de hîrtie. David Chudnovsky susține că acest calcul este „cel mai ori-

Calcul

bil test pentru un computer”, necesitînd o multitudine de operații complexe, dar reprezentă totodată un mod riguros de verificare a calculatorului. Cei doi matematicieni nu au purces la acest calcul doar de a-morului matematicii. Ei au descoperit un nou algoritm care obligă computerul să se „auto-cerceteze”. Datorită lui pot fi verificate atît partea de software cît și de hardware. Lucrul



O pitorescă zonă turistică din R.D. Germană — localitatea Sosa

Ghicitori de miliarde (II)

În majoritatea lor, magii trăiesc și operează în Italia de nord — 47 la sută din total față de 31,5 la sută în centru și 21,5 la sută în sud. Regiunea cu cel mai mare număr de vrăjitori este iluminată și bine dezvoltată economic Lombardie. În zona industrială lupta este foarte aprigă și patronii apelează, pentru a-și ingenunchea concurența la vrăjitori, magi, prezicători, cititori în stele, cafea, palme și alte obiecte la fel de „misterioase”. Ar însemna că omul, cu cît este mai bogat, mai instruit, mai aproape de civilizație, cu atît mai mult se lasă dominat de ocultism, de practicile magice care-l oferă, contra unor sume substanțiale, senzația de apărare din partea tuturor rețelilor? Regiunea cea mai puțin populată cu specimene clarvăzătoare este Basilicata, cea mai săracă din Italia.

S-a schimbat însăși structura intelectuală a ghicitorilor — 64,2 la sută au studii medii, iar 8,6 la sută sînt licențiați. Ei își iau puterea, relevă sondajul, de la Dumnezeu în persoană care-i sfătuiește și-i ajută (56,7 la sută din magi), procent normal într-o țară catolică, de la unele Forțe Misterioase (21,3 la sută); de la Natură (11,2 la sută) și de la Psiche (7,8 la sută). Adesea și cu bucurie operatorii ocultismului, pentru a transmite pacienților întreaga lor energie, transformă sesiunile lor ezoterice în sesiuni de masaj. De diferite tipuri. Aproape 60 la sută din magii bărbați admit că masajul erotic este foarte folositor pacienților. Ce spun

ele nu se știe. Cred pacienții în toate acestea? Cu ochii închiși devreme ce 70,8 la sută din cei intervievați au declarat că sînt extrem de satisfăcuți și de previziuni și de cît plătesc. În general se începe de la 100 mii lire expediate prin poștă împreună cu fotografia, o suviță de păr și o bucată din lenjeria intimă. E primul contact. Răspunsul, plătit cu 200 de mii, este stereotip: „Sînteți un caz particular. Trebuie să aveți încredere în propriile forțe și totul se va aranja. Veniți la mine și vă voi învăța”. Urmează sesiunile care durează maximum 10 minute și costă 150 de mii bucata. E, dacă vreți să-l faci rău cuiva, să-l lipsești de toate forțele pozitive, te costă 6 milioane. Victimele atracțiilor fatale trebuie să plătească 2 milioane pentru a se face iubite. Dar, dacă porți asupra ta un blestem de moarte, numai 20 de milioane te pot salva.

Se poate deveni mag? Majoritatea ocultistilor pledază pentru nativitatea acestor rare calități. Dar există destule „școli” și „academii” care contra unor sume fabuloase te pot face orice.

Oamenii de știință italieni nu se lasă însă dominați de asemenea practici care speculează prostia, credulitatea, incultura. Avînd alături două premii Nobel pentru fizică — Rita Levi Montalcini și Carlo Rubbia — ei au înființat „Comitetul italian pentru controlul afirmațiilor asupra paranormalului” care-și propune, pe scurt, să dezmințe mașinările vrăjitoriei și magiile ezoterice, misterioase.

IOAN ROȘCA

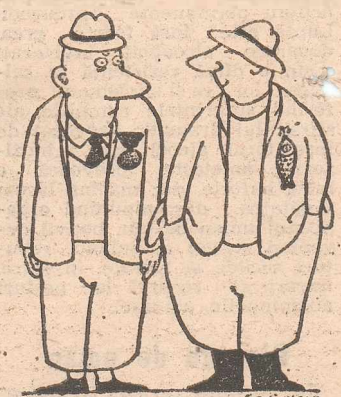
S. F. și contemporaneitatea

Ray Bradbury nu seamănă deloc cu cartea sa „Cronici martiene”, istorisiră plină de melancolie, evocînd o civilizație antică, delicată, spulberată de pămînteni zgometosi și vulgari. Dimpotrivă, cei care îl cunosc îl caracterizează drept un american clasic, plin de optimism și de încredere în viitor, convins că progresele tehnice nu au dus decît la bine. Autorul american este, de altfel, un om multilateral care a scris mai multe cărți de poezie, publică regulat articole despre arhitectură în revista „Designer West”, a colaborat, în calitate de consultant la crearea zonelor „Spaceship Earth” (nava spațială Pămînt) și „Lumea lui Jules Verne”, în parcul de distracții „Disneyworld” din Franța. A scris, de asemenea, opere, balete care se execută cu regula-

ritate, piese de teatru și în prezent, împreună cu Jimmy Wel scie scenariul pentru un muzical. Totuși, el nu se dezice de opera lui în domeniul S.F. (Science Fiction): „Noi creatorii de povestiri științifico-fantastice — declara el recent revistei italiene L'Espresso — sîntem scriitorii cei mai importanți deoarece scriem despre singurele lucruri care contează cu adevărat: cursa în spațiul cosmic, reconstrucția orașelor, impactul tehnologiei”. Mai mult chiar, el respinge afirmațiile celor care susțin că S.F. ar fi căzut în desuetudine. „Nu există o scădere a interesului! Oriunde mă duc sînt scriitorul cel mai popular. Cărțile mele se cîntesc în toate școlile americane, sînt best-seller-uri în țări ca U.R.S.S. și Japonia, iar conferințele mele se bucură întotdeauna de afluență de public. Cîntărești de rock, ca David Bowie, Ringo Starr sau Rod Stewart mă adoră. Să spun drept acest lucru mă interesează mai mult decît opinia vreunui critic plin de fier. Mai ales tinerii cred în viitor”. Ray este un entuziast al explorărilor spațiale, arătînd că în ce privește costurile mari ale acestora „ar fi mai bine ca banii să se cheltuiască în acest domeniu decît pentru tancuri și puști”, subliniînd că „numai cu unu la sută din bugetul nostru militar, alocat pentru exploatarea spațiului s-ar realiza lucruri grandioase”. Oare ce sens ar avea universul dacă nu l-am explora? Bradbury răspunde ferm: „Cred că viața ne-a fost dată pentru așa ceva.” Caracterizîndu-se drept un „comportamentist optimist”, scriitorul apreciază că fiecare dintre noi trebuie să încerce în permanență să facă un pas înainte spre mai bine în orice privință.

ROMEO NĂDAȘAN

Lumea se amuză



După N.B.I.

Terra încearcă „să înțeleagă“ cutremurele

Reuniune balcanică la Vrnicioaia

După cum se cunoaște, zona Balcanilor este alături de anumite regiuni din cele două Americi și Asia, unul din focarele în care „revolta“ pământului — cum numea cineva plastic seismele — se manifestă cu o accentuată frecvență și tenacitate.

Recent la Vrnicioaia — județul Vrancea s-au derulat lucrările primei reuniuni a celei de-a 11-a grupe de lucru coordonate de țara noastră a Comitetului Permanent de Coordonare a Riscului Seismic în regiunea Balcanilor. Manifestarea, care a reunit cercetători din Grecia, Albania, Bulgaria și firește România — a demonstrat necesitatea colaborării zonale, într-un domeniu atât de complex cum este predicția cutremurelor. Să remarcăm preocupările constante, concrete privind cercetarea fenomenului și prognozarea lui, ale Centrului de Fizică a Pământului și Seismologie al Institutului Central de Fizică din București. Centrul amintit își întreprinde și finalizează cercetările în domeniu sub înaltul patronaj al Programului Națiunilor Unite pentru Dezvoltare (P.N.U.D.) și Organizația pentru Cultură, Știință și Educație al Națiunilor Unite (UNESCO). De subli-

niat, de la început caracterul umanitar, misiunea de emancipare prin predicție a atitudinii colectivității umane față de eventualele seisme. Vrnicioaia, localitate cu nume care nu mai trebuie comentat, a devenit prin dotarea excelentă a stației seismologice de care dispune un adevărat centru european al preocupărilor din domeniu. De apreciat organizarea excelentă a reuniunii, fapt datorat C.F.P.S. București și Uniunii Balcanice de Fizică și, în mod deosebit, Consiliului Popular Județean Vrancea. La Vrnicioaia, ca și în zona epicentrală Mărășești, la poligonul de predicție Odobesti și în zona de penetrație Soveja — Leșca — Tulnici, s-a putut demonstra modul în care, pe baze noi, științifice și eficiente în țara noastră s-a asigurat organizarea sistemului de seismologie, inginerie și veghe seismică, baza materială necesară aplicării metodelor și tehnicilor de predicție. Schimbul de opinii a concurat la ideea în virtutea căreia trebuie să se cunoască progresele ca și dificultățile din unele țări, de aici și necesitatea perfecționării și pregătirii în domeniul protecției antisismice.

Participanții la reuniune, constatând că predicția de termen lung este un bun deja realizabil, accesibil, au căutat de acord că accentul, în faza actuală, trebuie pus pe dezvoltarea și testarea de metode și proceduri pentru predicția de termen me-

diu, care din o astfel de predicție (de termen mediu) ar specifica o diferență temporală de apariții a unui șoc principal cu o precizie de ordinul lunilor. Experții au întocmit o listă a celor mai semnificativi și utili precursori, după cum urmează: seismologici (scheme de calm seismic, lacune seismice, regularități în producere, scheme de migrații, variații ale unor parametri ai actualității seismice, preșocuri, etc), geodezici (deformări ale crustei, fluctuații ale nivelului apelor freactice), geofizici (geomagnetici, geotermici, curenți telurici, etc.) și geochimici (emanații radon, etc).

Cei mai relevanți precursori (parametri) b — din relația de recurență a seismelor —, lacunele seismice, deformările crustale) au fost discutați și analizați cu accent pe compararea tehnicilor de determinare și integrarea metodologiilor de lucru.

Din discuția purtată cu dr. Cornelius Radu, reprezentant național în Comitetul permanent de coordonare pentru Rețeaua de reducere a riscului seismic în regiunea Balcanilor și dr. Vasile Mirza — coordonatorul echipei de lucru nr. 11, a reușit succesul deplin al reuniunii, utilitatea sa științifică în predicția cutremurelor, perspectivele colaborării internaționale în acest domeniu.

NICOLAE DRULEA ■

În abisul Nankai

Între 8 august și 10 septembrie a.c. s-a desfășurat campania franco-japoneză Kaiko-Nankai: timp de 35 zile, un mic submarin, Nautilus a coborât de douăzeci și patru de ori în abisul Nankai din apropierea Japoniei, care marchează scufundarea „plăcii Filipine“ sub „placa Eurasia“ a cărei margine orientală susține arhipelagul japonez.

Scufundarea amintită, care reprezintă un proces permanent și inexorabil, ce progresează în ritmul de 3 centimetri pe an amenință întreaga coastă sud-estică a insulei Honshu (cea mai mare dintre insulele japoneze) în forma unui violent cutremur. Cel puțin la fel de puternic ca seismul din 1854, a cărui magnitudine depășea gradul 8. Cutremurul așteptat va fi — se apreciază — și mai grav în ce privește sacrificiile umane și pagubele materiale întrucât această regiune din Japonia este în prezent mult mai dens populată și mult mai puternic industrializată decât în momentul catastrofei înregistrate în secolul trecut. Amenințarea este atât de reală încât populația este supusă de câțiva ani, la repetiții generale în cadrul cărora se explică cum trebuie proce-

dat, ce trebuie făcut și mai ales ce nu trebuie făcut în caz de catastrofă seismică. Dar nimeni nu este în măsură să poată prevedea cînd și unde se va produce viitorul cutremur.

În 1985 campania franco-japoneză Kaiko avusese loc cu ajutorul submarinului Nautilus — pe atunci nou-nou — în câteva abisuri, gropi oceanice situate în zona coastelor pacifice ale arhipelagului japonez. Campania sublinia rolul pe care îl joacă apa în mecanismele de subducție (scufundarea unei plăci terestre sub alta, imediat învecinată). În cazul Kaiko-Nankai, placa „Filipine“ care este acoperită de sedimente imbibate cu apă — provenind din insulele japoneze amplasate în imediata apropiere — tinde să afunece sub marginea plăcii „Eurasia“.

O mică parte dintre aceste sedimente urmează placa purtătoare îndeplinind rolul de lubrifiant al acesteia. Dar cea mai mare parte din sedimente nu trec: ca și cum ar fi împinse de un bulldozer se string, se acumulează de milioane de ani „în prismele de acumulare“ în imediat contact cu marginea plăcii „Eurasia“ și, anul acesta, cercetătorii de pe Nautilus au constatat că acest material dens moale, este cutat în formă de falii, deformat până într-atît încît să semene cu un lant murtos.

Campania Kaiko din 1985 demonstrează în legătură cu „prisma de acumulare“, existența de resurgente de apă, încărcate cu

metan (cantitatea de metan în apă e de cîteva părți la un milion; puțin deci, dar oricum de o mie de ori mai ridicată decît în apa de mare normală) semnalate de „oaze“ populate de clami (mari scoici) viermi uriași, crabii și alte animale neobișnuite. Specialiștii se conving tot mai mult că circulația apei prin sedimente joacă un rol esențial. Este posibil ca variațiile în ce privește debitul și temperatura acestei ape, aflată în circulație, să reprezinte semnale care anunță un seism iminent avînd în vedere presiunile care se acumulează la marginea gropilor înaintea seismelor și care scad brusc odată cu începerea cutremurului.

Submarinul Nautilus a instalat, în orice caz, pe fundul oceanului, mai multe aparate, care urmează să măsoare permanent și continuu — dar indirect — debitul de apă în primul strat de 50 cm. de sedimente. Din trei în trei luni o serie de nave japoneze vor recupera aceste stații submarine, cu ajutorul unui sistem de acționare cu semnale acustice.

Încă de pe acum se știe că debitul este un element mult mai important decît se credea, pînă de cîrind chiar în cercurile de specialitate. În așa măsură încît circulația apei în toate „prismele de acumulare“ din toate abisurile și gropile oceanice din lume să joace un rol în balanța chimică globală a apei oceanului planetar.

ȘTEFAN UDRESCU ■

Universul muzicii

■ După evenimentul reprezentat de L.P.-ul „Secunda 1“, al lui Mircea Baniciu, casa de discuri „Electrecord“ îi răsfață pe tinerii melomani cu o frumoasă recoltă în această toamnă — discuri semnate de: Mihai Păcorșchi, Valeriu Sterian și Compania de sunet, Riff și Mircea Vintilă, fiecare dintre acestea meritînd o prezentare detaliată, pe care o vom face în edițiile viitoare ale rubricii. ■ Michel Polnareff revine în atenția generală cu un nou disc single, înregistrat la casa „C.B.S.“ sub titlul „Good bye Marylou“. ■ După îndelungate pregătiri și mai multe amînări, mult-anunțatul „Liberty Show“, care trebuia să aibă loc pe hipodromul Vincennes, s-a desfășurat, în fine, pe data de 2 septembrie, la Arenele Frejus. Stevie Wonder, Rod Stewart, Duran Duran, Cyndi Lauper, The Bangles, cărora li s-a alăturat sovieticul Boris Grebensikov, au susținut nouă ore de concert care au fost retransmise în 23 de țări. ■ Grupul Holograf s-a s-a întors dintr-un turneu de mare succes în U.R.S.S., turneu susținut împreună cu soliștii: Loredana Groza, Anca Turcașiu și Mihai Păcorșchi. ■ Grupul Aerosmith, binecunoscut în anii '70 în Statele Unite (și nu numai) încearcă să... decoleze din nou: au fost programate primele concerte în Anglia după... 12 ani, turneul britanic din luna noiembrie urmînd să prefăteze lansarea celui de-al zecelea L.P. al grupului. ■ Binecunoscutul

actor Eddie Murphy este un admirator declarat al lui Elvis Presley. Recent, pasiunea sa a atins un paroxism... financiar: Eddie s-a răsfățat cumpărîndu-și... trei mașini Cadillac Eldorado, modelul preferat al regelui rock'n roll-ului! ■ Diana Ross (45 ani) și Whitney Houston (25 ani) își dispută rolul Josephinei Baker în filmul „Naked at the feast“, dedicat celebrei vedete din anii '20-'30, film proiectat de cîteva ani. ■ „Iron Man“ — noul L.P. al lui Pete Townshend — este axat pe un text adaptat după o poveste pentru copii de Ted Hughes. Roger Daltrey, John Lee Hooker și Nina Simone se numără printre „povestitori“. ■ Jack Nicholson are gusturi „la zi“: după ce i-a cerut lui Prince muzica filmului „Batman“, se străduiește să îl convingă pe Bono, solistul grupului U-2 să scrie muzica pentru „Chinatown — 2“. ■ O știre de ultimă oră: astăzi, 6 octombrie, la orele 18.00, la Centrul de Creație și Cultură Socialistă „Cîntarea României“ al sectorului 4 — un nou concert cu grupul „Roata“. ■ Și, în încheiere, așa cum am promis, o nouă știre caldă... de acum un sfert de secol: în trupa Long John Baldry, care concertează la Town Hall, din Birmingham, apare și un tînăr timid, blond spălăcit, dar care dă oarecare semne de talent. Nu este altul decît cel care șase ani mai tîrziu va dinamita toate top-urile lumii cu single-ul „Maggie May“ — Rod Stewart!

PAUL NANCĂ ■

BREVIAR ȘTIINȚIFIC

Fîntina în stratosferă

Oamenii de știință au stabilit că troposfera și stratosfera sînt separate prin tropopauză, zonă prin care curenții calzi ascendenți nu pot pătrunde în părțile superioare ale atmosferei. Chiar dacă uneori aerul cald pătrunde puțin în stratosferă el recade repede, din cauza răcirii provocată de temperaturile scăzute de aici, ce ating și minus 40 grade Celsius. Deci stratosfera nu are curenți verticali și ca urmare ea trimite regulat, dar numai în jos, la altitudinile mai înalte ale troposferei, din luna aprilie și pînă în octombrie, un aer uscat și bogat în ozon. Pentru a compensa această mișcare în jos este nevoie însă și de o mișcare inversă. De aici și interesul de a se ști dacă cerul are locuri prin care să se poată evacua aerul, inclusiv produsele noastre cel-poluează.

În anul 1985 Edwin Danielsen, de la N.A.S.A. prezintă pentru prima dată un model al unui fenomen necunoscut pînă acum și pe care l-a numit „fîntina stratosferică“. Este vorba de locul unde troposfera erupe ca un izvor, ca un gheizer aerian, străpungînd tropopauza. „Fîntina“ la naștere din întîlnirea marilor curenți, respectiv a celor convergenți intertropicali

de nord și de sud și a musonului, energii fantastice care amorsează „pompa“. Aerul cald și umed din aceste regiuni, cele mai ploioase din lume, este „înghițit“ de norii cumulonimbus, unde prin condensarea vaporilor de apă este reîncălzit, ceea ce face să se accelereze înălțarea. La 15 kilometri deasupra Terrei picăturile de apă devin cristale de gheață. „Fîntina“ amorsată de „pompa“ aruncă în fiecare secundă, din noiembrie și pînă în martie, șapte milioane tone de aer din troposferă în atmosferă. Enormă diferență termică, respectiv de minus 40 grade Celsius, cit are norul și temperatura de plus 30 grade Celsius, la nivelul mării creează o cerere de aer suplimentar, care forțează și mai mult „exploziile“ aeriene. De cîrind, pentru prima dată, un balon-sondă pilotat s-a putut apropia de această zonă, pînă acum total interzisă. El a transmis informații excepționale referitoare la enorma „fîntină“ care evacuează și reciclează atmosfera poluată, din noiembrie și pînă în martie, „gheizer“ instalat în nord-estul Australiei. În ultima vreme o altă „fîntină“ de dimensiuni mult mai mici a fost descoperită și în regiunea Panama a Americii Centrale. Studiile fiind în curs este posibilă descoperirea și a altor asemenea „izvoare“ și în alte regiuni ale globului.

AUREL DIANU ■

Cazul ce îl povestesc demonstrează o dată în plus, că filozoful care a spus că „întîmplarea este nebulun joc al soartei“ a avut dreptate și nu puțin. Nu ne vine a crede că, uneori, că trecerea noastră în neîntîlnă a depins de cîteva centimetri, secunde sau de alți factori extrem de diverși și de aceea extrem de dificil să-i enumerăm. Strada excelează în furnizarea unei asemenea cazuistici. O bucată mărișoară de sticlă provenită dintr-un geam spart la etaj, a căzut pe trotuar, ștergînd literalmente în picajul său trupul epilașului ținut în brațe de mama sa. Un autoturism „năuc“ din pricina licorilor serbice de stăpînului său, după ce a „dat binețe“ bordurilor trotuarelor de o parte și de alta a străzii și a „mingînat“ coaja castanilor în floare, s-a suit pe un refugiu de tramvai, „ocupînd“ locul unui bărbat, ce tocmai atunci făcuse doi pași înapoi pentru a solicita „foc“ de la un fumător aflat în imediata apropiere. Dacă nu-și uita bricheta acasă, figura de sticlă în chenar la o rubrică știută de fiecare. Dar cîți șoferi și pasageri nu s-au salvat ca

prin urechile acului de „mușcătură“ simpaticilor lor parteneri de drum care, ca niște dulăi scăpați din lanț, s-au repezit în pomi, garduri, case ori s-au înfipt în alte obstacole ce s-au încăpătînat să nu le lase calea liberă!

Omul intrase la Secția financiară pentru a-și achita niște taxe. Urcase mașina pe trotuarul larg din fața instituției. Jucase în lungul lui carieră automobilistică nu o dată rolul lui „Stan Pățitul“, autoturismul fiindu-i mai mult, sau mai puțin șifonat în timp ce aștepta ca un cal blind, lipit cu roțile de trotuar, revenirea stăpînului. Nu-i trebuia decît cîteva minute să-și rezolve treburile și bărbatul tocmai se îndrepta spre ieșire, cînd un cunoscut îi apărură în cale urend scările. Unul dintre aceia care dispun întotdeauna de o tolbă arhiplină de subiecte și întîmplări din cele mai diverse, bucurăși și ti le depene pe indelete. Dispun veșnic de timp și nu scapi ușor de ei. Sint ca muștele ce ti se învîrt vara în jurul capului, insecte a căror obrăznicie nu are limite. „Trebuie să inventez ceva, astfel

nu scap de el și sînt pierdut. Mă duc la spital, am pe cineva grav bolnav acolo. Fără un motiv serios cu asta nu țin. Și așa nu știu ce șanse de scăpare am“. Adoptă o mină potrivită cuiva ce se află în asemenea situație. Își strînseseră minile. Amatorul

Cronica șoselei

O.Z.N.-ul brici

de discuții interminabile radia de bucurie. Găsisse în sfîrșit pe cineva care întotdeauna îl asculta cu pacientă și interes. „Dar ce-i cu mura asta a ta? Nu te știu cartofor să fi pierdut la cărți, sănătos tun ești, armator să fi se fi scufundat vreo corabie nu, atunci?“ Bărbatul schiță în cîteva cuvinte povestea cu spitalul și dădu să-și ia rămas bun. Interlocutorul său nu era însă omul care să se dea bătut

cu una cu două. Tăbări pe șofer cu o ploaie de întrebări, remarcări, păreri, sfaturi. „La ce spital e internată ruda ta? Cine îl tratează? Ce medicație i-a prescrip? Dar cu tensiunea cum stă? Pentru cardio-vasculari nu-l cel mai bun spital. Nici medicul nu e stranic. Îl știu. Notează, o să-ți recomand o bibliografie. Să vii să-ți văd rezultatul analizelor, radiografiilor...“ „După cite știu nu ești medic...“ îndrăzni pilotul să remarce. Interlocutorul îl săgetă cu o privire și trecu la un expozeu pe tema superiorității cunoștințelor unor bolnavi față de cele ale specialiștilor. Enumera tocmai tratatele, lucrările studiate de el, cînd, șoferul, profitînd de privirea îndreptată spre un gheșeu, a „cardiologului“, unde se pare că depistase o nouă victimă, își luă rămas bun și se îndreptă cu pași mari spre ușă. „Să-mi telefonezi, mai am să-ți dau niște sfaturi foarte importante. Păcat că te grăbești!“ îl auzi pilotul pe bolnavul de logoree. Tocmai cînd omul mai avea cîteva pași pînă la mașină ceva lucios și plat ca un fel de farfurie zburătoare li trecu prin

fața ochilor și se înfipse în partea din spate a frumoasei sale mașini gri-antracit metalizată. Mii de tîndări filmate parcă cu încetinitorul se răspîndiră în toate părțile lucind ca niște diamante puse în valoare de razele generoase ale astrului. Cînd se dezmetici, șoferul observă că mașina nu mai are geamuri, iar prin tabla caroseriei se vede interiorul. Un pas în plus ar fi fost suficient ca O.Z.N.-ul (ce era de fapt banala ușă a unui „greu“) să se transforme într-un veritabil brici. „Urgență“ sau „Nr. 9“ s-ar fi dovedit deznădămintul cel mai „blind“ al incidentului. Bărbatul ascultă acum, fără să audă senza neobișnuită a șoferului basculantei. „Sefu“ eu am legat-o cu sîrmă, dar dacă n-a ținut ce-se eu de vină?... Reflectă la coasa „doamnei“. Cînd de aproape i-a trecut pe lîngă cap. Și la omul cu vorbăria lui, care, reținîndu-l cîteva clipe în plus, l-a salvat de la moarte. Nu hotărît nu, maxima lui Titus Livius „întîmplarea e învățătorul neghiobilor“ e totuși prea dură.

VICTOR BEDA ■

Correspondență din Moscova

Primul titlu mondial pentru boxul românesc

Cel mai tânăr campion mondial al celei de-a V-a ediții a competiției supreme, de la Moscova, este, o știți de aproape o săptămână, reprezentantul României la categoria semimijlocie Francisc Vastag, autorul unui superb succes și al unei premii absolute pentru pugilatul nostru. O victorie pe care o anticipam și în corespondența de săptămîna trecută, pe care o anticipam, o speram de mai multă vreme, de cînd Vastag ne-a impresionat, nu atît prin titlurile de campion mondial și european de juniori, cît prin valoarea sa sportivă și umană, prin stilul său combativ, generos, prin cumintenia în afara ringului și „răutatea” între cele patru laturi ale careului magic. Vastag este, într-un sport dur, pe care nu poți să-l păcălești, boxerul care „face pasul înapoi” doar pentru a lovi mai bine, și cînd urcă treptele ringului al certitudinea că va da totul, indiferent de adversar! Așa cum a făcut și în finala cu experimentatul Siegfried Mehnert, cu șapte ani mai în vîrstă, dublu campion european, cîștigător al „Cupei Mondiale”, medaliat la Olimpiadă. Dar despre noul campion mondial veti afla mai multe în interviul alăturat. În rîndurile ce urmează ne vom opri la cîteva succinte considerații asupra ediției moscovite a campionatelor lumii.

În ce privește delegația noastră, trebuie să spunem că ea și-a făcut datoria, și dacă la „aurul” cucerit de Vastag nu s-a adăugat decît „bronzul” lui Rudel Obreja (care ar fi trebuit să fie cel puțin argint, dar arbitrii au văzut altfel...) nu-i lipsit de interes să observăm că în patru cazuri boxerii noștri au fost eliminați de viitorii campioni mondiali! Apoi, am prezentat sportivi tineri și foarte tineri, de reală perspectivă, iar în cîștigamentul final neoficial pe națiuni am ocupat un meritoriu loc 5, fiind precedați doar de U.R.S.S., Cuba, R.D.G. și S.U.A., adică de singurele țări (din 43) care au prezentat garnituri complete.

Gazdele, cum a început, din păcate, să devină o regulă, și-au tăiat partea leului, dublindu-și aproape numărul titlurilor obținute pînă în prezent la C.M.: 5 acum, față de 6 obținute în toate celelalte 4 ediții precedente. În unele privințe a invins valoarea competitorilor, dar în altele a fost vorba de arbitraje pînă la urmă (cazul Agopkohan-Obreja este notoriu, televiziunea sovietică nereluind meciul nici în seara respectivă pe programul 1, nici a doua zi, pe 2...), problema judecătorilor reprezentînd, în opinia noastră, cauza principală a punerii sub semnul întrebării a prezenței boxului la viitoarele olimpiade, situație evocată cu insistență aici, atît pe culoarele centrului de presă, cît și în (prea rarele) întîlniri pe care le-am putut avea cu reprezentanții A.I.B.A. A fost organizat chiar un seminar cu tema „Boxul olimpic, astăzi”, dar lucrările prezentate au ocultat delicatul subiect, concentrîndu-se asupra protecției boxerilor. Or, după cum ne-a declarat o persoană avizată, dr. Ștefan Sihota, președintele comisiei medicale a federației noastre și membru al biroului federal, prezent aici în calitate de observator, statistici foarte serioase plasează boxul în coada clasamentului privind pericolozitatea, iar măsurile de protecție luate în ultimii ani reduc sensibil riscurile de accidentare. Soluția se află, deci, în altă parte, dar se pare că ea nu prea este luată în seamă. Despre masina de punctaj, pe care am mai prezentat-o în această pagină în luna martie, puține lucruri de spus. Ea dă, într-o primă fază, o impresie de obiectivitate, dar după cum s-a demonstrat din plin aici poate fi manipulată și într-un sens și în altul... experiență să fie...

Atît, deocamdată, de aici de la Moscova, unde boxul românesc și-a înscris în palmares singurul titlu care-l lipsea, reînnoind frumoasele tradiții ale victoriilor finale și dîndu-ne mari speranțe pentru viitoare succese. Felicitări, și spor la treabă!

— Am auzit, Francisc Vastag, că joci foarte bine fotbal. Așa-i?

— Eu știu, cred că da. Oricum, îmi place, dar boxul mi-a cerut și acest sacrificiu: să nu pot juca fotbal în preajma unor competiții importante. Adică, în ultimii 2-3 ani, mai mereu...

— Și totuși ai început cu fotbalul.

— Da, la Reșița am vrut să mă fac fotbalist. Într-o vacanță, însă, fratele meu geamăn, Zoltan, care juca fotbal la juniorii republicani ai Reșiței, dar trecuse și pe la sala de box, m-a îndemnat să văd și eu cum e cu acest sport. Aici am avut „ghinionul”...

— Nu pot spune asta nici în... „ghilimele”, mai ales că te văd aruncîndu-ți cam des privirea spre medalia de aur de campion mondial de box...

— Aveți dreptate, acum văd altfel lucrurile... Am fost văzut atunci de un extraordinar pedagog, Vasile Bala, primul meu „maestru”, care a reușit să-mi schimbe intențiile.

— Asta se întimpla...

— Acum vreo 6 ani. De atunci, am mai învățat cîte ceva (nu destul, credeți-mă, deși sint campion mondial), apoi au venit victoriile calităților, cum li s-a spus, native — titlurile de campion mondial și european de juniori.

— Succese importante într-un început de carieră, dar neconfirmate imediat, mai ales la Olimpiadă.

— Am fost nărod, cum spune colegul meu de cameră și de destăinuirii, Adrian Mărcuț. Anul trecut, la Olimpiadă, luptam pentru o medalie și am vrut să „termin” mai repede, în sferaturi, un meci pe care îl dominasem clar. O lovitură considerată sub centură cu 23 de secunde înainte de final, puțin „teatru” din partea adversarului, și am fost descalificat.

— Vrei mai mereu să lovești decisiv, deși acum, mai ales după introducerea acestei mașini de punctaj contează mai

mult să dai multe lovituri, chiar mai ușoare.

— O fi, dar eu nu prea pot să merg „la ciupeală”. Acolo, în ring, absolut izolat de lumea exterioară (noi, să știți, nu prea auzim nimic în focul luptei)

Francisc Vastag: „E doar începutul!”



Fotografie de EDUARD ENEA

Îmi doresc victorii fără dubii, asta-i stilul meu...

— Poți să-mi descrii, rundă cu rundă, finala mondială cu Mehnert?

— Finala a început, cred eu, cu mult mai înainte, de la palmaresul meu (12-0) cu boxerii din R.D. Germană. Deși mai vechi în ring decît mine, l-am simțit pe Mehnert puțin crispat, dădea „pămăfuri”, cum spunem noi loviturilor lipsite de forță. Tocmai el, care în turul

precedent îl trimisese de două ori la podea pe cubanezul Lemus. Apoi, avînd de-a face cu un stingaci, m-am hotărît să lovesc nu cu directa de stînga, lovitură mea preferată, ci cu croșeul, peste brațul din față al adversarului, tactică reușită în prima repriză. În rîndul doi, am simțit că pot să fac mai mult, și aici, cred, s-a decis soarta finalei. În ultima parte, Mehnert a revenit, eu cam obosisem, am dat și mult în gol, campionul european știe să evite loviturile, ceea ce explică și scorul egal al reprizei a treia înscris pe buletinele de punctaj.

— Dacă nu mi-ai fi spus toate acestea la atît de puțină vreme după victorie aș fi crezut că ai revăzut înregistrarea meciului.

— La o astfel de performanță, cu toate calitățile fizice, nu poți ajunge dacă nu știi să-ți analizezi fiecare meci, fiecare acțiune. Eu, să știți, sint cel mai sever critic al evoluțiilor mele.

— Spune-mi, Feri, nu crezi că ai avut și puțină șansă la aceste „mondiale”?

— Nu, nu cred. E-adevărat, în „sferturi” am stat, adversarul meu fiind oprit de medic să boxeze. Dar eu sint un boxer căruia nu-i convin pauzele prea lungi — și aici am cam avut —, care îmi intrerun intrarea în formă. Iar în semifinale am avut în fața mea un medaliat olimpic, englezul acela, foarte dur, ca să nu mai vorbim de finala cu Mehnert, poate cel mai bun semimijlociu din ultimii 5-6 ani.

— Asta pînă la 30 septembrie 1989, de cînd campion mondial al categoriei este Francisc Vastag!

— Într-adevăr... dar să știți că nu-i decît un început. Am și început să mă gîndesc la titlul olimpic. Pînă atunci n-am decît un gînd să mă duc la Reșița, mi-e dor de ai mei, nu prea l-am văzut în ultimii ani.

— Drum bun!

LUCIAN OPREA

Se apropie de final cea de-a 27-a ediție a „Turului României” la ciclism. Traseul din acest an cuprinde 1137 km împărțiți în 8 etape și întinși pe „bucă” București — Buzău — Municipiul Gh. Gheorghiu-Dej — Piatra Neamț — Miercurea Ciuc — Tirgu Mures — Alba Iulia — Rimnicu Vilcea — București. Participă șapte echipe din țara noastră și alte trei — din U.R.S.S., Bulgaria și Turcia.

Startul s-a dat duminică trecută, pe 1 octombrie, deși ciclismul ne obișnuise să fie o competiție a verii, cu sosiri somptuoase, cuplate cu alte manifestări sportive de mare popularitate.

După trei etape, liderii erau Valeriu Buduroi (la individual) și echipa României B.

Correspondență din New York

Din nou, Paula Ivan

A fost din nou primăvară pe ulița noastră. A fost din nou sîrbătoare pentru atletismul nostru, vreau să spun, cu gîndul la ceea ce simbăta trecută s-a întîmplat la New York. Metropola de pe coasta Atlanticului era în așteptarea MONSTRULUI HUGO, taifunul care mătura se strînsie Carai-bele și mulțime de insule. A făcut ravagii prin Puerto Rico și insulele Virgine, a întors pe dos viața celor din Bahamas și acum se întorsese să ia în coarne Florida. Se aștepta să se decidă către ce palmă de loc de pe litoralul nord-american se va îndrepta, informații cu ton de comunicate de război tinîndu-ne la curent cu deplasarea pe hartă a vîntului amețitor, care pe unde a trecut a smuls copaci din rădăcini, a aruncat ca pe niște cutii de chibrituri case întregi, a întors de pe o parte pe alta mașinile, strivindu-le cu îndirjire. S-a potolit în cele din urmă Monstrul Hugo dar lăsînd dureri mari pe chipul și în sufletul celor ce au avut neșansa de a-l cunoaște.

S-a potolit înainte de a pătrunde ca un taur, dezlîntuit prin canioanele din Manhattan. A avut însă grijă să ametească îndeajuns vremea pentru ca frumoasele zile de toamnă de aldat' să devină mohorite, luate în primire de vînturi puternice și mai ales de ploii prelungite.

Simbătă, la New York bătea vîntul și a plouat ușor în numeroase reprize.

Pe Fifth Avenue, artera care taie orașul în două ca o riglă strecurată abil printre angoasantele blocuri cocotate în cer, pe Ulița Mare a New York-ului, dacă vreți, între străzile cu numerele 62 și 82, în lungul nu mai puțin vestitului Central Park, s-a consumat la ora amiezii cursa de o milă deschisă atletilor de valoare din diferite țări.

În plutonul concurenților, două tricolore românești, cele două nume de elită ale semifondului mondial, Paula Ivan și Doina Melinte. Alături de pista de concurs, cu ochii și sufletul la fetele „din arenă”, minunea blondă a probelor de alergări din ultimii ani, Maricica Puică, recordmena acestei curse și cîștigătoarea ei de altădată. Alături de toată lumea și cu gîndul la toate cîte se pot întîmpla, profesorul Ion Puică, soțul Maricicăi și antrenorul Paulei Ivan.

La ora serii, ziarele new-yorkeze de a doua zi se aflau deja în dubele cu care ajungeau din tipografie la chioșcuri. Noutățile zilei rîmîn pe seama „ziarului luminos” din „Times Square” la cîteva zeci de metri de locul unde se elaborează și tipărește „New York Times”. Peste piața înconjurată de zgîrie nori, luată eu asalt de cei ieșiți la plimbare pe Broadway și străzile din vecinătate, firma luminoasă anunță cu litere de înălțimea unui stat de om, să se vadă pînă departe: ROMÂNCA PAULA IVAN A CÎȘTIGAT PROBA DE O MILĂ DE LA NEW YORK. Și tot așa, la cîteva minute, în ciclul de evenimente ale acestei zile new-yorkeze, încă temătoare de gîndurile nerostite ale monstrului Hugo. Seara, la televizor, cele două românce sînt urmărite cum își poartă ambițiile de victorie spre linia de sosire. Paula și Doina sînt în pluton. Au mai rămas circa 250 de metri. Doar 200... Fuleul atît de știut telespectatorilor din lumea întreagă... Paula Ivan trece în frunte, se distanțează, șimte linia de sosire venind spre ea... A doua clasată, Kitova, va sosi după o așteptare notabilă. Cîștigătoarea se explică în fața telespectatorilor americani. Simplu, fără ocolisuri de gînd și de frază.

A doua zi, duminică, la hotelul „Essex” din Manhattan, la camera soților Puică, Paula Ivan îmi spune la fel de direct și de simplu: „Pentru mine a fost încă o victorie”. Mai puțin voioasă decît mi-o închipuiam, mai modestă decît crezusem, această fată pornită de la mine, din Vlașca — așa cum se știe, s-a născut în 1963 la Hotarele, Giurgiu — se comportă și la a-tara spațiu de concurs cu



Fotografie de AUREL D. NEAGU

nonsalanța celui care, vrînd-nevrînd, este sortit succesului. Spunea despre ea antrenorul: „Este deosebit de sigură pe ea, amintindu-ne cum ajunsesse Maricica Puică la vremea comportării de vîrf. Ea nu se mai luptă cu adversarii ci cu recordurile”.

Revenim la cursa de simbătă. Cursa a fost tăioasă, îmi spune Ion Puică. Vremea s-a dovedit potrivnică — vînt, umezeală. Mă așteptam să cîștige, dar condițiile au împiedicat-o pe Paula să poată răsturna recordul cursei, pe care îl deține în continuare Maricica, invitată de onoare acum, pentru a privi din tribună lupta concurenților cu timpul. A fost permanent alături de fete la încălzire, la un capăt la altul al întregii. Conați pe această victorie?, întreb. Mă așteptam să cîștige, răspunde antrenorul. Cunoșteam bine traseul. Maricica concurse de două ori de-a lungul lui. Eu îl făcusem cu piciorul. Știam capcanele milei. Strada are urcușuri și coborîșuri care te pot induce în eroare. Ești în vîrf de deal, ai impresia că ai și ajuns... În realitate, a rămas încă drum destul. Sprintezi dar pierzi. Paula a fost sfătuită să rămînă în pluton pînă aproape de sfîrșitul traseului. A atacat cînd trebuia. Rezultatul îl știți...

— Explicația, dacă există una anume, a siguranței dv.?

— Siguranța Paulei Ivan. Au existat emoții, dar, ca la toate cursele din acest an, a fost sigură pe ea...

— Explicația, dacă există una anume, a siguranței Paulei Ivan?

— Este făcută pentru așa ceva. Are o capacitate vitală — spirometrie — remarcabilă. Organismul ei este dotat cu rezistență în regim de vînt. Nativ are și calități de viteza.

Mă întorc spre Paula Ivan care ne urmărește ca o școlărită pe care profesorul-dirigin-te o laudă în fața clasei. Rememorăm împreună începuturile la școala nr. 190 din Capitală, începuturile cu antrenorul Ion Puică, din 1982, la clubul Olimpia. Antecedente atletice în familie? „Frate-meu a jucat fotbal. Tata e ceva mai puternic”. Mîla de la New York în bugetul anului athletic 1989? „Ca o victorie la sfîrșit de sezon”. Un sezon care, ne amintim, a început în sălile lui ianuarie, a continuat pe pistele de atletism ale Universiadei, cu cele două aplaudate victorii după finala „Grand Prix”-ului, după căderea recordului mondial al milei...

— Și acum?

— Un ultim concurs, în zilele următoare, la San Francisco.

— Și apoi?

— Și apoi acasă. La noi acasă. După un sezon atît de încărcat, vine și ziua pauzei.

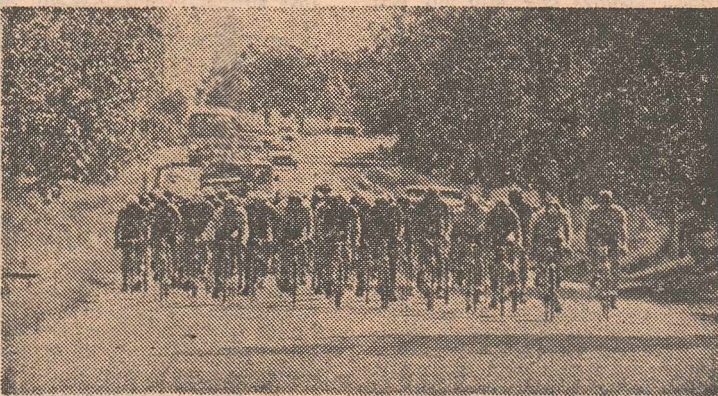
— O pauză activă, intervine prompt antrenorul, pentru că europenele de anul viitor sînt și instalate la usă.

Ne dăm întîlnire la o bere la noi acasă, deci, și mă despart de plutonul de sportivi români relaxați, veseli, care au și uitat de emoțiile cu care priveau pe aceeași fereastră a hotelului vecin cu Central Park ieri dimineață la această oră. Încă o dată dovedindu-se că cele mai apăsătoare rămîn emoțiile aflate în drum spre noi.

New York, 24 septembrie 1989.

NEAGU UDROIU

„Turul României”



Fotbal

Succes, tricolori!

Numărătoarea inversă pentru Copenhaga a început joi la amiază, odată cu anunțata reunire a lotului național. Intrucât etapa de miercuri urma să aducă unele clarificări asupra formei și condiției fizice a selecționabililor, până la închiderea ediției n-am putut afla componența nominală a întregului lot. Din aprecierile anterioare ale antrenorului Jenei, se anunțau noutățile numite Lupu și Ștefan Stoica. De asemenea, grație unor informații sistematice despre evoluția lui Cămișaru în campionatul belgian, a fost argumentată și convocarea consacratului vîrf al naționalei. Cămișaru va sosi direct la Copenhaga intrucît clubul său, Charleroi, are duminică o partidă dificilă, cu Lierse, și n-a constîmțit să-l invoiască și pentru stagiul de la Bistrița.

Indiferent, însă, care sînt selecționabilii, mai vechi sau mai nou veniți la lotul național, responsabilitatea lor este aceeași: de a se strădui să obțină un rezultat care să simplifice drumul spre campionatul mondial; drum împede pînă acum și care, după Copenhaga, va mai avea o singură „escală”, la București, pe 15 noiembrie — cînd ne-am dori să facem din returul cu Danemarca doar o partidă demonstrativă!

Desigur, miercuri seara va fi un joc „de calificare”, la care ne interesează în primul rînd rezultatul; dacă acesta va fi favorabil — îl vom accepta nemulțumind seama la calitatea jocului; iar dacă rezultatul nu va fi pe măsura dorințelor — atunci vom putea fi satisfăcuți, măcar, dacă vom constata totala dăruire a jucătorilor și efortul lor de a realiza o evoluție deosebită, sub toate aspectele.

La Copenhaga, înainte de a aștepta un rezultat favorabil, așteptăm un asemenea comportament al tricolorilor noștri care să le justifice aspirația, de a fi prezenți la un campionat mondial. Așteptăm, deci, o evoluție de vîrf, pe măsura „virfurilor” ce se reunesc în actuala promoție de fotbalisti frunțași — o promoție talentată, tină, experimentată pe plan internațional și căreia rezultatele echipelor lor de club le pot da aplombul și importanța unei asemenea performanțe cum este calificarea la un turneu final de cupă mondială. Cernind mai cu atenție lucrurile, am putea spune că acestei generații de fotbalisti îi lipsește tocmai o asemenea calificare, pentru a putea spune că la fotbal au obținut totul. Sperăm că tricolorii își vor face ei înșiși aceste „socoteli”, astfel încît să considere dorința de calificare nu numai o problemă de prestigiu a echipei naționale, ci și una de orgoliu profesional, de mîndrie față de condiția lor de fotbalisti frunțași. Le dorim din toată inima succes!

Partida se va disputa la Copenhaga, la ora locală 19, și va fi arbitrată de francezul Bouillet. Observator F.I.F.A. — dl. L. van der Kroft, din Olanda.

Delegația sportivă a țării noastre va decola spre Copenhaga luni dimineață. Sperăm că se va întoarce victorioasă!

OCTAVIAN ȘTIREANU ■

Iolanda Balaș:

„Important e să fii deasupra ștachetei”



— Ce aduce în plus o carieră sportivă în caracterul unui om?

— Sentimentul respectului pentru bunul meseriaș, detașare, sentimentul de libertate, credința că piscurile pot fi cucerite.

— Spuneți-mi vă rog, în vesele dumneavoastră frumoase, cam cît s-ar putea sări cel mai mult?

— Știu eu? E greu de spus. Dar m-am gândit adeseori. Eu credeam că la 2,10 sau la 2,12 metri se va ajunge abia în anul 2000. Uite că timpul se grăbește. Se va sări mult mai sus la împlinirea cu celălalt mileniu. Priviți un tablou al rezultatelor. Campioana mondială Konstanđinova sare 2,09. A zecea în clasamentul mondial sare 2,00. A douăzecea are la activ 1,98. Incredibil progres!

— Ați atins cele mai înalte trepte ale gloriei sportive, ați

doborât recordurile mondiale pentru cîteva biografii de mare campion, aveți o casă plină de trofee, cupe, medalii, diplome, afișe și alte semne ale succesului enorm reușit de-a lungul anilor. Am auzit un lucru impresionant. Că la mai toate concursurile mari din țară, vă rupeți din inimă și din vitrină cîte o cupă sau cîte un trofeu din cele primite pentru victorii răsunătoare și-l acordați celui mai bun sportiv. De ce o faceți? Ce vă mai doriți?

— Gestul meu e semnul dragostei pentru campioni, pentru performanță. Trebuie să-mi mai doresc ceva? Sigur că trebuie, dar e obligatoriu să precizez ce?

— Să spunem că aș inventa eu o formulă de obligatoriu!

— Ca fiul meu să intre în mișcarea sportivă și să o slujească după puterile sale.

— Viitorul îi aparține!

— Și mai visez ceva! Ca într-o bună zi să se întîmple minunea la care sper. Pe lista celor mai bune rezultate din lume, pe anul 1989, la săritura în înălțime să se afle Alina Astafei, produsă sută la sută al Clubului Steaua. Aș dori ca Alina, antrenată de Constantin Dumitrescu, fost săritor la înălțime, să readucă recordul mondial în România. Aș fi cu adevărat fericită, mai ales că un strop, chiar un strop din pregătirea ei mi se datorează și mie. Aș fi teribil de fericită.

— Chiar vă bănuiam de un asemenea vis!

CORNEL NISTORESCU ■
Fotografie de
EUGEN NEGREA ■

O ștafetă a generațiilor, peste ștacheta performanței. Iolanda Balaș și Alina Astafei.

Credem, vrem și se poate

Anghel Iordănescu, ne-am văzut ultima oară cu cîteva zile înaintea meciului retur cu FRAM. Atunci mi-ați spus că nu veți aborda partida de pe poziția cuiva care se știe deja câștigător. V-ați ținut de cuvînt și rezultatul s-a văzut. Acum, cînd discutăm din nou, mai sînt exact două săptămîni pînă la meciul cu P.S.V. EINDHOVEN. Probleme? Probleme de sănătate — doar două: Negrău și Ciocan. Hagi? După cum s-a înțeles din meciul cu Farul, i s-a ridicat suspendarea iar participarea sa la partida respectivă a fost bună. Azi Steaua are meci la Ploiești. După aceea ne m împărți în trei grupe: una jucătorilor chemați la națională, o alta a celor convocați la lotul de tineret iar o a treia va urma un program de pregătire la București. După Danemarca? Avem meci cu „Pol” Timișoara la noi acasă, simbătă. Iar pe 18... Chiar, cum credeți că va fi atunci? Fără comentarii. Totuși... Valoarea lui Eindhoven e cunoscută. E o echipă care adună o pleiadă de jucători cu faimă și în formă. De altfel, P.S.V. Eindhoven con-

duce în clasamentul Olandei în acest moment. Sub bagheta lui Guus Hiddinck ei practică un fotbal ofensiv, aruncînd în luptă totul pentru a-și crea superioritatea în atac, neglijînd, la o primă impresie, faza de apărare. Numai la o primă impresie? Cu siguranță. Care sînt vedetele echipei? Brazilianul Romario, belgianul Gerets, cehoslovacul Chovanec, danezii I. Nielsen, Heintze, Lerby și Povlsen, — cu care românii se vor întîlni, pe parcursul unei singure luni, de patru ori! — și, desigur, olandezii Vanenburg, Gilhaus, Kieft. STEAUA a mai jucat cu P.S.V. Eindhoven în 1970, în Cupa cupelor, și a pierdut ambele partide la scor. Cum va fi acum? Ne cunoaștem de prea multă vreme, așa că știți că nu-mi place să fac pronosticuri. Sorții vi se par nedrepti? Iarăși nu am ce comenta. Așa a fost să fie, iar pe noi trebuie să ne preocupe doar o comportare la cel mai înalt nivel. E posibil un rezultat de prestigiu? Credem că da, îl dorim și îl putem realiza. Succes!

GEORGE ARION ■

Îmbrățișarea sudului

În trecuta ediție a Cupei cupelor, Dinamo a eliminat în primele două tururi reprezentantele Finlandei și Scoției. Acum primește îmbrățișarea sudului: după Dinamo Tirana, sorții i-au adus în cale echipa considerată cea mai potentă din Grecia — Panathinaikos Atena. Acest amănunt n-ar conta, poate, prea mult, dacă n-ar echivala cu o declarată ambiție a echipei elene de a face orice pentru a se apropia de finala competiției. Din cîte se știe, echipa lui Saravakos este un amestec de elan, valoare și bani. Capriciile unui temperament de înțeles au făcut-o în tur să se considere prematur calificată, cînd, de la 3-0, s-a pomenit cu un neașteptat 3-2, scor la care galezii erau liniștiți. La Swansea, în retur, acestia au condus cu 3-1, pînă cînd a venit penalty-ul transformat de Saravakos — moment din care balanta calificării s-a înclinat definitiv spre Panathinaikos. Nu vom tăia firul în patru, dar o asemenea evoluție a scorurilor din cele două manșe, cele 6 goluri înscrise, precum și importantul penalty obținut în

deplasare constituie elemente ce subliniază cît de imprevizibil poate să fie orice joc cu această echipă.

Sîntem convinși că Dinamo va pregăti cum se cuvine înlînirea de la Atena (în care, înlînzim s-o spunem de pe-acum, un lucru important va fi ca jucătorii dinamoviști să nu primească vreun cartonaș galben) — mai ales că personalitatea de ansamblu a echipei elene e suficient de cunoscută. Spre deosebire de primul tur, cînd Dinamo Tirana s-a arătat, pe teren, un adversar foarte puternic peste așteptările „de pe hîrtie”, de data aceasta bucorestienii sînt de la început în cunoștință de cauză. Echipa albăneză a surprins în ambele manșe nu numai prin calitatea jocului și ambiția jucătorilor, ci și prin valoarea acestora, demnă de echipe mult mai titrate de pe continent. Trecînd de un asemenea adversar redutabil, Dinamo credem, că nu și-a făcut decît „încălzirea” — dar la un înalt nivel competitiv — pentru o competiție ce se află, iată într-un crescendo de dificultate. (O. Ș.)



Campionate

● De la fotbal la... șah. Cunoscutul fotbalist Simen Agdestein a devenit nu numai campionul „sportului minții” prin victoria în Campionatul țărilor nordice, dar și-a adjudecat și dreptul de-a evolua în turneele interzonale din cadrul C.M. individual. Campionatul din acest an a fost o competiție combinată cu participare internațională. Lider autoritar al clasamentului, cît și al ierarhiei Elo, marele maestru norvegian a surclasat pe danezul Bent Larsen, altădată candidat la titlul mondial... Clasamentul final al competiției a fost următorul: 1. Agdestein 9,5 p, 2-4. Larsen, Petursson și Yrjölä 8,5 p, 5-6. Hansen, Olafsson 8 p, 7. Karlsson 7 p... (204 participanți din 11 state). Noul campion are 22 ani și împarte în mod egal succesele pe terenul de fotbal cu cele pe tabla cu 64 pătrate.

● Turneul zonal al zonei 14 (feminin) s-a încheiat cu victoria maestrei internaționale daneze Nina Hölberg, care s-a impus printr-un joc de mare siguranță, distanțîndu-se în final la 2 puncte de următoarea clasată G. Gretsarsdottir (Islanda), autoare doar a 4,5 p. Au urmat: Borisova Dahl 4 p, Benner, Paasinkangas 3 p, Walta 2 p și Berg 1 p. Primele două clasate vor evolua anul viitor în turneele interzonale din C.M.

● Marele maestru John Nunn a cîștigat campionatul britanic de șah activ (timp de gîndire 30 minute de partidă) și a înscris și un record prin cele 9,5 puncte obținute din 11 posibile. Pe locurile frunțase s-au situat și Wells 9 p, Adams și Sokolov (Iugoslavia) 8,5 p, Hartston, Hodgson, Howell, Kosten, McNab, Motwani și Pein 8 p etc.

● Noua campioană a Stateelor Unite ale Americii este Alexy Rudolph din Los Angeles. Totalizînd 7 puncte din 9 posibile, noua campioană va evolua în turneul interzonal, știut fiind că renumitul campionat american este considerat de FIDE drept turneu zonal.

● Egalitate... Cu 6 puncte din 9 posibile au încheiat campionatul de juniori al S.U.A. Benjamin Finegold și Alexander Sherzer, dar numai primul numit a obținut dreptul de-a evolua în Campionatul mondial.

Civilizația sportului

Miercuri e... Danemarca

Unul dintre cele mai reușite, programe pentru meciurile de fotbal este cel realizat de F.C. Inter Sibiu: 16 pagini, informație bogată, o echipă valoroasă de colaboratori permanenți. Cu ocazia meciului Inter — „U” Cluj-Napoca, unul dintre principalii realizatori ai programului, Gheorghe Lazăr, a readus în memoria iubitorilor fotbalului un arbitru, „un om dirz, drept, ce nu și-a crușat eforturile, reputatul medic balneolog de azi fiind pentru cîteva ani una din „stelele” arbitrajului românesc pe care l-a părăsit atunci cînd a constatat că între el și arbitraj au apărut primele puncte de vedere diferite”. Ați ghicit probabil, arbitrul astfel prezentat este doctorul Mircea Neșu, un „cavaler al fluierului” în adevărata accepțiune a acestei uzate expresii. În interviul acordat, fostul (din păcate!) arbitru, explică retragerea sa folosînd un citat din cartea doctorului Octavian Fodor, „În căutarea unei permanențe”. Îl reproducem: „Sînt situații „subtiri” cînd omul de omenie se înlocuiește pe sine cu un „biet om”, care n-are încoțor, care își minimalizează răspunderile și pierde, pe nesimțite, controlul propriei demnități. Apoi, pentru că îi merne bine pe baza relațiilor, a presiunilor exercitate în dreptă și stînga, sau prin te miri ce tertipuri precare, conștiința responsabilității și sentimentul de vinovăție în urma actelor sale se sterge treptat și dispare. Din acest moment „bietul om” a devenit ineducabil iar ancorarea în societate se face cu mască. Și totuși trăiește fericit crezînd cu strășnicie și înconștiență că pseudosuccesele lui sînt reale, își face loc, își află ortacii, pe care la nevoie îi părăsește...”. Și Mircea Neșu completează: „Am refuzat să fiu «omul cu mască», în condițiile în care nimeni nu mai acceptă să piardă, indiferent de valoarea echipei, vî închipuiți că arbitrul trebuie să trăiască, ascuns, rupt de lume și de prieteni, surd la apelurile telefonice, orb la „foială” din jurul lui și mut atunci cînd vrea să replice...”.

Da, doctore Neșu, așa este, dar numai în cazul arbitrilor cu sîra spinării inflexibile, așa cum ați fost dumneavoastră, cum a fost Constantin Dinulescu sau, mai demult, Andrei Rădulescu, ca să nu ne referim la cei încă în activitate sau la cei care între timp au primit funcții în conducerea colegilor de arbitri. Sînt însă mulți alți „oameni în negru” care se compromit încă înainte de a intra pe teren. Ceea ce aflăm că se întîmplă prin diviziile B și C întrece orice limită a bunului simț (ca să nu ne exprimăm mai... „concret”; promitem însă că o vom face în curînd fiindcă ne umilim pe noi înșine acceptînd, la nesfîrșit, condițiile rusinoase ale unor „traficanți de rezultate”).

I-am întrebant pe unii observatori federali: de ce treceți cu vederea arbitrajele „în sens unic”? De ce nu informați corect ceea ce vedeți? Cineva ne-a răspuns: „Eu sînt un mic individ, ce pot eu face?” Acesta este sloganul pasivității, îi anesteziezi conștiința spunînd că nu poți face nimic.

Și fiindcă a venit vorba despre observatorii federali, ne asociem unei propuneri mai vechi a ziaristului brașovean D. D. Rujan: ar fi foarte interesant să se publice un tabel cu observatorii F.R.F. care sînt trimiși să „vegheze” în țară asupra cinstei și corectitudinii. Am constatat astfel că mulți sînt pensionari care își umplu timpul (și nu o dată sacosele!) „observînd” cum unii arbitri viciază rezultatele sau chiar cîzînd „la pace” cu gazdele, dovedind o calitate morală îndoielnică. Iar alții ocupă locuri de muncă în cele mai neasteptate întreprinderi sau instituții, avînd puține tangențe cu fotbalul. De ce este observatorul federal singura persoană secretă din anturajul fotbalului, cu toate că reprezintă în mod oficial federația romînd de fotbal? Dacă nota pe care o dă brigăzii de arbitri este singura notă de care se ține cont în aprecierea arbitrajului, de ce nu apare, după cronica meciului, numele observatorului federal și notele date de acesta imediat după joc celor trei arbitri? În acest fel, observatorul nu ar mai putea fi influențat și forurile federale ar putea testa competența lui vizionînd caseta cu filmul meciului.

Este timpul să înțelegem că fotbalul trebuie să fie iubit, nu datorită minciunilor, ci datorită adevărului. Fiindcă e apropiat „momentele adevărului”: 11 octombrie la Copenhaga și 15 noiembrie la București.

CRISTIAN ȚOPESCU ■

COMPETIȚIA MARILOR RECOLTE

Unități cu producții record la hectar

La ceapă

IN JUDEȚUL BRĂILA

- Stațiunea de cercetare și producție legumicolă Tudor Vladimirescu — 94 200 kg la hectar

La mere

IN JUDEȚUL TIMIȘ

- Intreprinderea agricolă de Stat Periam — 55 100 kg la hectar

La porumb în cultură neirigată

IN JUDEȚUL GIURGIU

- Cooperativa agricolă de producție Remus — 31 200 kg la hectar

La tomate

IN JUDEȚUL GIURGIU

- Cooperativa agricolă de producție Hotarele — 125 800 kg la hectar

La morcovi

IN JUDEȚUL ARAD

- Stațiunea de cercetare și producție legumicolă Aradul Nou — 92 400 kg la hectar

La pere

IN JUDEȚUL ARGEȘ

- Cooperativa agricolă de producție Berevoiești — 36 400 kg la hectar

În curînd, chiar foarte curînd, darul pe care îl așteptați

Almanahul Flacăra '90

O primă tranșă din tirajul de masă al ALMANAHULUI FLĂCĂRA 1990 — ieșit din teascurile reputatei Intreprinderi Poligrafice Sibiu — va fi pusă în vânzare odată cu primele zile ale săptămînii viitoare, răspunzînd nerăbdărilor cititorilor de a avea cit mai curînd în miini această enciclopedie în litere și imagini, sinteză a noulărilor din cele mai variate domenii ale cunoașterii, publicată anual de revista noastră.

Desprindem, din sumarul celor 352 de pagini :

Un sfert de veac din șirul veacurilor ● Noi salutări de la Agigea ● Octav Onicescu inedit ● Vine secolul XXI ● Calendar de suflet românesc ● Intîmplări adevărate ● 10 maeștri în arta tapiseriei ● Noaptea alba ale lui Oleg Danovski ● Onorariul avocatului Erengraf ● File dramatice din cartea Terrei : efectul de seră ● Războiul marelor ● Tris-

ta poveste a lui Pusi-Galage ● Cremona și viorile sale ● La pas pe Huang Po ● Vrajitorii din Nishijin ● Somnul, aceeașă treime misterioasă a vieții noastre ● Sistem oare singuri în univers ? ● O nouă mafie : hoții de artă ● Electronica și lumea afacerilor : atenție, se spienează ! ● Mic tratat despre minciună și minciună ● Rock-ul fără vîrstă ● Soldații ideali ai Pentagonului ● Miss America '45 în boxa acuzațiilor ● Paul Newman, Bjorn Borg : cîștigători sau păgubași ? ● Cazul Kitty Dukakis ● Ocolul pămîntului astăzi ● 12 pagini de modă ● Un almanah în almanah : 38 de pagini de sport ● Rubrici de istorie, geografie, medicină, bacteriologie, informatică, seismologie, aviație, navigație, curiozități, ipoteze tehnicoștiințifice etc. ● Umor ● Cuvinte încrușate ● Romanul nostru : „Pe ce picior dansați ?”

VREMEA

cum a fost
cum va fi

În intervalul trecut de la ultima apariție a revistei, evoluția vremii a înregistrat suficiente elemente demne de a fi menționate. Luna septembrie s-a încheiat conform așteptărilor din precedenta prognoză cu o instabilitate atmosferică accentuată în sud-vestul țării unde au căzut precipitații totalizînd în 24 ore pînă la 52 l/mp în jud. Mehedinți, 43 l/mp în Gorj, și 36 l/mp în Dolj, în timp ce în Maramureș cerul era degajat și temperatura urca pînă la 26°C. După 1 octombrie evenimente rare din punct de vedere climatologic pentru această perioadă calendaristică și-au făcut apariția în mod surprinzător. În prima zi a lui Brumăr în nordul Moldovei, la Rădăuți și Suceava a nins.

De remarcat că într-o perioadă de 50 de ani, 1931—1980, relativ la stațiile cu șir continuu de observații, ninsori mai timpurii nu s-au semnalat decît la Bistrița, Sibiu, Ocna Șugatag și Miercurea Ciuc. Cefe mai timpurii ninsori în nordul Moldovei s-au consemnat pînă în prezent pe 5 oct. la Iași, 6 oct. la Roman și 11 oct. la Botoșani. Ninsorile din 5—6 oct. au căzut în anul

1959. Temperaturile minime în noaptea de 1 spre 2 oct. a.c. au fost foarte coborîte depășind recordurile de frig ale momentului calendaristic, la București — Filaret, Miercurea Ciuc și Sibiu și evaluîndu-le la Galați, Rm. Sărat și Tr. Măgurele. Cele mai coborîte valori ale minimele nocturne au fost de -6°C în depresiunea Ciucului și de -15°C la Vf. Omu. Posibilitatea producerii ninsorilor în zonele de deal din nordul țării și a brumelor ce în zorii zilei de 2 oct. se extinseseră deasupra celei mai mari părți a țării a fost întrevăzută cu o anticipație de 2—3 zile, moment la care hărțile probabile indicau un transport rapid al maselor arctice direct spre teritoriul țării noastre.

Faptul că unele din evenimentele evoluției vremii de la începutul acestei luni, nu și-au găsit precedent în arhivele meteorologice a apărut mai puțin surprinzător după ce am aflat prin intermediul unor imagini facsimil recepționate de la Centrul Meteorologic Regional Offenbach că banchiza polară pe data de 28 sept. era foarte dezvoltată în sectorul atlantic al

CORNELIU POP

Oceanului Arctic, depășind chiar la sud de arhipelagul insulelor Franz Josef maximul de extensie pentru luna septembrie observat din anul 1966 pînă în prezent.

Revenim la ploile abundente căzute cu o săptămînă în urmă, într-o perioadă a anului caracterizată climatic prin precipitații reduse, pentru a explica mecanismul ce le-a determinat.

Perioadei calendaristice în care ne aflăm îi sint caracteristice temperaturi ale apei de la suprafața M. Mediterane de

22—25°C. În atmosferă, invazii de aer polar pot determina la înălțimea de 5 km coborîrea temperaturii chiar sub minus 20°C. Rezultă o scădere a temperaturii cu înălțimea de aproape 1°C la 100 m față de scăderea normală ce este de numai 0,65°C. Această diferență mare de temperatură favorizează ascendența puternică a aerului părăsesc bazinul mediteranean și întîlnind barajul Carpaților Meridionali își descarcă o mare parte din rezerva de umezeală deasupra Olteniei. Fenomenul s-a mai produs la începutul lunii octombrie în anii 1955, 1956, 1957 și 1972.

DATE CLIMATICE PENTRU INTERVALUL 5-11 octombrie

Zona geografică	VALORI MEDII MULTIANUALE			VALORI DEOSEBITE ALE TEMPERATURII ÎNREGISTRATE ÎN ULTIMA SUTĂ DE ANI			
	Temperatura aerului (°C)		Cantitatea de precipitații (l/m²)	Maxime diurne		Minime nocturne	
	Maxime diurne	Minime nocturne		Valoarea	Localitatea și anul	Valoarea	Localitatea și anul
Cîmpie	17÷22	5÷10	10÷16	33.6	București 1984	-3.9	Craiova 1959
Deal și podiș	16÷21	3÷7	10÷13	30.5	Iași 1935	-10.0	Bistrița 1959
Depresiuni	16÷18	1÷5	9÷12	30.4	Intorsura Buzului 1984	-8.8	Miercurea Ciuc 1956
Vf. Omu	3÷4	-3÷-2	19÷20	20.0	1935	-14.8	1971
Litoral	17÷19	10÷11	7÷8	30.0	Constanța 1911	1.5	Constanța 1914

Avînd în vedere că la momentul redactării prognozelor pentru următorul interval invazia de aer arctic deasupra sud-vestului Europei continuă amintim pentru comparație valori termice coborîte consemnate în anul 1948 în timpul unei răcirii produse în zilele de 11 și 12 oct. Minimele nocturne au atins acum 41 de ani -15,6°C la Vf. Omu, -4,4°C la Satu Mare, și 0,4°C la Constanța.

În intervalul 5—11 oct. a.c. împotriva mersului firesc climatic vremea rece la început se va încălzi treptat. În primele nopți temperaturile minime vor coborî la valori cuprinse pe teritoriul țării între -3° și 7°, pentru ca în a doua parte a intervalului să se situeze între 0° și 10°. Temperaturile diurne vor depăși în a doua parte a intervalului 20° în vestul și sudul țării, în primele zile însă în regiunile nordice pe alocuri mercurul termometrelor nu va depăși nici măcar 10°. Cerul va fi variabil cu unele înnoări în nordul țării la începutul intervalului cînd pe alocuri vor cădea precipitații, trecător fiind posibile lapovițe și ninsori. În a doua parte a intervalului în vestul și nordul țării nebulozitatea se va accentua și va ploua. Registrul fenomenelor meteorologice va fi completat de brumele primelor nopți și de ceața ce va fi prezentă dimineața mai ales în centrul țării.



Flacăra. Redacția : București, Piața Științei 1, căsuța poștală 3 312, cod 71 341. Telefoane : 17 60 10 : 17 60 20, înt. 1000 ; Actualitatea politică : 25 60 ; Economie : 21 28 ; Cultură, știință, învățămînt : 14 53 ; Cetățenești : 14 53 ; Scrisori : 25 42 ; Reportaj-informații : 25 60 ; Sport : 14 53 ; Foto : 25 28 ; Secretariat de redacție : 21 23 . Secretariat redactor șef : 20 02. Tiparul executat la Combinatul poligrafic „Casa Științei”. Cititorii din străinătate se pot abona prin „ROMPRESFILATELIA” — sectorul export-import presă P.O. Box 12 201, telex 10876, presfir București, Calea Griviței nr. 64—66.